

Treball de Recerca

Història **i** **e**volució **d**el **h**heavy **m**etal **D**e **B**lack **S**abbath **a** **L**inkin **P**ark

Patricia Amores Hernández

Dirigit per Isabel Caballero

2n de Batx. A

Escola Pia de Terrassa, curs 2003-2004

AGRAÏMENTS

A la meva tutora de Treball de Recerca, Isabel Caballero, per tota l'ajuda donada, la seva opinió i els seus suggeriments; a Josep Margarit, professor a primer de Batxillerat de Tècniques de Treball de Recerca, per totes les lliçons donades de com fer un bon treball; a la meva tutora Montserrat Vila, pels ànims i el recolzament; i a tothom en general que m'ha fet suggeriments, idees i m'ha facilitat informació durant la realització del treball.

ÍNDEX GENERAL

0 INTRODUCCIÓ	8
1 QUÈ ÉS EL HEAVY O ROCK DUR	12
1.1 La música	13
1.2 L'estètica en el rock dur: característiques generals	16
1.3 Les portades dels discos	20
1.4 El perfil d'un heavy típic	21
1.5 Formació habitual d'una banda heavy	23
1.5.1 El vocalista	24
1.5.2 El guitarrista	25
1.5.3 El baixista	25
1.5.4 El bateria	26
1.6 Diferències entre homes i dones	27
1.7 El tractament des dels mitjans de comunicació	27
1.7.1 La premsa escrita	27
1.7.1.1 La premsa escrita i la indústria discogràfica	28
1.7.1.2 La premsa escrita i les bandes	28
1.7.1.3 Les revistes especialitzades	29
1.7.1.3.1 De capital estranger	29
1.7.1.3.2 De capital nacional	30
1.7.2 La ràdio	31
1.7.3 La televisió	32
2. ELS ANYS 60. NAIXEMENT DEL HEAVY METAL	34
2.1 Els guitar heroes	35
2.1.1 Eric Clapton	37
2.1.1.1 Grups	37
2.1.1.2 Biografia	37
2.1.2 Jeff Beck	40

2.1.2.1 Grups	40
2.1.2.2 Biografia	40
2.1.3 Jimi Hendrix	42
2.1.3.1 Grups	42
2.1.3.2 Biografia	42
2.2 El moviment hippie	45
2.2.1 Janis Joplin	47
2.2.2 Jim Morrison	49
2.2.3 Woodstock'69	52
2.3 Els primers passos del heavy metal	57
2.3.1 Led Zeppelin	58
2.3.1.1 Formació	58
2.3.1.2 Discografia	58
2.3.1.3 Discografia posterior	59
2.3.1.4 Biografia	60
2.3.2 Deep Purple	64
2.3.2.1 Formació	64
2.3.2.2 Discografia	65
2.3.2.3 Discografia posterior	66
2.3.2.4 Biografia	68
2.3.3 Black Sabbath	69
2.3.3.1 Formació	69
2.3.3.2 Discografia	70
2.3.3.3 Biografia	72
3. ELS ANYS 70	76
3.1 Marc històric i social	77
3.2 Glam rock	78
3.2.1 Kiss	80
3.2.1.1 Formació	80
3.2.1.2 Discografia	80
3.2.1.3 Biografia	84
3.3 Heavy metal clàssic	88

3.3.1 Judas Priest	89
3.3.1.1 Formació	89
3.3.1.2 Discografia	90
3.3.1.3 Biografia	92
3.3.2 Scorpions	95
3.3.2.1 Formació	95
3.3.2.2 Discografia	95
3.3.2.3 Biografia	98
3.3.3 AC/DC	101
3.3.3.1 Formació	101
3.3.3.2 Discografia	101
3.3.3.3 Biografia	104
 4. ELS ANYS 80	 109
4.1 Marc històric i social	110
4.2 NWOBHM (New Wave Of British Heavy Metal)	110
4.2.1 Iron Maiden	113
4.2.1.1 Formació	113
4.2.1.2 Discografia	114
4.2.1.3 Biografia	116
4.3 Thrash metal	119
4.3.1 Metallica	121
4.3.1.1 Formació	121
4.3.1.2 Discografia	121
4.3.1.3 Biografia	123
4.4 Black metal i death metal	133
4.5 Metal gòtic	136
4.5.1 Estils més importants	137
 5. ELS ANYS 90 I ACTUALITAT	 139
5.1 Metal industrial	140
5.1.1 Marilyn Manson	141
5.1.1.1 Formació	141

5.1.1.2 Discografia	141
5.1.1.3 Biografia	142
5.2 Power metal	145
5.2.1 Power metal clàssic	145
5.2.1.1 Gamma Ray	146
5.2.1.1.1 Formació	146
5.2.1.1.2 Discografia	146
5.2.1.1.3 Biografia	147
5.2.2 Metal progressiu	149
5.2.2.1 Dream Theater	150
5.2.2.1.1 Formació	150
5.2.2.1.2 Discografia	150
5.2.2.1.3 Biografia	152
5.2.3 Metal simfònic	154
5.2.3.1 Nightwish	155
5.2.3.1.1 Formació	155
5.2.3.1.2 Discografia	155
5.2.3.1.3 Biografia	156
5.2.4 Metal èpic	157
5.2.4.1 Rhapsody	158
5.2.4.1.1 Formació	158
5.2.4.1.2 Discografia	159
5.2.4.1.3 Biografia	159
5.2.5 Metal melòdic	160
5.2.5.1 Stratovarius	160
5.2.5.1.1 Formació	160
5.2.5.1.2 Discografia	161
5.2.5.1.3 Biografia	162
5.3 New metal	164
5.3.1 Arbre genealògic	165
5.3.2 Korn	167
5.3.2.1 Formació	167
5.3.2.2 Discografia	167

5.3.2.3 Biografia	168
5.3.3 Linkin Park	170
5.3.3.1 Formació	170
5.3.3.2 Discografia	170
5.3.3.3 Biografia	170
5.4 Grunge	172
5.4.1 Nirvana	173
5.4.1.1 Formació	173
5.4.1.2 Discografia	174
5.4.1.3 Biografia	174
6. CONCLUSIÓ	182
7. VALORACIÓ PERSONAL	184
8. BIBLIOGRAFIA	185

INTRODUCCIÓ

Aquest Treball de Recerca que té a les mans el lector, **“Història i Evolució del Heavy Metal”**, no és fruit d'un tema triat a l'atzar, o d'un tema qualsevol dins de la meva imaginació.

El *heavy metal* ha estat la música de la meva vida des dels 11 anys, en què per primera vegada vaig tenir a les mans un disc propi de *heavy metal*. Era el “Reload” de Metallica, i la passió que va despertar en mi va fer que, posteriorment, em comprés tota la discografia de la banda, comprés mensualment més de tres revistes de *heavy*, i que comencés a llegir llibres i demés sobre la història d'aquesta música.

Vaig començar a omplir la meva habitació de CD's de totes les bandes conegudes, i a convertir-me en col·leccionista de qualsevol cosa que tingués a veure amb Metallica. Com sempre, aquest grup tindrà un lloc especial en el meu cor.

Per què explico tot això? Ho faig perquè probablement aquí ja s'estava començant a gestar aquest treball. Sense tots aquests anys previs d'informació, de gastar diners, d'escoltar música, d'anar a concerts... sense tot això, aquest treball no hauria estat possible. És a dir, la principal motivació que m'ha portat a escriure aquest treball ha estat la passió i l'amor incondicional per aquesta música que tant m'ha donat en aquests anys. Ha estat com el meu petit homenatge, i potser no és perfecte i segurament sigui incompleta (molts són els estils que hauran quedat esclousos, però si de veritat volguéssim fer una recopilació de tots ells, necessitaríem tota una vida).

La meva motivació, alhora, ha estat intentar demostrar que aquesta música no és només “soroll” –com alguns pensen encara- sinó que és l'estil de vida de molta gent i que ha creat autèntiques generacions d'homes i dones des de finals dels anys 60. És el punt en comú entre milions de fans arreu del món, de totes les edats, de totes les nacionalitats, que se senten units per aquesta música. Potser sigui una de les poques músiques –per no

dir l'única- que és capaç d'aconseguir això, trencar totes les barreres i fer del món un gran escenari.

El fet d'investigar sobre una de les coses que més m'agraden en aquest món no m'ha suposat cap pes, cap problema, sinó ben al contrari tot un orgull i un plaer per saber encara més sobre el *heavy metal*.

En conclusió, si he fet aquest treball en concret ha estat perquè el *heavy metal* és, per a mí, la millor música del món.

En l'inici d'aquest, m'he basat en dues hipòtesis de partida (que en la conclusió tenen reflectit el seu resultat).

La primera hipòtesi es basa en el fet de que el *heavy* sempre ha estat un moviment urbà, reivindicatiu i combatiu, que ha sorgit sempre contra les forces polítiques i la societat opressora del nostre segle, contra les guerres i contra la fam, contra la injustícia, etc. És a dir, si el *heavy metal* sempre ha estat una música de lluita social.

La segona hipòtesi és més a nivell geogràfic. Tracta de si el *heavy metal*, igual que els antecessors (el *blues*, el *rock*, el *jazz*...) i arrels, ha tingut el seu origen als EE.UU. principalment. Derivat d'això, el més lògic seria que sí, ja que tots aquests han sorgit del país nord-americà, i en conseqüència, el *heavy metal* hauria d'haver donat els seus primers passos justament on ho van fer els seus "pares" i "avis".

Lògicament, l'abast d'aquest treball té uns límits fixats que en tot moment he intentat no sobrepassar.

L'obra intenta fer una anàlisi de l'evolució del *heavy metal*, des del seu naixement fins a l'actualitat, recorrent cada dècada des dels anys 60, parlant dels gèneres més importants (no tots, ja que com he dit abans, això seria pràcticament impossible) i dins d'aquests, explicant les bandes més destacades de cadascun.

Cal remarcar, doncs, que no es tracta de fer una biografia extensa de cada grup ni d'estudiar-lo com a element autònom, sinó tot relacionant-lo en la mesura del possible amb el gènere que pertany i la seva etapa social, mirant a la vegada d'explicar per què aquell grup és important i quin ha estat

el seu paper dins la història del *heavy metal*, la seva aportació com a part d'un tot.

Alhora, pretén donar una visió general, i aquesta és la raó, per exemple, per la qual el lector no trobarà cap referència a l'escena espanyola. Dins la història de la música espanyola durant el segle XX sí hauria estat important, però dins la història del *heavy metal*, el panorama espanyol encara no ens ha donat una banda tan gran com podria ser AC/DC o ni tan sols Dream Theater. Potser en el futur sí poguem fer-ho, ja que en els últims anys comencen a prendre certa importància en el mercat de l'Europa Occidental algunes bandes d'aquí (Mago de Oz, Tierra Santa...), però tristament per nosaltres, encara no ha arribat aquest moment.

La metodologia seguida per elaborar aquest treball ha tingut el punt de partida en la recerca i reunió exhaustiva de material vàlid obtingut des de diferents fonts d'informació (llibres, revistes, enciclopèdies, pàgines webs, programes de ràdio, vídeos...). Posteriorment, aquesta ha estat ordenada i interpretada, per tal de poder comparar-la a mesura que avançava el treball amb l'hipòtesi de partida.

Evidentment, el lector pot suposar que aquest és un treball descriptiu i no experimentatiu, ja que tracta de fer una descripció i interpretar-la per tal d'extreure unes conclusions vàlides i verídiques.

Els principals problemes que han sorgit durant l'elaboració del treball han estat el fet de reconstruir els diferents estils emmarcats dins el *heavy metal*, ja que hi ha molts i s'havien d'escollir els més importants el màxim d'objectivament possible; emmarcar les bandes dins d'un estil en concret, ja que en algunes ocasions es pot observar com una mateixa banda pertany a estils diferents, en fusiona de varis o simplement la seva evolució autònoma fa que hagi pogut pertànyer a diferents gèneres; filtrar de manera correcta tota la informació que es pot trobar, ja que en moltes ocasions és contradictòria i s'ha de contrastar amb altres fonts per veure què és veritat i què és mentida.

L'elaboració del treball en concret va començar després del final del curs passat, ja que la delimitació del tema no va estar del tot definida fins acabar el tercer trimestre.

Posteriorment, tot l'estiu ha servit per recopilar informació sobre el tema i començar a fer els primers esboços del que seria l'estructura o esquema ha seguir durant l'elaboració de la memòria escrita. També es van fer uns primers esborranys sobre algunes parts del treball, per tal de definir un model estructural per seguir més endavant i poder organitzar molt millor la informació.

Amb l'inici d'aquest curs 2003-2004, es va començar a redactar el que seria la memòria definitiva (sempre en constant canvi, però, fins el dia de donar-la per acabada) i a buscar les últimes informacions. En el mes de desembre es va fer entregar a la tutora del treball, [...], de l'esborrany d'aquest treball, i posteriorment s'ha acabat la memòria incloent-hi les fotografies i escrivint les últimes parts restants.

A més dels objectius que marquen les hipòtesis, el meu petit objectiu personal és fer que al lector, sigui el que sigui, se li desperti la curiositat per aquesta música, el *heavy metal*, i que la pròxima ocasió en que pugui escoltar quelcom d'ella, ho fagi des d'una perspectiva més oberta i receptiva.

1. QUÈ ÉS EL HEAVY O ROCK DUR

1.1 La música

El **heavy metal** o més genèricament parlant, el *rock* dur, és un estil que sorgeix a finals dels anys seixanta a partir del *rock*. La principal característica que el diferencia clarament d'aquest és la **duresa del so i la radicalització de la música**, fent-se més crua i pesada (d'aquí el seu nom).

Parlem d'un estil que sol utilitzar estructures molt senzilles, però que recorren a les lletres per tal d'enviar un missatge que compleixi amb els seus objectius, ja sigui la **denúncia social**, la **crítica política** o simplement la pretensió de **cridar l'atenció** del gran públic i **escandalitzar**.

Acostumen a ser composicions molt guitarreres i que generalment no donen importància a la veu solista, com en altres estils (el *gospel*, per exemple, on la veu és el principal instrument), sinó que busquen les grans demostracions del **virtuosisme** en tant que en els instruments.

No sol ser un moviment que accepti de bon grat els grans canvis, encara que encapçala una actitud vital que defensa l'evolució constant; és per això un estil clàssic, poc renovador i que li costa adaptar-se a les èpoques i les modes que es donen, on encara pesen massa les petjades dels anomenats “dinosaures” (aquelles grans bandes que segueixen en l'escena activa anteriors a mitjans del 1985, quan es considera que s'entra en una època de declivi en relació amb el sorgiment de veritables noves bandes que esdevinguin importants dins del panorama especialitzat – això no vol dir que no les hi hagi, però sí que siguin escasses: Guns 'n' Roses, Nirvana, Sepultura... A més, cal esmentar la fugacitat d'aquestes, és a dir, no tenen ni molt menys un èxit continuat i permanent com formacions llegendàries com AC/DC, sinó que cauen en l'oblit pel mal infortuni (Nirvana, amb la mort del seu líder carismàtic, Kurt Cobain, en estranyes circumstàncies), o pels conflictes personals dels membres del grup a causa del que popularment diem que succeeix quan “l'èxit se't puja al cap”, acabant en la dissolució del conjunt (com Guns 'n' Roses).

No obstant això, al llarg de tots aquests anys l'estil s'ha ramificat en diversos subestils, els quals han desenvolupat les seves pròpies característiques: el *heavy metal* pròpiament dit, amb composicions d'estructures simples i grans *riffs* de guitarra; el *glam rock*, on importen les lletres àcides que s'apropen a la vulgaritat i el sons corrossius; l'*speed o thrash metal*, que es caracteritza per la velocitat imprimida a la seva música sense deixar de banda la qualitat; el *grunge*, un estil eminentment urbà marcat per unes lletres i uns ritmes plens de melanconia i angustiositat; el *black metal*, mogut per lletres fosques, sons gòtics, veus desgarradores i guturals, etc.

Com a últim detall a destacar s'aprecia el seu profund **refús cap a la música de masses**, o el que popularment (i en aquest cas, despectivament) s'ha denominat com a música comercial: aquells productes de les discogràfiques per tal de vendre quantitats ingents de discos sense importar la intenció ni la qualitat, sinó que en principi només busca una lletra vanal i que s'enganxi, fàcil d'escoltar i que es pugui posar repetidament a les emissores de ràdio (i molt millor si van acompanyades d'una cara bonica i una figura atractiva), que apareixen en les llistes de vendes i en les pàgines de les revistes adolescents (vegi's casos com Spice Girls, Operación Triunfo, Britney Spears...).

Aquest detall és important i cal ser destacat per la gran controvèrsia que ha creat en el món del *heavy* des de temps immemoriabls, però que durant l'última dècada s'han agraat en la figura d'una de les bandes ja considerades com a "dinosaures", **Metallica**. Aquesta formació, en els últims anys, va començar a ser acusada de traïdora i venguda per culpa de les vendes massives dels seus discos, de ser una de les primeres bandes *heavys* en fer videoclips, d'anar a programes i concedir entrevistes a mitjans de comunicació de masses, de fer ostentacions del gran poder econòmic que han anat aconseguint des de la misèria més infinita en la qual van començar (se'ls va acusar de ser uns nous rics per fer-se fotos dins del seu *jet privat* i publicar-les), de traicionar la filosofia del *heavy* (principalment, la indignació va esclatar a partir del tall de cabell de l'any 1996), i de fer una música més vanal, simple i suau.

El veritable problema de tot això es presenta quan al llarg de tota la història, des dels mitjans especialitzats *heavys* s'ha reivindicat la incomprensió i la injustícia patida i amb les quals se'ls tracta des del refús de la resta de públic musical, i que quan algunes bandes comencen a trencar tot això i arribar a mig món se les jutja com a traïdores i se les critica sense parar.

Potser el moviment hagi de plantejar-se que el que els fa sentir-se especials sigui aquest sentiment d'incomprensió, de marginalitat, que els fa diferents i estranys a ulls de la resta del món. Quan això desapareix, es fa necessari tornar a recuperar-lo i crear barreres, encara que aquestes destrueixin el futur de moltes bandes.

Cal apuntar que tal fenomen que en els últims anys s'ha fet tan comú comença a afectar a una de les grans bandes del nostre país, **Mago de Oz**, que sobre tot a partir de l'últim disc "Gaia" i del seu *single* exitós del passat disc, "Fiesta Pagana" (que qualsevol de nosaltres pot escoltar en una discoteca sonant a continuació de música comercial com Operación Triunfo) comença a rebre crítiques d'aquest món metal que recorden massa – desgraciadament- a les crítiques del "Load" de Metallica.

Molts crítics especialitzats del nostre país es manifesten a favor de la banda per tal que les dimensions funestes no siguin les mateixes (evidentment, la repercussió mai serà la mateixa) i que no acabi sent una altra banda més que deixa portar-se pel que diguin i el que pensin els demés i deixi de crear la seva pròpia música i innovar per tal d'assegurar-se un èxit comercial a cada disc.

1.2. L'estètica en el rock dur: característiques generals

Com en molts àmbits de la música, la imatge ha esdevingut una de les armes més poderoses per atreure adeptes a les seves files. Perquè no podem oblidar que a més de la filosofia d'aquesta música, parlem d'un negoci, i que una banda no es manté d'empeus sense vendre discos i sense atreure públic als seus concerts. Per tant, un grup de *heavy* està format pels individus, els discos, els *fans*, els logotips i, lògicament, la imatge pública.

Tot i així, moltes vegades s'ha esdevingut que els mateixos arguments que tenen a favor el *fans heavys* per seguir i comprar un disc d'un grup i benedir-lo en molts casos, són els mateixos arguments que utilitza en contra els seus detractors. L'explotació del culte al terror, a la ciència-ficció, al sexe principalment i demés és a la vegada el que atreu als *fans* i el que és despreciat pels detractors.

A més d'això, en molts casos ha estat aquesta imatge la que ha provocat que el moviment es guanyés una fama dolenta i pèssima, amb una reputació que en molts casos se situa en el més baix i que s'associa a tot allò que critiquen i desprecien en la nostra societat (com, per exemple, els nombrosos casos de matances a càrrec de menors que s'han caracteritzat per fer-se famoses per la llegenda urbana de que són els grups *heavys* els veritables inductors dels assassinats).

El perill de tot això resideix precisament en aquest punt, en la gran i perillosa influència que exerceixen aquestes bandes en els seus *fans*. Estem parlant d'una música que busca la implicació social i la reivindicació per part del poble, i que no només suposa un gust musical, sinó que implica un estil de vida, una filosofia, una ideologia, un comportament, unes opinions i, en la majoria de casos, una estètica que acaba trasbalsant-se del grup als seus seguidors, que l'adopten tal com si fos quasi bé la seva religió.

Alguns dels **trets més generals** són:

- Els texans

“The Denim Hordes” o “Les Hordes dels Texans” va ser el nom que van rebre els seguidors *heavys* durant els anys setanta. Això, com pot deduir-se, venia donat per l'afecció dels líders de grups com Uriah Heep a utilitzar en tot moment els texans com a peça de roba essencial. Els texans eren la prenda més socorrida del moment, ja que estaven a l'abast de qualsevol persona i eren imminentment urbans, tal com pretenia expressar la música.

Els texans sempre han estat la peça de roba bàsica d'un heavy clàssic

Amb el pas dels anys, a més, el teixit texà passà a no limitar-se als pantalons, sinó també a les caçadores, les gorres, etc. Les innovacions eren nombroses i contínues, com els texans amb campana o sense, amb tatxes, de colors, trencats, curts o llargs, etc.

- La samarreta

La samarreta sempre ha estat una de les peces més característiques dels *fans*. Gràcies a elles, poden predicar arreu quins són els grups que prefereixen o expressar els seus gustos per les imatges tètriques, o inclús cridar l'atenció amb missatges provocatius, divertits, crítics, etc. Alhora s'ha convertit en una eina de *marketing* pels grups i les seves discogràfiques, un mitjà de publicitat gratuït. En alguns casos, ha esdevingut també un mitjà d'expressió artística per molts músics, que s'arrisquen a fer els seus propis

dissenys (com James Hetfield o Alice Cooper) o un treball més per famosos artistes (com el cas del dissenyador gràfic Pushead), o fins i tot ha sigut el mitjà en el qual s'han iniciat grans dissenyadors de moda que ara treballen a nivell de passarel·les de moda de tot el món (com és l'exemple de la firma "Custo Barcelona" i de Jordi Lavanda).

Les samarretes són el mitjà més original i preferit pels fans per demostrar el seu gust per la música heavy

- El culte al negre

Els "Homes de Negre" van ser l'altra vessant exitosa de l'estil. Molts grups, com Black Sabbath o Metallica, van adoptar el negre rigorós per a totes les seves aparicions públiques, símbol de sobrietat, incorruptibilitat i culte a l'ocult. Altra vessant era el cuir negre, moltes vegades amb tints sexuals, com en el cas de Rob Halford, simbolitzant depravació, o en el cas dels Motorhead, que prenen el cuir negre com a bandera d'una vida lliure i salvatge.

Seguint la moda iniciada per Black Sabbath, el negre sempre ha estat el color heavy per excel·lència

- La cabellera

Una altra de les característiques bàsiques són les llargues cabelleres que han portat sempre els *heavys* (famós és el nom que moltes vegades s'utilitzava i encara s'utilitza per referir-se a ells, "los melenudos"), i que han sigut símbol de la seva rebeldia i del seu incomformisme davant la societat i el cànons estètics de la moda.

El cabell larg ha estat sempre símbol de rebeldia i històricament, una característica lligada als heavys

- La inelegància

El principi d'anar vestit en contra del que marquen les tendències i en contra del que la societat del moment considera elegant era primordial per tal de simbolitzar la seva independència i per poder marcar les diferències amb la resta de músics.

L'extravagància i la inelegància no importa en el heavy, tal com demostra el guitarrista de Guns 'n' Roses, Slash

No obstant aquestes característiques poden ser generals i bàsiques, es veuen **condicionades per cada estil**, ja sigui *glam*, *death*, *doom*, etc. I per

tant poden veure's matitzades o bé substituïdes per altres tendències pròpies del corrent i de l'època en la que sorgeix.

1.3 Les portades dels discos

Les portades dels discos de *heavy* solen ser unes de les més treballades, el·laborades i originals que podem trobar al mercat.

En elles, les bandes busquen transmetre el missatge de les seves cançons, provocar i escandalitzar el públic, simbolitzar el seu estat d'ànim o simplement utilitzar-les com a mitjà d'expressió artística.

El que està molt clar és que en moltes ocasions són les portades d'aquests grups les que han hagut de patir la censura política al llarg dels anys per culpa del seu caràcter lliure i desinhibit.

Portada del disc "Nevermind" (1991), de Nirvana

Portada del disc "Holy Wood: In the Shadow of the Valley of Death" (2000), de Marilyn Manson

Portada del disc "Master of Puppets" (1986), de Metallica

1.4 El perfil d'un heavy típic

Encara que en els últims anys podem trobar també una gran quantitat de fans femenines, els grups heavys s'han caracteritzat per tenir un **públic masculí** (encara avui dia, tot i no ser l'únic, sí és el majoritari), de classes mitjanes, però de dos grups d'edats disparells. Uns són els que es comprenen entre **els 15 i els 25 anys** i els altres els **majors de 40 – 45 anys**, que corresponen a la joventut d'aquells anys en què apareixien les grans bandes i segueixen fidels al seu estil.

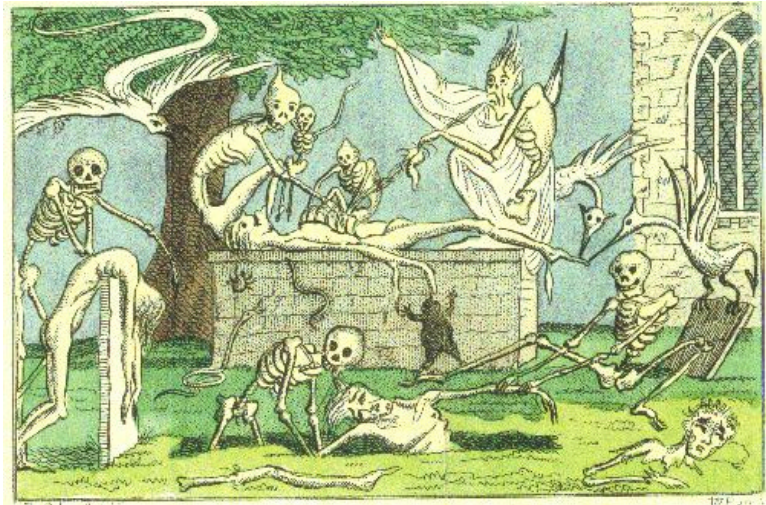
Els fans de heavy són un dels públics més fidels

Solen ser persones amb **idees polítiques de tendències d'esquerres**, gent pacífica que expressen el seu **antimilitarisme**, **inconformistes**. Són fidels als seus grups, els hi agrada anar a festivals i concerts molt sovint, i solen formar una tribu urbana molt tancada i crítica amb tot el que li és exterior. Molts d'ells asseguren que el que més odien és una persona que se les dóna de heavy sense ser-ho, i d'aquí potser el seu odi vers aquells grups que comencen humildement dins d'un panorama molt limitat i acaben sent un producte musical més de les ràdios i la comercialitat.

Com ja hem dit abans, la seva **estètica** sol estar marcada per una profunda inelegància, una imatge que pot semblar deixada i bruta a ulls d'altres persones, encara que en realitat és una impressió equivocada quasi bé en el 100% dels casos. Es decanten sobre tot pel color negre, i acostumen a fer-se tatuatges, i en menys mesura, piercings, a portar el cabell llarg, etc.

De totes maneres, encara que aquest és el perfil més típic, també és el que poc a poc s'està perdent, ja que cada vegada són menys les persones que mantenen aquesta estètica i més les que prefereixen optar per una imatge més estàndard i més acceptada per la societat en general – no ens oblidem de que encara avui dia aquesta imatge sol provocar dificultats a l'hora de recercar feina, establir relacions socials, etc. Per tant, segueix tenint unes connotacions negatives -.

Una de les principals **afeccions** i la que més destaca per sobre de la resta és el gust per l'ocultisme, les llegendes fosques, el cinema de terror i gore, etc. Al llarg dels anys això, juntament amb un ateisme profund en moltes ocasions, s'ha convertit en un argument a favor dels seus detractors, que els tilden de satanistes, gent macabra amb idees fosques, i mentalment perilloses, agressives, etc., cosa que en la majoria dels casos no es correspon amb la realitat. Un dels principals exemples és el que es vivia durant els anys 60 i 70 en algunes escoles profundament religioses, on s'arribaven a posar discos de heavy metal al final de l'eucaristia de tal manera que s'escoltessin al revés i es feia creure als alumnes que aquelles paraules inintel·ligibles eren misatges satànics ocults, i se'ls pretenia demostrar perquè no s'havien d'escoltar aquelles cançons.

Tot allò relacionat amb l'ocultisme, el terror, el mal, la mort... són temes que envolten el heavy

1.5 Formació habitual d'una banda heavy

La formació habitual d'una banda *heavy* és composta d'un **vocalista** (que sol ser el líder), un **guitarrista**, un **bateria** i un **baix**. En ocasions, podem trobar algunes variacions, com més d'una guitarra o inclús teclats (sobre tot durant els anys 70, però no eren gaire ben acceptats entre els grups més clàssics i puristes).

Segons el llibre “¿Hay vida inteligente en el rock ‘n’ roll?”, escrit pel cantant del grup espanyol Siniestro Total, **Julián Hernández**, podem destapar unes característiques generals en cada individu, que encara que es presenta com a paròdia, ens permeten extreure algunes conclusions sèries:

Julián Hernández, cantant i guitarrista de Siniestro Total i autor del llibre "¿Hay vida inteligente en el rock & roll?"

1.5.1 El vocalista

El cantant sol ser una persona que actua com a **líder** i **portamveu** del grup. És el més cotitzat, el que dóna més entrevistes, el més buscat pels fans, el que apareix al capdavant de les fotos i en molts casos el més estimat pel públic.

En moltes ocasions, no acostumen a ser vocalistes per vocació, sinó perquè dins del grup així es decideix. Pot ser l'única tasca que porti a terme dins de la banda o que toqui algun instrument secundari (el baix o la guitarra rítmica, en la majoria de casos). Acostumen a ser els **compositors** de les lletres i part de la música, i a ser en aquest aspecte molt recelosos d'ajudes exteriors.

Ozzy Osbourne, cantant i líder del grup Black Sabbath

1.5.2 El guitarrista

El guitarrista és en **virtuosisme** la peça més valuosa d'un grup, i en la gran majoria de casos si hi ha un bon guitarrista, el grup sol estar molt millor assentat.

Acostumen a ser persones molt **intimistes** i tímides, encara que quan pugen a dalt d'un escenari es transformen (només cal veure el guitar hero **d'AC/DC, Angus Young**). La seva importància els ha portat, en molts casos, a que siguin els de més qualitat quan treballen en solitari, i fins i tot existeixen els guitarristes que mai han format part d'una banda regularment (Joe Satriani). Són els protagonistes del moment culminant dels concerts on la resta del grup marxa i es produeix el que popularment tothom coneix com "el **solo**".

Angus Young, guitarrista de la banda AC/DC

1.5.3 El baixista

Els baixistes es defineixen per ser els **guitarristes frustrats**, ja que encara que sembli mentida, molts baixistes han acabat així pel fracàs amb la guitarra, i han decidit optar pel baix, un instrument que des de sempre s'ha considerat més simple i fàcil de tocar. Aquesta manca de virtuosisme s'ha manifestat en alguns casos en ser els membres que ocupen el darrer lloc en el grup, i moltes vegades són els que deixen la banda (cas de Metallica, Marilyn Manson o els mateixos Rolling Stones).

De totes maneres, s'han efectuat algunes excepcions, ja que de vegades, quan no existia en el grup en potència un cantant innat, aquesta tasca ha

recaigut sobre el baixista, per ser considerat el que menys té a fer (els bateries no poden i els guitar hero solen estar massa preocupats per les virgueries amb les cordes com per també preocupar-se per afinar la veu). Aquest fet ha provocat que en algunes ocasions s'hagin convertit en els líders dels grups i esdevinguin els portamveus.

Cliff Burton, baixista de Metallica, mort al 1986 en un accident de trànsit

1.5.4 El bateria

Els bateries solen ser persones totalment exteriors a les trames del grup i que de veritat disfruten tocant l'instrument tan bé com puguin, sense afany competitiu.

Dins del *heavy* han crescut en importància per la seva gran qualitat, ja que no oblidem que d'aquí sorgeixen els grans bateries. Encara que des de feia uns anys s'ha considerat a **Lars Ulrich (Metallica)** com l'indiscutible millor bateria del món, ja comença a sorgir apostes per quin seria el seu successor a la història, i cal dir que molts dits apunten vers el bateria del grup **Dream Theater**.

Lars Ulrich, bateria de Metallica

1.6 Diferències entre homes i dones

El *heavy* segueix sent un estil més d'homes que no pas de dones, tant a nivell de fans com a nivell de músics. Cap de les bandes "dinosaures" ha tingut o té un dona en les seves files, i molts menys com a líders. En els anys noranta i ja en el s. XXI sorgeixen algunes bandes que inclouen alguna dona (o inclús algun grup íntegrament femení) però o no tenen l'èxit d'altres grups masculins o no s'inclouen dintre el que podríem dir *heavy* clàssic i pur.

Això no vol dir que al llarg de la història no hagin hagut intents, sobre tot de dones solistes, però totes han acabat en un fracàs rotund. Es caracteritza i s'han caracteritzat per prendre una actitud de "*femme fatale*", dominant, independent, fustigadora d'homes, però sense perdre un toc de femeneïtat.

Tot i així, no han deixat de ser acollides entre el públic (com ja hem dit, en gran part masculí) com un objecte sexual que intenta imitar els grans líders, i a la qual presten atenció més per la morbositat que no pas per la seva qualitat o pels seus dots com a artista.

1.7 El tractament des dels mitjans de comunicació

1.7.1 La premsa escrita

1.7.1.1 La premsa escrita i la indústria discogràfica

Les relacions mai han estat gaire bones, ja sigui pels interessos personals o, per contra, per un total desinterès.

Les discogràfiques han buscat posar per tots els medis traves al periodisme especialitzat, amb la idea de que allò no li feia cap benefici a la banda si de veritat volia sortir del pou fosc del *heavy* o obtenir un públic més ampli, o simplement perquè no li ha interessat.

De l'altra banda, el periodisme ha estat el màxim crític de la indústria, acusant-los de manipuladors, i de fer poc per potenciar aquesta música, donant-li l'esquena en moltes ocasions, inclús a grups dinosaures, davant del producte *pop* de torn d'èxit explosiu i fugaç.

1.7.1.2 La premsa escrita i les bandes

No sempre són tan bones com es podria pensar. En ocasions, els gelos i les envejes han dut unes relacions més aviat dolentes: mentre que els músics acaben pensant que alguns periodistes només volen arruinar-los, hi ha certs periodistes que comfonen la seva feina, informar i opinar, amb la d'insultar i propiciar certs ambients hostils que després es tradueixen en els fans, portant a terme autèntiques campanyes en contra de certs grups per raons personals.

Roda de premsa de Metallica abans de la seva actuació en el Doctor Music Day celebrat a Barcelona a mitjans del juny del 2003

1.7.1.3 Les revistes especialitzades

Potser és l'àmbit més positiu i que més ha evolucionat amb el pas dels anys en el nostre país.

De totes maneres, l'inversió estrangera segueix sent molt superior a l'inversió estatal. El temps ha anat consolidant unes poques revistes i ha anat fent desaparèixer unes altres, però tot i així el que moltes segueixin publicant-se i que editin cada vegada amb més freqüència fa que es pugui concloure que aquesta música no és tan minoritària.

1.7.1.3.1 De capital estranger

D'entre les d'inversió estrangera, una de les més estables és la “**Metal Hammer**”, d'origen alemany, i que té abast en quasi la totalitat del continent europeu. Va començar a publicar-se a finals del 1987 i és la tercera revista heavy més llegida a l'actualitat en el nostre país.

Portada de la revista “Metal Hammer” en la seva edició anglesa

L'altra és '**Kerrang**', nascuda al 1981 a Anglaterra, i que es publica a l'Estat Espanyol des de l'any 1992. Va començar editant un número trimestral, i ara és una publicació mensual i que edita un especial cada dos mesos. És la segona més llegida a Espanya i una de les revistes heavys més prestigioses dels EUA.

Portada de la revista "Kerrang" en la seva edició anglesa

Pel camí també han anat apareixent d'altres que van cessar la seva publicació. Els principals casos són: **"RIP"**, de capital nord-americà, que va començar a editar-se al nostre país al 1991; **"Rock Power"**, que va començar el mateix any, de propietaris britànics. Sorgida amb l'objecte d'aconseguir el domini del gènere arreu del continent europeu, va haver de tancar totes les redaccions any i mig més tard.

L'any 2000 es va llançar la darrera, **"Rock Hard"**, una publicació alemanya assentada en els principals països europeus des de fa més d'una dècada però que fins fa quatre anys no va arribar al nostre país. S'ha convertit en una de les més llegides, en part gràcies a la bona campanya publicitària que es va portar a terme des del programa de ràdio **"Rock Star"**, un dels principals vehicles de comunicació entre la música i els *fans* en el nostre país.

1.7.1.3.2 De capital nacional

Per altra banda, si parlem d'inversió espanyola, la més prestigiosa i assentada és **"Heavy Rock"**, la més llegida entre el públic. Aquesta revista va començar a editar-se a l'any 1983 amb una idea molt clara: donar el suport i l'atenció que es mereixen als grups nacionals i que, en moltes ocasions, són els grans oblidats. I sembla que la fórmula els va donar resultat, ja que publiquen un cop al mes i trimestralment editen un especial. També es diferencia de les altres en que és l'única que té la redacció a Madrid, i no pas a Barcelona.

Portada de "Heavy Rock"

Així mateix, també han hagut d'altres: al 1989 va editar-se **"Full Metal"**, però va desaparèixer a l'estiu de 1992. En aquest darrer any va aparèixer també **"Free Rock"**, i abans, al 1989, **"MetalliKO"**, editada en format de *fanzine* (cosa que comporta més qualitat, un preu més elevat i una major periodicitat) i centrada sobre tot en les corrents extremes, com el *trash*, el *hardcore* o el *death metal*.

El fet de que sobrevisquin diverses revistes i que el mercat no es saturi normalment s'explica a partir de la fidelitat del *fan* de *heavy*, tant als seus grups i a la seva música com als diners mensuals emprats en una mateixa revista de sempre, i no pas a la publicitat, mitjà de finançament principal de la majoria de medis de comunicació, que és més aviat escassa en ells i que acostumen a ser anuncis del propi gremi (nous discos, el proper número de la revista, concursos, tendes de roba per a *heavys*...).

1.7.2 La ràdio

En moltes ocasions, és l'element econòmic el que impedeix la poca atenció que hi ha des de les ràdios vers els grups *heavys*. Les subvencions són mínimes, ja que s'argumenta que és una música minoritària, que no generaria gaire audiència i que no és radiable ni suficientment estètica i

agradable a les oïdes com pel que el públic massiu l'escolti, tal com pot escoltar una cançó *pop*.

Sí se serveixen, però, dels grups que comencen a prendre aires de bandes grans, i sorprenentment sí apareixen aleshores les subvencions per fer propaganda i posar les balades (l'únic tipus de cançons que podem escoltar, no ens enganyem) i d'aprofitar-se de sobte d'aquest èxit, quan mai a la seva vida s'havien interessat per ella.

Cal dir, de totes maneres, que no en tots els països és així (als EUA per exemple, es retransmeteixen concerts de *heavy* en hores de *prime time* per emissores de les més prestigioses), però a Espanya en hem de conformar amb una programació que no contempla aquesta opció, i que ha aconseguit suprimir tots els programes de *heavy* fins a conserva únicament un (diumenge de 12 a 2 de la matinada, a "Los 40 Principales", "**Rock Star**").

Metallica durant una entrevista a "Los 40 Principales"

1.7.3 La televisió

El mitjà audiovisual és el que, històricament, ha marginat més el *rock* dur : cap programa especialitzat i en la resta, escassa presència que en molts casos resulta ridícula, ja que li tramenten un tractament desastrós, a més de l'absoluta desconexió del tema.

Amb el pas del temps, però, van ser les **cadenaes autonòmiques** les que van adonar-se d'això, i van donar més cabuda del gènere en els seus espais (el cas d'"Sputnick" a Catalunya). De totes maneres, s'ha anat perdent també, i únicament tan sols en algun programa es pot veure algun videoclip

dels grups de més exit en qüestió de vendes o en els programes de les cadenes per satèl·lit (molts de producció estrangera, com “MTV” o “VH1”).

Metallica durant un programa a la MTV

Aquesta situació és pròpia del nostre país, però no pas d'estats com Gran Bretanya o EE.UU. (sobre tot) on s'arriben a retransmetre concerts de *heavy metal* en directe en hores de *prime time*.

2. ELS ANYS 60.

NAIXEMENT DEL HEAVY METAL

2.1 Els *guitar heroes*

Si volem remuntar-nos al **naixement del *heavy metal***, ens haurem de situar a **finals dels anys 60**. En segon lloc, haurem de comprendre la importància del paper de la **guitarra elèctrica** dins el gènere, i per tant, la gran eclosió que va donar-se durant aquesta dècada del virtuosisme de l'instrument en qüestió.

La guitarra elèctrica va inventar-se a la dècada dels anys 40, i en principi va ser un instrument orientat vers les bandes de *blues*, i que posteriorment va ser adoptat pels grups de *rock* (no oblidem pas que el *rock* té la seva gènesi en el *jazz* i el *blues* de Nova Orleans, i per tant, aquest contacte i aquesta influència és evident).

Sense l'invent de la guitarra elèctrica, el heavy metal no existiria

Però va ser als anys 60 quan va començar a prendre vertadera importància, i sobre tot, la figura del guitarrista es va convertir en un element a venerar pel públic. És aquí quan apareixen els ***guitar heroes***, aquesta mena de déus que amb una guitarra a les mans i combinant un gran virtuosisme amb una actitud determinada són capaços de deixar bocabadats a tot un estadi.

Cal dir, per tant, que no tots els guitarristes són ***guitar heroes***, ni que tots els virtuoses són herois ni tampoc que tots els herois són virtuoses. És a dir, que el *guitar hero* és aquell que combina els dos elements.

La principal arma d'aquesta figura són els “**solos**” durant els concerts, punt culminant d'un espectacle de *rock*, en el qual el guitarrista es queda tot sol a l'escenari, cobert de penombres, i improvisa uns **riffs** per tal de demostrar la seva gran capacitat com a músic i potenciant una actitud quasi de déu, estant per sobre dels demés i demostrant que de tot el grup, ell és el gran músic. De totes maneres, en els últims anys s'està perdent aquest esperit, i els “solos” en els concerts es fan com una cançó més i no pas com un moment especial i commovedor, de contacte entre el públic i l'estrella.

Tal com hem dit abans, existeixen grans guitarristes, com **Chuck Berry, George Harrison, John Lennon** o **Keith Richards**, però que no ostenten el títol de ser *guitar heroes*.

Tampoc ho va ser **Pete Townshend**, però tot i això guarda un lloc privilegiat gràcies a un accident que es podia haver quedat com una anècdota més si ningú li hagués donat major importància: una nit, durant un concert, mentre intentava experimentar un *feedback* apropant-se a l'amplificador, va entrebancar-se amb tanta mala sort que el mastil de la seva guitarra es va trencar. El públic es va quedar en silenci, i davant de la vergonya, Townshend va agafar el que li quedava de l'instrument a les mans i el va acabar de trencar contra l'amplificador a cop net. Davant d'això, la resta del grup va afanyar-se a trencar el seu instrument, pensant que era allò el que volia que fessin com a símbol de reivindicació i protesta. En realitat, el propi guitarrista, anys més tard, va reconèixer l'accident. Però les conseqüències van marcar estil: en el pròxim concert de la banda, va haver el doble de públic esperant que el grup, a l'acabar, trenquessin els seus instruments en senyal de protesta, i així es va formar la llegenda del grup **The Who**, pioners de la destrucció dels instruments dalt d'un escenari, i que molts grups han reproduït en tots els anys següents.

Pete Townshend, el primer en destrossar el seu instrument contra els amplificadors

Els primers en consolidar-se com a ***guitar heroes*** van ser tres noms de reconegut prestigi: **Eric Clapton**, **Jeff Beck** i , per damunt de tots ells i fins els nostres dies no superat, **Jimi Hendrix**.

2.1.1 Eric Clapton (30 de març de 1945, Anglaterra)

2.1.1.1 Grups

The Roosters (1963), Casey Jones & The Engineers (1963), The Yardbirds (1963-1965), John Mayall's Bluesbreakers (1965-1966), The Glands (1965), Eric Clapton & The Powerhouse (1966), Cream (1966-1968), Blind Faith (1968-1969), Delaney & Bonnie & Friends (1969-1970), Derek & The Dominoes (1970-1971).

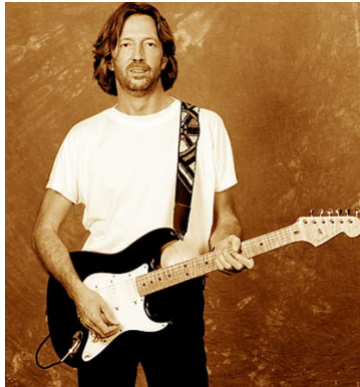
2.1.1.2 Biografia

Clapton va tenir una infància difícil. Va créixer creient que els seus avis eren els seus pares, i que la seva mare era la seva germana, i fins l'adolescència no va conèixer la veritat, quan els seus avis van creure que ja era prou gran com per comprendre-ho tot i acceptar que era fill ilegítim.

Sempre es va descriure com un noi tranquil i educat, amb una clara aptitud per l'art, cosa que el va portar a entrar a estudiar als 16 anys al Kingston College of Art; de totes maneres, la seva afecció per la guitarra mai li va permetre acabar els seus estudis.

Des dels 13 anys, quan la seva àvia li va regalar una guitarra acústica, es va interessar pel món del *blues*, escoltant sobre tot a gent com Jimmy Reed, Muddy Waters, Big Bill Broonzy, Chuck Berry o Buddy Holly.

Al deixar els estudis, va estar treballant al món de la construcció, fins que va poder pagar-se una guitarra elèctrica i deixar la feina per poder dedicar-se a tocar per les nits en petits clubs de *folk*. És aquí quan coneix gent del món de la música i forma el seu primer grup a l'any 1963.

Eric Clapton és un dels més grans guitarristes de la història

L'èxit, però, li va arribar de la mà del grup The Yardbirds, on va rebre el sobrenom d'"Slowhand", irònicament per la seva manera accelerada de tocar la guitarra. Quan el grup va començar a tendir més vers el *pop* que no pas el *blues*, Clapton va decidir marxar.

The Yardbirds amb Eric Clapton

En John Mayall's Bluesbreakers es va produir la seva definitiva consolidació com a estrella de la guitarra: n'és un exemple les pintades que van començar a aparèixer per les estacions de metro de Londres, on un grup

de *fans* incondicionals es dedicaven a predicar la posició ja de *guitar hero* del seu ídol: "Clapton is God".

Al 1966, va formar el primer supergrup de la història del *rock*, Cream.

Al 1970, el més destacat va ser el seu primer disc en solitari, anomenat "Eric Clapton", que ja contenia clàssics de la seva obra com "Let it rain" o "After midnight"; i alhora, la col·laboració en el triple disc de George Harrison, "All things must past".

Posteriorment, va grabar el que és fins ara el millor disc de tota la seva carrera, amb el grup Derek & The Dominoes i anomenat "Layla and another assorted love songs".

Desgraciàdament, la seva adicció a l'heroïna es va veure agreujada pel fracàs inicial d'aquest disc i per les morts del seu pare i del seu gran amic Jimi Hendrix. Clapton va caure aleshores en una profunda crisi, ingresant en un centre de desintoxicació i desapareixent de l'escena musical entre 1971 i 1974.

Després d'aquest període d'inactivitat, es dedicà majoritàriament a fer discos en solitari i a col·laborar puntualment amb altres artistes.

Alguns exemples de grans èxits són: el disc "461 Ocean Boulevard", número 1 a les llistes americanes i que inclou l'èxit "I shot the sheriff" de Bob Marley; el disc "Slowhand" de 1977, que inclou l'èxit "Cocaine" i que va vendre més de 3 milions de còpies als EE.UU.; el primer disc en directe, "Just one night" de 1979 i grabat al Japó; el recopilatori "Time Pieces- Best of Eric Clapton" del 1983, i que ven més de 7 milions de còpies als EE.UU.; l'actuació al festival Live Aid del 1985, punt d'inflexió de la seva carrera, on aconsegueix atreure nous fans d'entre la joventut després d'un període d'adicció a l'alcohol que el va portar a perdre el coneixement dalt d'un escenari i ser ingressat urgentment; al 1992 es publica un "Unplugged" grabat per la cadena "MTV" i que conté la cançó "Tears in heaven", en memòria del seu fill mort, que va caure per una finestra d'un gratacels de Nova York l'any anterior; al 1996 graba en un concert en directe l'èxit "Change the world" en col·laboració amb el cantant de R&B Babyface...

És per tot això i per l'estil renovador que va dur a terme durant la dècada dels 60, fent de la guitarra un instrument de solistes, que és considerat un dels pioners dels *guitar heroes*.

2.1.2 Jeff Beck (24 de juny de 1944, Anglaterra)

2.1.2.1 Grups

The Yardbirds (1965-1967), The Jeff Beck Group (1967-1970, 1971-1973)

2.1.2.2 Biografia

Tant innovador com els seus contemporanis, Jeff Beck ha resultat ser l'únic que no va conèixer mai el gran èxit comercial i, per aquesta raó, el de menys fama entre els pioners dels *guitar heroes*. Molts troben la causa d'aquest fet en que en el moment que Rod Stewart va deixar la banda de Beck, aquest no va voler trobar un cantant carismàtic que entusiasmés el públic massiu, sinó que va optar per unir-se a mediocritats per tal que el seu virtuosisme brillés amb més llum.

Jeff Beck és, d'entre els tres guitar heroes pioners, el menys conegut

Tots aquells que han pogut treballar amb ell han declarat que és una persona molt maniàtica, controladora i dictatorial, que és molt difícil d'estar al seu costat i que les seves extravagàncies són excessives.

S'ha caracteritzat pel seu caràcter eclèctic: sempre ha volgut seguir una regla basada en no editar més de tres discos del mateix estil, així que va tocant tots els pals, tant *heavy metal* com *jazz-fusió*, *blues*, *rock* simfònic, *rock 'n' roll*...

La seva carrera va començar quan es va incorporar al grup The Yardbirds en substitució d'Eric Clapton, fent treballs orientats cap a la psicodèlia, *pop* i *blues*.

Però realment va consolidar-se com a líder al formar el seu propi grup, The Jeff Beck Group, on destacava un jove cantant anomenat Rod Stewart. Va grabar els dos grans èxits de la seva carrera, els discos "Truth" de 1968 i "Beck-ola" de 1969. Els problemes entre els components de la banda, sobre tot entre Beck i Stewart, va fer que la banda es dissolgués.

Beck va voler reconstruir-la, però un accident de trànsit s'ho va impedir, i fins la seva recuperació un any després no va poder reorganitzar la banda. Tot i així, poc després va tornar a desaparèixer, aquesta vegada definitivament, de nou per les males relacions entre la resta del grup i l'egocèntric Beck.

A partir d'aquí es va dedicar a fer discos en solitari i a col·laboracions: el disc de més èxit va ser "Blow by blow" del 1975, orientat cap el *jazz-rock*. Tots els altres treballs van passar desapercebuts pel públic i la crítica no els van tractar tampoc gaire bé.

Al 1992, va impressionar a propis i estranys la seva col·laboració en un disc solista de Roger Waters, "Amused to death".

Actualment, continua fent treballs en solitari que no tenen gaire repercussió, però que són acollits com joies entre els fans més fidels; l'últim és l'editat al 2001, "You had it coming".

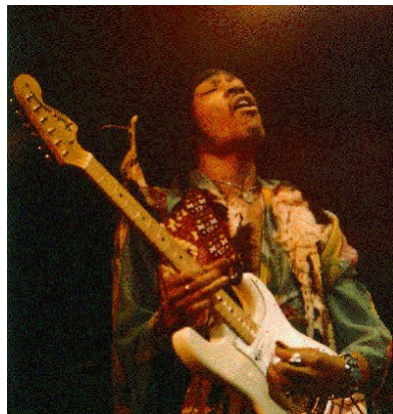
2.1.3 Jimi Hendrix (27 de novembre de 1942, Seattle, EE.UU- 18 de setembre de 1970, Londres, Anglaterra)

2.1.3.1 Grups

The Casuals (1962), The Jimi Hendrix Experience (1966-1969), The Band of Gypsies (1969-1970)

2.1.3.2 Biografia

Encara que nascut a EE.UU, Jimi Hendrix es va consolidar com el millor guitarrista de tots els temps al continent europeu, sobre tot a Anglaterra, des d'on la seva fama va traspasar fronteres fins a arribar al seu país d'origen.

Jimi Hendrix és el millor guitarrista de la història de la música

Encara que van posar-li el nom de Johnny Allen Hendrix, més tard el seu pare se'l va canviar pel de James Marshall Hendrix, però al 1966 va decidir adoptar el nom de Jimi.

Als 11 anys d'edat va aprendre a tocar la guitarra, influenciat pels discos de Robert Johnson i B.B. King; al ser esquerrà, va utilitzar una guitarra per dretans però amb la peculiaritat de tenir les cordes al revés.

Al 1962 va formar el grup "The Casuals" amb Billy Cox, a qui va conèixer mentre servia entre 1960 i 1961 com a paracaigudista en l'exèrcit nord-americà, d'on es va retirar a causa d'una invalidesa temporal.

Arran de l'èxit en els clubs de la zona, va ser cridat com a guitarrista en la banda de Little Richard, que feia gira arreu del país. També va grabar discos amb solistes, participant en les bandes que els acompanyaven, però sense cap importància.

Va decidir deixar la gira de Little Richard a causa de divergències en relació al seu sou –creia que l'estaven estafant-, problema que va arrossegar durant tota la seva carrera, ja que era una persona molt desconfiada i que creia que l'enganyaven constantment.

Molts grans artistes el van cridar per incorporar-se a les seves bandes, ja que s'havia guanyat ja una fama com a un dels millors guitarristes sense explotar. Com a conseqüència dels constants viatges i concerts que havia de fer, va acabar sent adicte a les drogues per tal de soportar el ritme de vida que portava.

Al 1966 va viatjar a Londres de la mà de Chas Chandler, baixista de The Animals, que s'havia convertit en el seu *manager*.

Durant aquests anys, Hendrix s'havia convertit en un geni, consolidant el seu peculiar mode de tocar la guitarra (tant per damunt del cap com per darrera l'esquena o tocant amb les dents, etc.), inventant la tècnica del *feedback* i altres efectes sonors (com els pedals de *wah-wah*), i consolidant-se com una estrella en potència dalt de l'escenari, on tenia el costum de vessar gasolina dalt de la seva guitarra i incendiar-la davant dels ulls extasiats del públic, que el contemplava con una glòria en vida de la música.

Després d'alguns exitosos concerts a Anglaterra, va fundar el seu gran grup, The Jimi Hendrix Experience, fent gires arreu del continent i publicant el seu primer disc, "Are you experienced?", amb l'èxit "Purple haze" (posterior inspiració de Prince per compondre "Purple Rain").

Portada del disc "Are You Experienced?", el primer de Jimi Hendrix

A continuació de la seva consolidació a Europa, va fer grans gires per tota Amèrica, fins la dissolució del grup tres anys més tard.

Va continuar com a solista en alguns grans concerts, sobre tot en el memorable Woodstock del 1969, i posteriorment va tornar a formar una banda, The Band of Gypsies, que només va durar un any.

A partir d'aquí, va reprendre la seva carrera en solitari fent gires multitudinàries, fins que li va sobrevenir la desgràcia: després d'un concert i d'haver sopat, va prendre's uns somnífers i gran quantitat de whisky i es va anar a dormir a les 3:15 de la matinada. A les 10 del matí, quan la seva novia va aixecar-se, el va trobar en estat catatònic, així que va decidir trucar a una ambulància. La història diu que quan l'ambulància se'l va emportar encara estava viu, però que a l'ingresar a l'hospital Saint George de Westminster ja estava mort. Tanmateix, l'investigació policial va concloure que quan el va descobrir la seva novia ja havia mort ofegat en el seu propi vomit, i que únicament es tractaven d'espasmes del cadàver que van fer creure que encara vivia.

Mai ha quedat gaire clar, i al desembre de 1993 es va tornar a reobrir el cas sota les sospites d'un possible suïcidi o un retard massa gran de l'ambulància; es va tornar a tancar amb les conclusions anteriors, i sense saber-se realment si aquesta era la veritat.

En conclusió, Jimi Hendrix va ser, és i molt probablement continuarà sent el millor guitarrista de tots els temps i la major influència de tots els que toquin aquest instrument, gràcies a totes les seves innovacions (modificacions en els amplificadors, utilitzars parts del cos per tocar la

guitarra, canviar les cordes, utilitzar pedals de *wah-wah*, consolidar el *feedback*...) i a la seva actitud de glòria i déu dalt d'un escenari.

Jimi Hendrix va revolucionar la música amb la seva forma tan peculiar de tocar la guitarra

2.2 El moviment *hippie*

El **moviment *hippie*** té el seu bressol en l'Estat americà de **California**.

Ja des del segle passat, durant l'època de la febre de l'or, passant per l'explosió a començaments del segle XX de la indústria cinematogràfica de Hollywood, California havia estat un espai quasi fantàstic, com un lloc de fades amb un aire especial, un clima que quasi fa d'ella un estiu permanent, la calidesa de la seva gent en comparació amb la resta del país, la proximitat amb Mèxic i les grans petjades de la civilització llatina, etc. Tot en conjunt ha fet de California un emplaçament mític, quasi un paradís terrenal a ulls de la gent.

També en els 60 California va esdevenir un dels principals focus d'atracció del món gràcies al moviment que s'estava donant, el moviment *hippie*, el fenomen de més repercussió durant tota la dècada i la primera forma de contestació efectiva i organitzada al poder.

L'aparició de les drogues psicodèliques, l'esclat d'un nou moviment literari amb autors de la "Beat Generation" (Kerouac, Allen Ginsberg, Sam Shepard...) i la combinació d'una música creada en una atmosfera irreplicable de llibertat, desinhibició i pau interior, va fer d'ell un dels moviments més ric i esperançador.

El moviment hippie va proliferar durant els anys 60

Aquesta atmosfera i manera de pensar es va anar estenent per tot el planeta, així com la idea de reivindicació i inconformisme davant la situació social del moment: s'estaven vivint des de feia temps dècades que omplien el món de guerres i tensions (anteriorment als anys 20 la Primera Guerra Mundial; durant finals de la dècada dels 30 i primera meitat dels 40 la Segona Guerra Mundial, morint més de 65 milions de persones en tot el món, deixant un llegat de terribles dictadures, i obrint el món a un període d'incertesa política entre els dos blocs del món, el capitalista amb els EE.UU. al capdavant i el comunista, amb l'URSS com a principal valuart, que s'anomenà la Guerra Freda; a la dècada dels 50 s'inicia la Guerra de Corea, que divideix el país en dos estats, un comunista i l'altre capitalista, hi ha intents de revolta popular a Hongria amb fortes repressions per part de l'exèrcit soviètic, França és derrotada a la campanya militar d'Indoxina i comença la llarga Guerra del Vietnam, sorgeixen forts moviments independentistes a l'Àfrica, Fidel Castro i Che Guevara aconsegueixen fer-se amb La Habana i fan triomfar la revolució comunista a l'illa de Cuba...) i els anys 60 tampoc estaven sent millors (aixecament del mur de Berlín; crisi dels míssils a Cuba, fent que durant unes hores la guerra entre EE.UU. i l'URSS

sembla inevitable i abocada a una guerra nuclear que conduiria a la fi del món; assassinat del president Kennedy en una visita a Dallas; inici de la intervenció nord-americana en la Guerra del Vietnam, fent d'ella un conflicte dels més terribles i sagnants; inici de la revolució de Mao a Xina; mort de Che Guevara a mans de policies locals bolivians; cop d'estat d'ultradreta a Grècia; Guerra dels Sis Dies entre Israel i països àrabs; invasió soviètica de Txecoslovàquia per tal d'impedir la democratització del país...), i aquesta situació social i política també es va veure reflexada en la música del moment, que es va omplir de missatges pacífics i intents de conscienciar a la gent per tal que s'adonessin que entre tots el món es podia canviar.

D'aquest moviment va sorgir el **rock àcid** (anomenat així per les noves drogues o àcids que prenién els artistes), que té en **Janis Joplin** i **Jim Morrison** (The Doors) els seus principals exponents.

2.2.1 Janis Joplin (19 de gener de 1941, Texas, EE.UU- 4 d'octubre de 1970)

La passió i la força d'aquesta cantant va fer que esdevingués una de les figures bàsiques del moviment i de la dècada, convertint-se indirectament en una de les influències bàsiques dels orígens del *heavy metal*.

Janis Joplin va ser una de les veus més passionals i desgarradores dels anys 60

Els seus primers passos els va fer a Texas, estat on va néixer, però més tard, atreta pel moviment que s'estava començant a donar a la ciutat californiana de San Francisco va decidir marxar-se a viure allà.

A la Costa Oest és on va començar a consolidar-se la seva reputació com a cantant, molt influenciada per Joan Baez (considerada la reina del *folk* americà) i Bessie Smith (cantant de *blues* i *jazz*).

Encara que fins aleshores havia format part de bandes de caire *country*, a l'arribar a San Francisco va començar a moure's per l'ambient del *blues*, entrant en la banda Big Brother & The Holding Company a l'any 1966.

La seva vida marcada per una constant lluita, traumes i patiment des de l'infància, van fer d'ella una cantant de blues que es deixava la pell en cada nota, que cada vegada que pujava a l'escenari deixava la seva ànima en forma de veu desgarradora i plena de dolor. Aquesta manera tan intensa i personal de viure la música i de saber transmetre-la a la gent van fer que es guanyés l'admiració i l'afecte del públic i els elogis de la crítica.

El punt culminant de la seva carrera va ser al 1967, durant l'actuació amb la seva banda en el festival de Monterrey, amb una interpretació magistral i inolvidable.

Desgraciadament, aquesta espiral d'èxit i de continu patiment la van dur a caure en el món de les drogues i l'alcohol, provocant que en moltes ocasions estigués més a prop de la mort que no pas de la vida.

Quan semblava que començava a resorgir de nou i a distanciar-se d'aquest pou mentre grabava un nou disc, "Pearl", va recaure en les drogues morint de sobredosi a l'any 1970.

L'alcohol i les drogues van portar a Janis Joplin a la mort

2.2.2 Jim Morrison (8 de desembre de 1943, Florida, EE.UU.- 3 de juliol de 1971, Paris, França)

Jim Morrison està inevitablement relacionat amb la banda de rock The Doors, fundada el 1966 per Morrison i el teclista Ray Manzarek, que va conèixer durant un breu període universitari.

Van començar a guanyar-se certa fama pels clubs de Los Angeles, i en especial Morrison, al qual la gent acudia a veure cridats per la morbositat “d’aquell cantant del “Whiskey a Go-Go” –famós club de rock de Los Angeles- que està tan boig”.

Al 1967 van publicar el seu primer disc, “The Doors”, que els va consolidar com una de les bandes de masses més famoses i a Jim Morrison en especial com al cantant més carismàtic de la dècada.

Jim Morrison es va convertir en poc temps en un ídol de masses

Morrison era capaç de combinar en les seves lletres tota la força de la poesia, la música i l'estètica del moment. Els seus temes predilectes eren la mort, l'època, la seva visió de la vida, etc.

Tot i haver nascut en una època de moviments pacifistes i pau interior, The Doors van decidir convertir-se en els representats de la cara fosca, transmetent missatges de culpabilitat i terror personal, la foscor d'aquells dies terribles de la història de la humanitat per demostrar a la gent quin pot

ser el punt de major agonia de l'ésser humà i que perdessin la por a l'ho desconegut.

La seva poesia tenia com a principals referents Friedrich Nietzsche, Rimbaud, Jack Kerouac, Allen Ginsberg, etc. La seves grans passions eren els temes misteriosos i esotèrics, tant que el van portar a convertir-se en shaman.

Els seus llavis carnosos, la mitja cabellera, pantalons ajustats de cuir i una manera de moure's dalt de l'escenari molt peculiar van fer que fos conegut amb el sobrenom del "Rei Llangardaix".

Jim Morrison durant una de les actuacions que el van fer tan famós a la vegada que estrany

El seu magnetisme personal i l'aura de poeta maleït el van convertir en una de les icones de la revolució contracultural dels 60; les seves actuacions es van transformar en continus escàndols i en mostres d'una creativitat desbordada per l'estímul de l'alcohol i les drogues (elements de presència constant en la vida de Morrison, que va decidir batejar el grup amb el nom The Doors en honor del llibre "Les portes de la percepció" –"The doors of perception"- d'Aldous Huxley, on l'autor relatava les seves experiències amb tota mena de substàncies psicodèliques), i jugant a un exhibicionisme que va pagar en moltes ocasions amb estades a la presó i prohibicions de concerts. Va agredir en diverses ocasions policies, i és famós el seu arrestament dalt d'un escenari per l'intent de masturbar-se en públic enmig d'una cançó.

En poc temps, va convertir-se en un ídol de masses, i a la vegada va entrar en un món d'autodestrucció amb intents de suïcidi, problemes amb les adiccions, la llei, enfrontaments personals amb els components del grup...

Tot això va provocar que Morrison prengués la decissió de traslladar-se a viure a París per tal de donar-se un descans del grup i intentar dedicar-se exclusivament a la poesia i replantejar-se la seva carrera musical.

Tristament, la seva estada a França tan sols va durar dos mesos, ja que va morir en estranyes circumstàncies. Només van veure el seu cadàver la seva novia (que el va trobar mort dins d'una banyera) i el forense, i mai es va realitzar cap autòpsia que determinés la causa real de la mort, sinó que es va optar per tancar el cas amb un atac de cor provocat per una sobredosi de drogues.

Va ser enterrat en el cementiri francès de Père-Lachaise, i la seva tomba encara és un lloc freqüentat per fans que fan pelegrinatges fins allà per rendir un homenatge a la gran estrella (és ja tradició dels seus fans més incondicionals que, a l'estar davant de la seva tomba, beguin un glop d'alcohol i la resta de l'ampolla s'aboqui sobre la seva tomba, per simbolitzar que brinden amb ell).

Tomba de Jim Morrison al cementiri francès de Père-Lachaise

Cal insistir en un dels fenòmens musicals més famosos de la història del *rock*, i que es va produir durant la dècada dels anys 60 als EE.UU. arrel de tot aquest moviment, com a gran demostració de la filosofia *hippie*, i que va posar punt i final a aquest moviment: el festival de música de **Woodstock' 69**.

2.2.3 Woodstock'69

Com moltes coses en el món del *heavy*, aquest esdeveniment va sorgir també accidentalment i per casualitat.

La història es remonta a l'any 1967, quan durant una partida de golf, dos nois adinerats (l'agent de borsa John Roberts i l'advocat Joel Rosenman) van començar a parlar de la seva simpatia oculta per la música rock i pel moviment hippie. Això els va portar a fer-se grans amics i decidir-se per posar un anunci en el "New York Times" durant l'estiu d'aquell any per tal d'invertir en el món de la música. L'anunci, que deia: "Joves amb capital ilimitat busquen oportunitats d'inversió interessants i legítimes i propostes de negocis", no va donar grans resultats, així que van deixar córrer la seva idea.

Però al 1969 van tornar a reprendre la seva idea, i es van associar amb Michael Lang (manager de grups de rock) i Artie Kornfeld (A&R d'una petita discogràfica independent) per tal de gestionar un estudi de grabació a Woodstock, localitat propera a Nova York.

Tot i així, no van aconseguir les llicències administratives i, a més a més, van veure com els pressupostos de construcció dels estudis s'estaven disparant.

Però la motivació per fer quelcom gran va portar-los a intentar organitzar un macrofestival a l'aire lliure per tal de recaudar diners, cosa totalment revolucionària en aquell moment.

Van formar la companyia Woodstock Ventures, i van començar a buscar el lloc ideal per celebrar el festival. En un principi van pensar en la ciutat de Walkill, així que es va començar a muntar allà la gran infraestructura que suposava un gran escenari per un macrofestival.

Des de bon principi van sorgir els primers problemes amb els propietaris de les terres, pagesos poc ambientats amb el món del *rock*, que refusaven tot el que tingués a veure amb els *hippies*, les drogues, l'alcohol, etc. Però la companyia els va enganyar, fent-los creure que en realitat es tractava d'un festival de cultura, on les principals atraccions serien el teatre i la pintura, i on la música ocuparia un segon lloc, tan sols com a mitjà

d'ambientació. Aquesta va ser la raó per la qual el nom que va rebre el festival va ser el de The Woodstock National Festival of Music and Art Fair (Festival Nacional de Woodstock de Música i Art).

L'acord es va acabar de tancar al març de 1969, però durant el mes de juny la comunitat de propietaris, no gaire confiats en tot allò que els hi havien dit, va exigir a la companyia una garantia de que durant el festival no es consumiria cap tipus de droga, i a més, el pagament per adelantat d'una assegurança triple al que s'havia acordat anteriorment per tal de que cobrés qualsevol tipus de desperfecte que es pogués donar en les seves terres.

Woodstock Ventures no va poder pagar aquesta suma, i el 12 de juny van haver de desmuntar totes les infraestructures i començar a buscar un nou lloc.

Quan els quatre socis estaven a punt de tancar el negoci, van rebre una trucada de telèfon d'un pagès que es va identificar com Max Yasgur, que deia tenir un gran terreny a White Lake i que s'oferia a cedir-lo pel seu concert a canvi d'una part dels beneficis.

Woodstock Ventures va acceptar l'acord després de visitar el terreny; es tractava d'un lloc idíl·lic que tenia tot el necessari: grans planes, un riu proper, rodejat de boscos... Només hi havia un problema, i eren els deficients i escassos accessos per carretera que hi havia, però no se li va donar gaire importància, ja que no preveien que hi acudissin més de 50000 persones.

A mesura que el projecte avançava, els mitjans de comunicació van començar a fer-se ressó de l'esdeveniment; una residència *hippie* propera als terrenys anomenada Wavy Gravy's Hog Farm va ser contractada per tal que els ajudés en els temes d'organització; es va contractar a l'organització fundada per la feminista i ecologista Abbie Hoffman, Up Against The Wall Motherfuckers, per tal que distribuís entre els joves milers de tríptics on se'ls animava a anar a un concert de *rock* que pretenia ser una manifestació de la nova cultura jove.

Un dels problemes d'última hora que va sorgir va ser la seguretat: White Lake no pertanyia a la jurisdicció de la policia de Nova York, així que se'ls hi va oferir la possibilitat d'utilitzar com a forces de seguretat la Guàrdia

Nacional. La presència de l'exèrcit en un festival com aquell, que pretenia ser un moviment de reivindicació per la pau i amb un públic obertament en contra del militarisme i de l'actuació del seu país en el conflicte vietnamita, va ser vist com un autèntic perill, així que es va optar per demanar grans crèdits a diferents bancs i contractar un per un tots els membres d'una seguretat especial pel festival, que aniria vestida amb texans i una samarreta vermella on es podria llegir la paraula pau al davant i el símbol de Woodstock al darrera (un colom de la pau amb una guitarra elèctrica, disenyat per Arnold Skolnick).

Tot i que el festival no començava fins el divendres 15 d'agost de 1969, el dimecres abans van començar a arribar de manera massiva i descontrolada molta gent, que van colapsar les carreteres en un radi de 25 km.

Aquesta situació va impedir que arribessin en bon estat els aliments que es transportaven per carretera, problema que es va solucionar gràcies a la caritat d'un convent de monges proper a la zona que va donar grans quantitats d'aliments.

Un altre problema com a conseqüència de la colapsació va ser la impossibilitat de traslladar per carretera als músics que anaven arribant a l'aeroport de Nova York, així que es van haver de contractar quinze helicòpters per portar els artistes fins a White Lake.

Definitivament, el festival de Woodstock va començar el divendres 15 d'agost de 1969 a les 10:30 del matí. L'assistència de públic era de 500000 persones; els promotors no van tenir temps de posar una tel·la metàl·lica que tanqués tot el territori, així que algunes emissores de ràdio van començar a anunciar que l'espectacle era gratuït, i en conseqüència els 25 km. colapsats es van traduir en 40, i només 125000 espectadors portaven entrades. Van haver diverses intoxicacions per àcids en mal estat, colapsant l'enfermeria, i es va arribar a difondre el rumor de que algú havia abocat LSD al riu, cosa que va fer que la policia analitzés dies després l'aigua del mateix.

Tot i que només s'esperaven 50000 espectadors, finalment els assistents van ser un total de 500000

El cartell del festival estava format per: Joan Baez, Blood, Sweat and Tears, The Jeff Beck Group (que finalment no es van presentar), The Paul Butterfield Blues Band, The Band, Creedence Clearwater Revival, Canned Heat, Country Joe McDonald & The Fish, Crosby, Stills, Nash & Young, Joe Cocker, Arlo Guthrie, The Grateful Dead, Tim Hardin, Jimi Hendrix, Richie Havens, Keef Hartley, The Incredible String Band, Iron Butterfly (que van decidir no tocar a última hora), It's a Beautiful Day (cancelat), Janis Joplin, The Jefferson Airplane, The Joshua Light Show, Melanie, Mountain, Quill, John Sebastian, Ravi Shankar, Sly and the Family Stone, Bert Sommer, Carlos Santana, Sweetwater, Ten Years After, Johnny Winter i The Who.

Cartell de 1969 del festival de Woodstock

La calor sofocant que va haver durant el divendres i el dissabte van provocar aquelles mítiques imatges de gent nua escoltant música i d'altres revolcant-se dins el fang per tal de refrescar-se. Per contra, el diumenge va ploure a bots i barrals, cosa que va provocar pànic en l'organització davant la possibilitat de que s'anés l'electricitat. El problema va fer que s'hagués de

cridar a tècnics per tal de solucionar-ho, i no va ser fins les 16:30 de la tarda que la jornada va començar.

Però la llegenda diu que l'espera va meréixer la pena, perquè el concert va ser obert pel guitarrista Jimi Hendrix, l'artista més vist durant el festival i que va fer un dels concerts més memorables en la història de la música.

L'actuació de Jimi Hendrix a Woodstock'69 serà recordada com una de les millors de tota la història

Finalment, el dilluns 18 d'agost el festival es va tancar, amb un cost total de més de dos milions i mig de dòlars, declarant la zona catastròfica, amb tres morts per substàncies psicotròpiques en mal estat i tres naixements.

Els fonaments de Woodstock van ser el sexe, les drogues, el rock, la pau i l'amor. Més que la música, importava el fet de pensar i dir en públic el que la gent volia, i divertir-se sense tabús de cap mena.

L'espectacle es va convertir en un esdeveniment participatiu o el que avui en dia coneixem com interactiu, en el que les llums de l'escenari estaven dissenyades per simular un viatge pels móns dels àcids.

Per uns dies, White Lake es va convertir en la tercera localitat més poblada de l'estat de Nova York, un petit nucli on el sexe era lliure i les drogues, legals, i el festival de Woodstock va passar a ser símbol de la dècada dels excessos en tots els àmbits.

Cal apuntar que Woodstock s'ha tornat a celebrar en dues ocasions, a l'any 1994 i al 1999, on Metallica va ser el grup més vist en totes dues ocasions.

2.3 Els primers passos de *heavy metal*

Com a fusió del moviment *hippie* dels anys 60 i el seu *rock* àcid, dels *guitar heroes* i indirectament de les influències rebudes del *rock*, el *blues*, i el *rhythm & blues*, va sorgir un nou estil.

Aquest moviment, anomenat ***heavy metal* o *heavy rock*** en els seus inicis, es va desenvolupar a **Anglaterra**, on van anar prenent forma els tres grups pioners del gènere: **Led Zeppelin**, **Deep Purple** i sobre tot, **Black Sabbath**.

El nom de l'estil va basar-se en una novel·la de l'autor **William Burroughs**, "**The Soft Machine**", on apareix un personatge anomenat *Noi Heavy Metal* que respon a un estereotip de jove revolucionari i reivindicatiu al marge de la llei i amb una actitud agressiva i dura. Posteriorment, el periodista **Barry Gifford** de la revista "**Rolling Stone**" va adaptar l'expressió per a anomenar l'estil musical que estava sorgint al vell continent.

Es tractava d'un estil musical que afegia major protagonisme a la bateria, que sonava atronadora (moltes vegades arriba a assemblar-se al so d'una ametralladora), un baix que marcava el ritme, i per damunt de tots ells una guitarra que imprimia duresa i abusava del volum, fent protagonista indiscutible del gènere el *riff* barroc del guitarrista del grup.

Aposta per una **actitud** propera al moviment *hippie*, **reivindicativa** i **incomformista**, que pretenia denunciar els problemes del món i donar

indirectament un to moralitzant a les seves cançons, per tal que la gent s'adoni del que succeeix al món, i de que s'ha de fer alguna cosa per acabar amb la corrupció política i la importància del diner en la nostra societat.

Tot i així, cal dir que els seus missatges no eren tan pacífics com els del *rock* àcid, sinó que estaven camuflats darrera d'una **actitud agressiva i dura**, ni tampoc tan implicats socialment com els del *punk*, estil de finals dels anys 70 i principis dels anys 80.

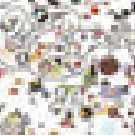
Com hem dit abans, el **triumvirat britànic** que va donar origen al **heavy metal** va ser:

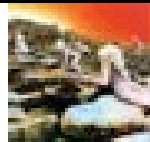
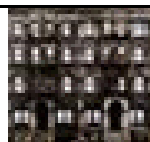
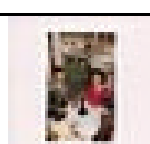
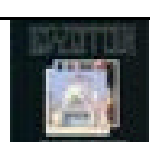
2.3.1 Led Zeppelin

2.3.1.1 Formació:

- Robert Plant (20 d'agost de 1948, West Bromwich, Anglaterra): veu
- Jimmy Page (9 de gener de 1944, Heston, Anglaterra): guitarra
- John Paul Jones (3 de gener de 1946, Sidcup, Anglaterra): baix
- John Bonham (31 de maig de 1948, Redditch, Anglaterra – 25 de setembre de 1980, Windsor, Anglaterra): bateria

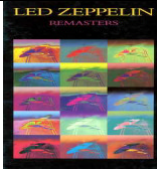
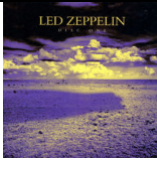
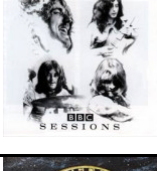
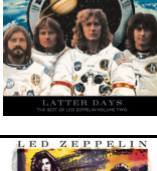
2.3.1.2 Discografia:

DISC	DATA	PORTADA
"Led Zeppelin"	1969	
"Led Zeppelin II"	1969	
"Led Zeppelin III"	1970	

"Led Zeppelin IV"	1971	
"Houses of the Holy"	1973	
"Physical Graffiti"	1975	
"Presence"	1976	
"The Song Remains the Same"	1976	
"In Through the Out Door"	1979	

2.3.1.3 Discografia posterior:

DISC	DATA	PORTADA
"Coda"	1982	
"Led Zeppelin –Boxed Set-"	1990	

"Remasters"	1992	
"Led Zeppelin –Boxed Set II-"	1993	
"The Complete Studio Recordings"	1993	
"BBC Sessions"	1997	
"Early Days"	1999	
"Latter Days"	2000	
"How the West Was Won"	2003	

2.3.1.4 Biografia:

Led Zeppelin va néixer com una continuació directe del final d'una de les bandes de *blues* progressiu britànic més important, The Yardbirds. Quan Jeff Beck decideix deixar la banda (recordem que ja havia estat el substitut d'Eric Clapton) per problemes personals amb la resta de components, és substituït per Jimmy Page.

La banda no acaba d'acoplar-se del tot bé al nou guitarrista, i decideixen deixar-ho córrer. És al 1968 quan Page decideix buscar altres artistes per continuar amb un nou grup, que batejaria en un principi com The New Yardbirds. En un primer moment, crida a un vell amic, John Paul Jones, i aquest el posa en contacte amb John Bonham i amb Robert Plant. Aquesta serà la formació per sempre dels Led Zeppelin.

Led Zeppelin va ser una de les tres grans bandes pioneres del heavy metal

A finals d'any entren en estudi per grabar el seu primer disc, inspirat en vell material refusat pels The Yardbirds i d'altre nou creat sobre tot per Plant. "Led Zeppelin" és un disc molt primitiu però que ja conté els primers elements bàsics d'una gran banda, combinant el *blues* progressiu amb els primers intents del *heavy metal*, una veu agressiva, una base de ritme molt dura, i un protagonisme evident de la guitarra de Page.

El nou so va sorprendre a la crítica, i el seu segon disc, "Led Zeppelin II", va suposar l'entrada al món de les estrelles del *rock*, fent concerts multitudinaris de més de tres hores per Europa, Amèrica, Japó...

"Led Zeppelin III" va suposar un distanciament premeditat del **heavy metal**, però que tot i així va ser ben acollit entre els seguidors.

"Led Zeppelin IV" va suposar la consagració definitiva d'una de les bandes més grans de la història, deixant pel record el clàssic "Starway to Heaven".

La seva especularitat dalt de l'escenari, amb actuacions molt intenses i amb un so molt agressiu, va fer que l'any 1973 grabessin una pel·lícula,

“The Song Remains the Same”, que va tenir també un disc amb el mateix títol.

Led Zeppelin durant una de les seves memorables actuacions

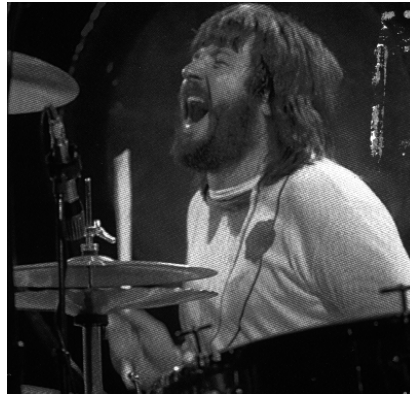
Però a mitjans dels anys 70 els problemes van començar a sorgir. Per una banda, Plant va patir un accident de trànsit que va fer que el grup hagués de parar en sec la seva activitat durant un any sencer, i per altra, la progressió i la innovació que havien caracteritzat la banda fins el disc “Physical Graffiti” començava a minvar notablement.

A l’any 1977, durant la gira americana, la filla de Plant va morir, sumint-se aquest en una greu depressió que va fer que es cancel·lessin tota la resta de concerts de la gira; el grup no va tornar a actuar als EE.UU. mai més.

A finals de 1978, i amb les relacions entre els components molt deteriorades, van reunir-se a Estocolm per grabar el que seria el seu últim disc d’estudi, “In Through the Out Door”, amb la consegüent gira per Europa durant 1980.

A l’acabar la gira europea, el grup va decidir preparar-se per la gira americana de finals d’any, quan el 25 de setembre de 1980 va sobrevenir la tragèdia. Aquella nit, Page decideix fer una gran festa en la seva casa-castell de Windsor, i John Bonham va beure una quantitat descomunal d’alcohol (diu la llegenda que es va buere més de 20 vodkes amb taronja en tres hores i mitja). Va decidir pujar a les habitacions per dormir, ja que no es trobava bé, i al matí següent, quan Page puja a despertar-lo, es troba que

està inconscient i que presenta símptomes d'una forta intoxicació alcohòlica. El metge d'urgència diagnostica que ha mort durant la nit a causa de l'alcohol ingerit.

John Bonham va morir al 1980 després d'una intoxicació etílica

Es cancel·la ràpidament la gira americana, i dos mesos després, s'emet un comunicat de premsa en el qual s'anuncia que Led Zeppelin han pres la decisió de separar-se de mutu acord.

Posteriorment, s'han editat discos recopilatoris, i la venda dels seus antics discos es va disparar, fent créixer la llegenda del grup. En algunes ocasions puntuals, fins i tot, alguns dels components van decidir reunir-se de nou per fer petites gires en memòria del que va ser un dels grups pioners del *heavy metal*.

Apart del nou so aconseguit per la banda, destaquen algunes peculiaritats que van ajudar a produir aquest so: l'ambient tan especial que s'aconseguia en els discos es devia a la col·locació estratègica de micròfons arreu de l'estudi de grabació o de grabar la bateria tocant en una escala, per tal d'aconseguir cert eco; també van utilitzar quatre baquetes en comptes de dos (per exemple, en la cançó "Four sticks"); Page va tocar de vegades la guitarra utilitzant l'arc d'un violoncel (per exemple, a "Dazed and confused"); van utilitzar estranys instruments, com el *theremin*, inventat per un rus afincat a Anglaterra durant la dècada dels 30 i que produeix un so distorsionat a partir d'uns osciladors, o el *mellotron* (com a "Rain song").

El theremin va ser utilitzat en algunes cançons pel grup Led Zeppelin

El mellotron va ser un dels altres instruments innovadors utilitzats per Led Zeppelin

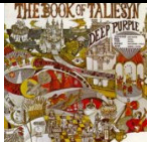
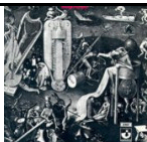
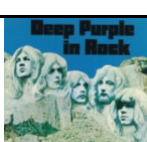
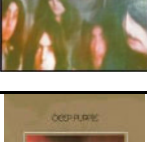
2.3.2 Deep Purple

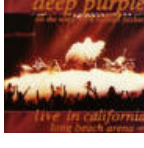
2.3.2.1 Formació:

- Ritchie Blackmore (guitarra) + John Lord (teclats) + Ian Paice (bateria) + Rod Evans (veu) + Nick Simpler (baix): 1968-1969
- Ritchie Blackmore (guitarra) + John Lord (teclats) + Ian Paice (bateria) + Ian Gillan (veu) + Roger Evans (baix): 1969-1973
- Ritchie Blackmore (guitarra) + John Lord (teclats) + Ian Paice (bateria) + David Coverdale (veu) + Glenn Hughes (baix): 1973-1975
- Tommy Bolin (guitarra) + John Lord (teclats) + Ian Paice (bateria) + David Coverdale (veu) + Glenn Hughes (baix): 1975-1976

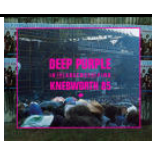
2.3.2.2 Discografia:

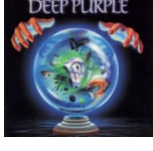
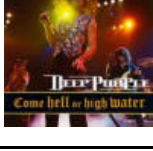
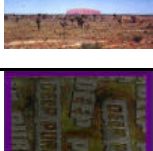
DISC	DATA	PORTADA
------	------	---------

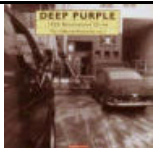
"Shades of Deep Purple"	1968	
"The Book of Talyesin"	1968	
"Deep Purple"	1969	
"Concerto for Group and Orchestra"	1969	
"In Rock"	1970	
"Scandinavian Nights"	1970	
"Fireball"	1971	
"Machine Head"	1972	
"Made in Japan"	1972	
"In Concert"	1973	
"Who Do We Think We Are"	1973	

"Burn"	1974	
"Stormbringer"	1974	
"MKIII The Final Concerts"	1974	
"Come Taste the Band"	1975	
"Last Concert in Japan"	1976	
"On the Wings of a Russian Foxbat"	1976	

2.3.2.3 Discografia posterior:

DISC	DATA	PORTADA
"Powerhouse"	1978	
"Perfect Strangers"	1984	
"The Anthology"	1985	
"In Absence of Pink: Knebworth 85"	1985	

"The House of Blue Light"	1987	
"Nobody's Perfect"	1989	
"Slaves and Masters"	1990	
"The Battle Rages On..."	1993	
"Come Hell or High Water"	1994	
"Black Night"	1995	
"Purpendicular"	1995	
"Live at the Olympia"	1996	
"Abandon"	1998	
"Live Australia 99"	1999	
"Shades 1968-1998"	1999	
"Live at the Royal Albert Hall with the London Symphonic Orchestra"	2000	

"Days May Come and Days May Go"	2000	
"1420 Beachwood Drive"	2000	
"Deep Purple on the Road"	2001	
"Pre Purple People"	2001	
"Liste Learn Read On"	2002	
"Bananas"	2003	

2.3.2.4 Biografia:

Tot i ser una banda britànica, la seva primera discogràfica era americana, i per aquesta raó el seu primer disc al 1968 només va ser editat en un principi als EE.UU.

A l'entrar en bancarrota, però, van ser fitzats per una nova discogràfica britànica, que els va donar moltes més facilitats per grabar i els va acabar de consolidar com una de les millors bandes mitjançant el disc experimental "Concerto for Group and Orchestra", primera col·laboració entre una orquestra i un grup de *heavy metal*.

Durant els 70, el seu cantant Ian Gillan és l'encarregat d'interpretar l'obra "Jesuchrist Superstar" a Londres, i aconsegueixen de tenir sis discos entre les 20 primeres posicions dels més venuts en les llistes angleses.

Al 1972 es va editar l'àlbum més famós del grup, "Made in Japan", on en el tema "The Mule" uns problemes tècnics van deixar momentàniament sense electricitat l'escenari, i Paice va haver de fer un "solo" de bateria durant sis minuts, que va provocar que al final de l'actuació hagués de ser

ingressat amb els canells oberts. És aquí on apareix el clàssic "Smoke on the Water".

Tot i no ser tan clarament heavy, Deep Purple és també considerada com una de les bandes pioneres

A mitjans dels anys 70, els continus canvis de formació van debilitar el grup, que va acabar dissolent-se amb l'arribada de l'estil *punk* i la NWOBHM cap a finals de dècada.

Posteriorment, els membres s'han anat reunint en diverses formacions per tal de fer algunes gires i grabar actuacions en directe interpretant els grans clàssics del grup. Alguns d'ells, alhora, han format el seu propi grup, com en el cas de Ritchie Blackmore amb Rainbow o de David Coverdale amb Whitesnake.

Tot i ser *heavy*, aquest grup va tenir una filosofia més propera al missatge positiu del moviment *hippie* que no pas Led Zeppelin, molt més agressius.

2.3.3. Black Sabbath

2.3.3.1 Formació:

- Ozzy Osbourne (veu) + Tony Iommi (guitarra) + Geezer Butler (baix)
+ Bill Ward (bateria): 1968-1979

- Ronnie James Dio (veu) + Tony Iommi (guitarra) + Geezer Butler
(baix) + Bill Ward (bateria): 1979-1980

- Ronnie James Dio (veu) + Tony Iommi (guitarra) + Geezer Butler (baix) + Vinnie Appice (bateria): 1980-1983

- Ian Gillan (veu) + Tony Iommi (guitarra) + Geezer Butler (baix) + Vinnie Appice (bateria): 1983-1984

- David Donato (veu) + Tony Iommi (guitarra) + Geezer Butler (baix) + Vinnie Appice (bateria): 1986

- Glenn Hughes (veu) + Tony Iommi (guitarra) + Dave Spitz (baix) + Eric Singer (bateria): 1986-1987

- Ray Gillen (veu) + Tony Iommi (guitarra) + Dave Spitz (baix) + Eric Singer (bateria): 1987

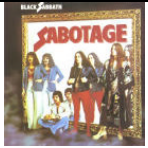
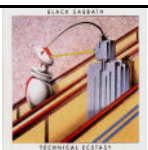
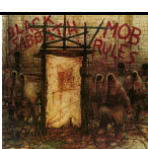
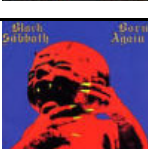
- Tony Martin (veu) + Tony Iommi (guitarra) + Neil Murray (baix) + Cozy Powell (bateria): 1987-1992

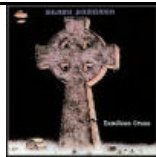
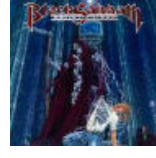
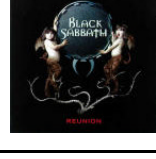
- Ronnie James Dio (veu) + Tony Iommi (guitarra) + Geezer Butler (baix) + Vinnie Apice (bateria): 1992-1993

- Ozzy Osbourne (veu) + Tony Iommi (guitarra) + Geezer Butler (baix) + Bill Ward (bateria): 1996-1998

2.3.3.2 Discografia:

DISC	DATA	PORTADA
"Black Sabbath"	1970	
"Paranoid"	1970	
"Master of Reality"	1971	
"Vol. 4"	1972	

"Sabbath Bloody Sabbath"	1973	
"Sabotage"	1975	
"We Sold Our Souls for Rock 'n' Roll"	1975	
"Technical Ecstasy"	1977	
"Never Say Die"	1978	
"Heaven and Hell"	1980	
"Mob Rules"	1981	
"Live Evil"	1983	
"Born Again"	1983	
"Seventh Star"	1986	
"The Eternal Idol"	1987	

"Headless Cross"	1989	
"Tyr"	1990	
"Dehumanizer"	1992	
"Cross Purposes"	1994	
"Cross Purposes Live"	1995	
"Forbidden"	1995	
"The Sabbath Stones"	1996	
"Reunion"	1998	

2.3.3.3 Biografia:

Black Sabbath són la veritable banda genuïna del so que més purament s'identifica amb el *heavy metal*, i sobre tot, són els pioners de l'estètica fosca i satànica que han adoptat molts grups i que ha caracteritzat l'estil des d'aleshores.

El nom original de la banda va ser Earth, però amb l'aparició d'una banda amb el mateix nom, van decidir optar pel nom actual que estava

inspirat en el títol de la seva cançó més famosa entre els fans que assistien als seus concerts, per tal de que aquests els poguessin identificar.

Black Sabbath en una de les seves primeres aparicions

El seu primer disc és tota una declaració d'intencions, caracteritzat per unes guitarres molt dures, atmosferes fosques i tenebroses i parlant sobre temes com el satanisme, els rituals i les invocacions. A més, la portada és una de les més enigmàtiques de la història del *heavy*: la fotografia il·lustra un vell caseró proper a un riu, i en primer pla entre les herbes apareix una figura pàl·lida fantasmal d'una dona vestida de negre. Durant molts anys, els periodistes i la pròpia banda van fer córrer la llegenda de que en el moment que es va prendre la foto, no hi havia cap figura femenina allà, i que per tant, és un veritable fantasma. Per si això no fos suficient, la contraportada és una foto d'una creu invertida, símbol de l'Anticrist.

Tot i que la crítica no els va tractar gaire bé, el disc va tenir gran èxit entre el públic més jove, ocupant el número quatre en les llistes de vendes d'Anglaterra.

A partir de la gira americana del seu segon disc, va començar a establir-se la tradició entre els seus fans d'acudir als concerts vestits amb roba de color negre i amb elements satànics. Es van fer famoses les llegendes que deien que durant els concerts es sacrificaven animals, els components del grup s'automutilaven o fins i tot que Osbourne es dedicava a decapitar ratspenats amb les seves pròpies dents.

Ozzy Osbourne s'ha convertit en un dels líders més carismàtics de la música heavy

Tota aquesta llegenda va anar creixent amb la censura de molts dels seus temes per part de l'Església Catòlica, que els tildava de blasfèmia. També són famosos els seus excessos amb l'alcohol, les drogues, els problemes amb la llei, les nits a la presó i els escàndols públics.

Tota aquesta situació va provocar que Ozzy Osbourne sortís del grup per tal de rehabilitar-se al 1977. A partir d'aquest moment, els continus canvis van fer que el grup no tornés a ser el que era abans.

Posteriorment, Osbourne va reprendre la seva carrera en solitari, fundant un dels festivals de l'estiu més famosos encara actualment, que fa gires per Amèrica i Europa, l'Ozzfest. Aquest festival s'ha encarregat en la seva història de contractar els grups més potents de cada any i donar-los a conèixer arreu del món.

Sorprenentment, durant l'última dècada Ozzy Osbourne va convidar als membres de la formació original a retrobar-se i fer una gira, grabant també un disc en directe.

Black Sabbath s'han tornat a reunir en els últims anys per fer alguns concerts i discos junts

Posteriorment, van tornar a separar-se, però deixant obertes les portes de puntuals retrobades en els pròxims anys.

Cal esmentar que Tony Iommi va ser el veritable inventor del que avui dia coneixem com el *riff heavy*, tan característic de tots els grups d'aquest estil i un dels moments culminants de qualsevol concert, amb caires de virtuosisme i agilitat alhora que certa duresa i agressivitat en els sons, com un crit desgarrador en l'aire.

Tony Iommi ha estat el creador del riff heavy tal com avui el coneixem

Black Sabbath ha suposat la major influència dels grups *heavy metal*, tot i ser la banda de menys reputació en general de les tres bandes bàsiques. La crítica mai els va tractar gaire bé, i no ha estat fins als anys 90 que no s'ha reconegut el seu gran mèrit i contribució a la història del *heavy metal*, com la primera banda més pura d'aquest estil.

La família Osbourne ha esdevingut tot un show televisiu freak amb el seu programa "The Osbournes"

3. ELS ANYS 70

3.1 Marc històric i social

Els anys 70 estan marcats pels continus moviments internacionals en contra de les dictadures que resten al món i en solidaritat amb els oprimits; la greu crisi energètica mundial com a conseqüència de la nova guerra entre àrabs i israelites; el cop d'estat a Xile que acaba per instaurar el règim dictatorial del general Pinochet; “revolució dels clavells” a Portugal, amb la destitució del president Gaetano i la instauració d'un sistema democràtic; fi de la dictadura del general Franco a Espanya i instauració d'una monarquia parlamentària amb la figura capdal de S.M. Joan Carles I; fi de la guerra de Vietnam i retirada de les tropes nordamericanes del país; primeres eleccions democràtiques a Espanya, que donen la victòria a l'UCD; fabricació del primer compac disc per part de la marca Philips; proclamació d'una república islàmica fundamentalista i ultraortodoxa a Irak, encapcelada per l'Ayatollah Jomeini; triomf de la revolució sandinista a Nicaragua...

Com podem veure, són anys en que encara resten en el món algunes dictadures, però que afortunadament van desapareixent poc a poc i la democràcia es va instaurant en els països occidentals, ben al contrari del que succeeix en els estats orientals de majoria islàmica, rics en petroli però plens d'una població mísera i pobre.

Els EE.UU. es retiren de Vietnam davant el seu primer fracàs sonat en una guerra, i la Guerra Freda comença a decantar-se vers el capitalisme, que es va imposant poc a poc a la majoria del món.

Aquesta situació social, molt més calmada i no tan convulsiva, va fer que la música *heavy* prengués altres caires més enllà de la reivindicació de la pau en el món, i que la crítica es centrés més en els tabús encara existents en la nostra societat.

3.2 Glam rock

El **glam rock** és més un estil **estètic** que no pas musical, ja que en aquest últim àmbit no va suposar cap revolució tant important com la d'altres grups, sinó que es van limitar a introduir petites modificacions en els sons, com més distorsions o cançons amb estructures més comercials, de durades de 3 minuts i fàcils d'escoltar pel públic de masses.

La seva gran importància resideix en la **revolució estètica** que van implantar en un estil massa encaixat en el color negre i el món d'ombres.

Els anys 70 es van destapar com els anys de la **revolució sexual**, anys en que els homosexuals començaven a sorgir amb força d'entre l'anonimat, i el joc amb l'ambigüetat sexual era una manera de reivindicar la llibertat sexual en el món.

Aquest joc va suposar a la vegada una **provocació** als tabus de la societat i al que fins aleshores era el políticament correcte; es va destapar el tema del sexe i les cançons parlaven explícitament d'ell; els artistes prenen actituds ambigües i provocaven dalt de l'escenari per tal que el públic s'adonés que s'havia de trencar amb totes aquelles vergonyes i obrir-se a un món més lliure i comprensiu, on totes les opcions eren possibles i l'homosexualitat o la bisexualitat no era cap pecat, i el sexe no era només un mitjà de reproducció, sinó un **alliberament** de l'ésser humà i un mitjà de diversió, a més de quelcom natural en l'home i la dona.

Aquesta **alliberació sexual** va fer que els artistes adoptessin imatges ambigües, on els homes portaven plataformes, vestits, mitges, vestien amb colors llampants, utilitzaven grans quantitats de maquillatge i es cardaven els cabells. En conclusió, prenen una imatge similar al de les dones, i incitaven a que la gent oblidés els estereotips i optessin per pintar-se les ungles si era allò el que veritablement volien.

Aquesta imatge es va convertir en el model de *sex-symbol* de l'època, i mentre en els 60 els homes eren desitjats per la seva imatge dura i masculina, als 70 eren desitjats per portar faldilles, pintar-se els ulls i

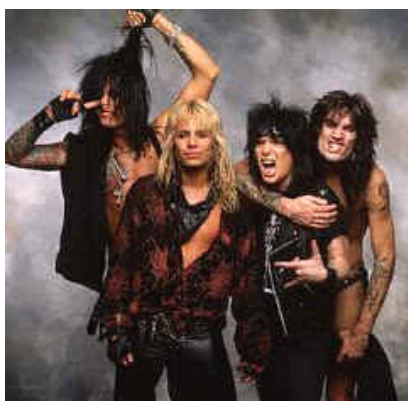
provocar amb paraules prohibides fins aleshores i parlar obertament de les seves pràctiques sexuals.

Com la majoria d'estils *heavys*, el *glam rock* va néixer a **Anglaterra**, amb grups purament *heavys* com **T-Rex** o bandes més *pop* com **Sweet**. Els pioners d'aquest moviment van ser, sobre tot, **Lou Reed** i **David Bowie**, que van ser considerats els precursors del **Gay Power**.

T-Rex va començar la moguda glam

Quasi en els anys 80, el **glam rock** va prendre veritable importància en els EE.UU. amb l'aparició de tot un conjunt de bandes que l'únic que tenien en comú era el gust per aquesta estètica estrafalària i provocativa: **Motley Crue** o **Twisted Sister** van adoptar el *glam rock* fent música autènticament *heavy*, **Poison** el va adaptar a una música més propera al *pop rock*, i fins i tot grups dels 90 com **Guns 'n' Roses**, **Bon Jovi** o **WASP** van tenir el seu període de *glam rock* en els seus inicis.

Motley Crue és un dels grups dels 80 que va portar fins l'extrem el glam rock

Tanmateix, la veritable banda que va representar el gran pare espiritual, visual i musical de l'estil i que el va dur el més alt possible van ser els americans **Kiss**.

3.2.1 Kiss

3.2.1.1 Formació:

- Gene Simmons –el nom real és Chaim Witz, i el seu personatge dins Kiss, “the demon”-, (25 d'agost del 1949, Haifa, Israel): baix

- Paul Stanley –el seu nom real és Stanley Eisen, i el seu personatge, “the starchild”-, (20 de gener del 1952, Nova York, EE.UU.): veu, guitarra rítmica

- Peter Criss –el nom real és George Criscuola, i el seu personatge, “the cat”-, (20 de desembre del 1945, Nova York, EE.UU.): bateria

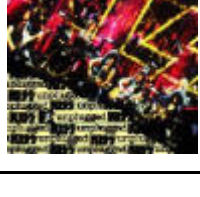
- Ace Frehley –el seu nom real és Paul Frehley, i el seu personatge, “the spaceman”-, (27 d'abril del 1951, Nova York, EE.UU.): guitarra (va estar a la banda des de la seva fundació al 1973 fins el 1982, però va decidir tornar a l'any 1996)

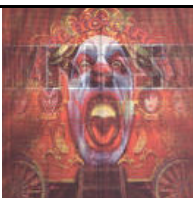
3.2.1.2 Discografia:

DISC	DATA	PORTADA
“Kiss”	1974	
“Hotter than Hell”	1974	
“Dressed to Kill”	1975	
“Alive!”	1976	

"Destroyer"	1976	
"The Originals"	1976	
"Rock 'n' Roll Over"	1977	
"Love Gun"	1977	
"Alive II"	1977	
"Double Platinum"	1978	
"Gene Simmons"	1979	
"Ace Frehley"	1979	

"Peter Criss"	1979	
"Paul Stanley"	1979	
"Dynasty"	1979	
"Unmasked"	1980	
"Music from the Elder"	1981	
"Creatures of the Night"	1982	
"Box Set: The Kiss Collection"	1983	
"Lick It Up"	1983	

"Animalize"	1984	
"Asylum"	1985	
"Crazy Nights"	1987	
"Smashes, Trashes and Hits"	1988	
"Smashes, Trashes and Hits: 15 Years of Kisstory"	1989	
"Hot in the Shade"	1989	
"Revenge"	1992	
"Alive III"	1993	
"MTV Unplugged"	1996	

"You Wanted the Best... You've Got the Best!"	1996	
"Greatest Kiss"	1996	
"Carnival of Souls: The Final Sessions"	1997	
"Psycho Circus"	1998	
"The Box Set"	2001	
"The Very Best of Kiss"	2002	
"Kiss Symphony: Alive IV"	2003	
"The Best of Kiss: The Millenium Collection"	2003	

3.2.1.3 Biografia:

La idea que tenien els seus dos fundadors, Simmons i Stanley, va ser la mateixa que van tenir els primers grups de *glam rock*: formar un grup que donés espectacle, que provoqués, que fos transgressor, que no deixés

indiferent a ningú i que a la mateixa vegada que perillós per uns, fos signe de llibertat per altres.

Tot i que el moviment havia esclatat a principis dels anys 70 a Gran Bretanya, Kiss es va formar als EE.UU. (van completar el grup Frehley i Criss) a l'any 1974, impressionats per totes les notícies que estaven arribant des del continent veí.

Van ser contractats per un petit segell, Casablanca, que quasi bé ha estat històricament exclusiu dels Kiss, i tot i ser modest, no va tenir cap problema en invertir fortes sumes de diners per tal de donar al grup bons estudis de grabació, i el més important, un bon vestuari i uns escenaris totalment diferents al que s'havia vist anteriorment.

Gene Simmons

L'èxit va arribar ben d'hora, quan la primera gira americana del 1975 va ser tot un èxit al país i va deixar bocabadats als crítics. Mai s'havia vist un espectacle tan agressiu i salvatge i a la vegada provocador, i el públic i la crítica es van rendir als seus peus.

Els concerts de Kiss van ser autèntics espectacles teatrals

El mateix va succeir en la seva primera gira europea, al 1976: tota la premsa es va quedar impressionada de com aquells americans havien captat l'essència del que allà es feia des de principis de dècada, i els van enlairar fins rebre el títol de la millor banda *glam rock* del món. Eren els primers que veritablement sabien combinar magistralment la més pura estètica *glam* amb una música agressiva i *heavy*, però que a la vegada no deixava de ser agradable per un públic de masses.

La imatge glam de Kiss va ser tota una revolució

El mateix va passar també al Japó, durant el 1977, i on van apareixer els *fans* més incondicionals de la banda (cal esmentar que Japó no ha estat mai un gran país en qüestió de donar grans bandes, però sí és dels millors països en qüestió de *fans* del *heavy metal* i tot allò que sigui renovador i diferent).

L'arribada del videoclip als anys 80 va aconseguir que Kiss acabés per transformar tot el panorama musical, grabant cançons amb unes postes en escenes impressionants i tan salvatges com ho podien fer AC/DC o Judas Priest, però amb molt més maquillatge.

Ace Frehley

A partir de 1983, van començar a haver canvis en la formació del grup, i van adoptar una actitud més clàssica, deixant enrera el maquillatge i adoptant el color negre per bandera. Tot i que la música continuava sent igual de bona i els *fans* els seguien allà on anessin, l'esperit que els havia fet grans s'anava perdent poc a poc, i la màgia va anar desapareixent fins a convertir-los en llegendes passades.

Però espectacularment, a l'any 1996 s'anuncià la retrobada dels components originals i la grabació de nous discos i grans gires per tot el món: va suposar el resorgir de la banda, que van saber recuperar el seu esperit dels 70 i adaptar-lo al públic d'aquesta nova generació (cosa que no és tan fàcil, ja que molts grups s'han ensorrat precisament per voler adaptar-se als nous corrents però sense perdre la seva essència).

Peter Criss

Des d'aquell any fins ara, Kiss han tornat a erigir-se com els reis indiscutibles del *heavy* més teatral i espectacular, i els seus èxits (és una de les bandes que té més *hits*) han estat adaptats per infinitat d'artistes d'altres estils de música.

Paul Stanley

3.3 Heavy metal clàssic

Paral·lelament al *glam rock*, l'estil més pur i clàssic del *heavy metal* creat per les bandes pioneres va continuar evolucionant.

És durant aquesta època quan realment es consolida el que seria per sempre més la imatge típica del **heavy metal**: la **duresa**, la importància de les **guitarres**, el **so** més **agressiu** de tota la música, la **actitud** de nois durs...

Es tracta de fer una **crítica** a tot allò que no està bé en el nostre món: la política, la corrupció, les guerres, la pobresa, el materialisme imperant en el capitalisme... I a més, demostrar que els més *heavys* són durs, agressius, no tenen por a res, i se'n riuen de tots aquells que ballen la música discotequera o que s'atreveixen a portar pantalons acampanats.

Adopten el **cuir negre** com a peça bàsica en el seu vestuari i fan actuacions en directe en les quals demostren que són **semidéus** que estan per sobre del bé i del mal, prenent la posició de superioritat davant de tot allò que no sigui *heavy*.

És, per tant, en aquesta època, quan el *heavy* es converteix en quasi bé una filosofia pels seus *fans*, una religió, un **estil de vida**, que els diu com han de vestir, com han de parlar i com han de ser davant del món que els rodeja.

Són gent que manté la premissa de morir abans que traïcionar els principis del *heavy*, de vendre's a la societat materialista, de ser com volen els demés, etc.

El públic d'aquests grups va ser, sobre tot, **públic jove**, provinent de barris **obrers**, sense gaires recursos, i que després de perdre l'esperança de tenir un món millor, s'aferren a aquesta actitud de ser superiors als demés, de ser els únics que veuen la realitat que els envolta i aixecar la veu per protestar.

Es va convertir, aleshores, en una **tribu urbana** tal com la coneixem avui, i en una de les més tancades: pels *heavys* autèntics, tot el que els

envolta que no és *heavy*, és dolent i inferior, i per tant, no val la pena donar oportunitats.

Tot i que el *heavy* havia nascut a Anglaterra, l'estil ja s'ha anat escampant arreu del món poc a poc, i ara són altres països que també s'apunten al moviment.

L'exemple més evident el tenim en la procedència de les tres bandes que van marcar època, i que s'han convertit en els grans clàssics *heavys*, les primeres bandes "dionasure": **Judas Priest** (Anglaterra), **Scorpions** (Alemanya) i **AC/DC** (Austràlia).

3.3.1 Judas Priest

3.3.1.1 Formació:

- K.K. Downing (guitarra) + Ian Hill (baix) + John Ellis (bateria) + Alan Atkins (veu): 1971

- K.K. Downing (guitarra) + Ian Hill (baix) + Alan Skip Moore (bateria) + Alan Atkins (veu): 1971

- K.K. Downing (guitarra) + Ian Hill (baix) + Chris Campbell (bateria) + Alan Atkins (veu): 1972

- K.K. Downing (guitarra) + Ian Hill (baix) + John Hinch (bateria) + Rob Halford (veu): 1972-1974

- K.K. Downing (guitarra) + Glenn Tipton (guitarra) + Ian Hill (baix) + John Hinch (bateria) + Rob Halford (veu): 1974-1988

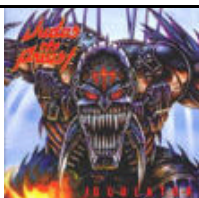
- K.K. Downing (guitarra) + Glenn Tipton (guitarra) + Ian Hill (baix) + Scott Travis (bateria) + Rob Halford (veu): 1988-1992

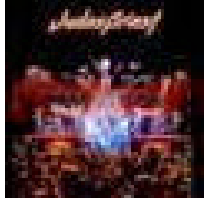
- K.K. Downing (guitarra) + Glenn Tipton (guitarra) + Ian Hill (baix) + Scott Travis (bateria) + Tim "Ripper" Owens (veu): 1996-2003

- K.K. Downing (guitarra) + Glenn Tipton (guitarra) + Ian Hill (baix) + Scott Travis (bateria) + Rob Halford (veu): 2003- actualitat

3.3.1.2 Discografia:

DISC	DATA	PORTADA
"Rocka Rolla"	1974	
"Sad Wings of Destiny"	1976	
"Sin After Sin"	1977	
"Stained Class"	1978	
"Killing Machine: Hell Bent for Leather"	1979	
"Unleashed in the East"	1979	
"British Steel"	1980	
"Point of Entry"	1981	

"Screaming for Vengeance"	1982	
"Defenders of the Faith"	1984	
"Turbo"	1986	
"Priest... Live!"	1987	
"Ram It Down"	1988	
"Painkiller"	1990	
"Metal Works"	1993	
"Jugulator"	1997	
"Meltdown'98 Live"	1998	

"Demolition"	2001	
"Live in London"	2003	

3.3.1.3 Biografia:

La història de Judas Priest va començar a l'any 1971, quan dos col·legials britànics (K.K. Downing i Ian Hill) van decidir formar la seva pròpia banda de *heavy*, obsessionats amb el disc que havien escoltat de Black Sabbath.

Van començar a tocar per clubs de la zona, fins que després d'alguns canvis de components van arribar a fer alguns concerts en ciutats com Manchester, Liverpool o Londres.

Els nous canvis de formació van fer que la banda estigués a un pas de desaparèixer, però l'arribada d'un líder indiscutible com va ser Rob Halford (germà de la novia de Hill) va fer que el grup reprengués la seva carrera amb una força diferent, i amb una actitud encara més *heavy*.

Sorprenentment, sense cap disc al carrer però amb una gran reputació, a l'any 1974 van fer concerts a Alemanya, Noruega i Holanda, fins que van editar el mateix any el seu primer àlbum.

Tant aquest disc com el segon no van tenir gaire repercussió, ja que la discogràfica era massa modesta i no els hi oferia una producció de gaire qualitat. Tot i així, la potència i l'agressivitat que desprenien en els seus directes va fer que una gran discogràfica com Columbia els fixés per editar el tercer disc, el qual va ser produït pel baixista de Deep Purple, Roger Glover.

Cap a finals dels anys 70 començaven a prendre importància les bandes *punks*, i el *heavy metal* es va convertir en l'ovella negra del

panorama musical britànic, així que es van veure obligats a fer el salt als EE.UU.

També van recórrer Japó, on el seu èxit va ser tan gran que van decidir grabar-hi un disc en directe.

Concert de Judas Priest

Finalment, als anys 80 neix un dels millors treballs de la banda, “British Steel”, que els va fer retrobar-se amb els *fans* britànics, que recuperen la passió pel *heavy metal* gràcies al moviment de la NWOBHM (nascuda com a resposta al moviment *punk*), i on apareixen clàssics de la banda com “Breaking the law” o “Living after midnight”.

Pel següent treball, curiosament van escollir l'illa d'Ibiza per grabar-lo, i d'on va sortir un àlbum més sofisticat i no tan *heavy*, cosa que va provocar el descontent dels *fans* més puristes.

Com a conseqüència, el següent treball, “Screaming for Vengeance”, va suposar el retorn al *heavy* més pur i clàssic, i va endurir encara més el seu so. La gira va durar nou mesos, i van arribar a actuar davant de 350000 persones en el U.S. Festival al 1983.

La polèmica va tornar a arribar amb el disc “Turbo”, grabat el 1986 a Marbella, i que no va ser ben acollit entre públic i crítica a causa del seu so més *pop* i del canvi estètic del grup, que va estar més a prop del *glam* que no pas del *heavy* pur.

En els següents anys van retornar a l'estil *heavy*, però fent actuacions més aviat irregulars. El resorgir va arribar amb el disc “Painkiller”, considerat

per molts el millor disc de Judas Priest, amb clàssics com "Painkiller" o "Metal Meltdown".

Una de les primeres imatges de Judas Priest

Durant els primers anys de la dècada dels 90 van ser acusats per la justícia americana d'haver incitat a dos joves al suïcidi, que s'havien tret la vida suposadament escoltant el tema "Better than you better than me", però van ser absolts.

Al 1992 es produeix l'inici de la crisi de Judas Priest, quan la seva ànima, Rob Halford, decideix marxar del grup per iniciar la seva carrera en solitari (la qual no va ser gaire afortunada, ja que va fer música de tots els estils, fins i tot *tecno*, cosa que no va agradar gaire als *fans heavys* i que al públic dels altres estils els va sonar a broma).

S'incorporà un nou cantant, "Ripper" Owens, que musicalment és una vertadera còpia de Halford (en realitat, Owens havia estat fins aleshores el cantant d'una banda mediocre que es dedicava a fer tributs als mateixos Judas Priest).

Els fans mai van acabar d'acceptar aquest canvi, i Judas Priest va perdre molt de públic.

Tot i així, l'any 2003 es va anunciar sorprenentment la retrobada de Judas Priest amb Rob Halford per fer un disc en directe a Londres, i al novembre d'aquest mateix any es va anunciar que el pròxim any Judas Priest faran una gira per tot el món.

No obstant les crisis dels últims anys, Judas Priest s'ha convertit en una de les bandes referència més grans de la història del *heavy metal*, i per molts, la vertadera essència del moviment més purista i clàssic.

3.3.2 Scorpions

3.3.2.1 Formació:

- Rudolf Schenker (guitarra) + Michael Schenker (guitarra) + Klaus Meine (veu) + Lothar Heimberg (baix) + Wolfgang Dziony (bateria): 1972-1973

- Rudolf Schenker (guitarra) + Ulrich Roth (guitarra) + Klaus Meine (veu) + Francis Bucholz (baix) + Rudy Lenner (bateria): 1973- 1978

- Rudolf Schenker (guitarra) + Ulrich Roth (guitarra) + Klaus Meine (veu) + Francis Bucholz (baix) + Herman Rarebell (bateria): 1978-1979

- Rudolf Schenker (guitarra) + Matthias Jabs (guitarra) + Klaus Meine (veu) + Francis Bucholz (baix) + Herman Rarebell (bateria): 1979-1992

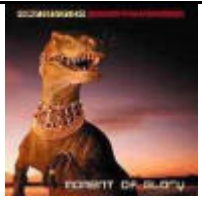
- Rudolf Schenker (guitarra) + Matthias Jabs (guitarra) + Klaus Meine (veu) + Ralf Rieckermann (baix) + Herman Rarebell (bateria): 1992-1996

- Rudolf Schenker (guitarra) + Matthias Jabs (guitarra) + Klaus Meine (veu) + Ralf Rieckermann (baix) + James Kottack (bateria): 1996- actualitat

3.3.2.2 Discografia:

DISC	DATA	PORTADA
"Lonesome Crow"	1972	
"Fly to the Rainbow"	1974	
"In Trance"	1975	

"Virgin Killer"	1976	
"Taken by Force"	1977	
"Tokyo Tapes"	1978	
"Lovedrive"	1979	
"Animal Magnetism"	1980	
"Blackout"	1982	
"Love at First Sting"	1984	
"World Wide Live"	1985	
"Savage Amusement"	1988	

"Best of Rockers 'n' Ballads"	1989	
"Crazy World"	1991	
"Face the Heat"	1993	
"Pure Instinct"	1996	
"Live Bites"	1995	
"Deadly Sting"	1995	
"Eye II Eye"	1999	
"Best"	1999	
"Moment of Glory"	2000	

"Acoustica"	2001	
-------------	------	--

3.3.2.3 Biografia:

Tres anys després de la fi de la Segona Guerra Mundial, neix a Hannover (Alemanya) Rdufl Schencker, i set anys després, el seu germà Michael. D'una família obrera, tots dos somien (com tanta altra gent) començar una nova etapa més feliç i fer nova vida.

La situació del país no és gaire favorable, i la família sobreviu com pot. El germà gran comença a interessar-se pel món del *rock*, i a escoltar a les primeres bandes dels anys 60. Als 15 anys, aconsegueix comprar-se la seva primera guitarra amb els diners estalviats durant anys de no anar a escola i dedicar-se a treballar.

Amb la seva guitarra, comença a dedicar-se en el seu temps lliure a aprendre a imitar els seus grans ídols, sobre tot Jimi Hendrix.

Mentre, el seu germà petit, que estava aprenent a tocar el violí, se sent atret per la música que escolta l'altre, i decideix començar a donar classes amb el seu germà.

Els dos germans van començar a pensar en noms per la banda, i van escollir "Scorpions". Tot i així, una altra banda de la ciutat, "Copernicus", buscava guitarrista, i admirats per la tècnica del germà petit, intenten que s'uneixi a ells. Finalment, el líder de "Copernicus", Klaus Meine, desfà la banda i s'uneix al dos germans. Amb uns altres dos amics, formen el que seria Scorpions.

Scorpions

Per aquella època, la música que triomfava a Alemanya era el *tecno*, que començava a donar els seus primers passos sobre tot de la mà de la banda Kraftwerk, així que van decidir que si volien fer música més forta i que la gent la diferenciés bé de tota la resta, haurien d'utilitzar l'anglès.

Un petit segell es va fixar en ells, i va decidir contractar-los per la banda sonora d'un petit film, "Cold Paradise", que els va obrir la porta per grabar el seu primer disc.

La banda, que en principi tenia un so més experimental (les influències del *tecno* alemany estaven presents indirectament), va veure com Michael Schenker, amb problemes greus de beguda que l'havien portat a tenir certes diferències amb membres de la banda, els va deixar per unir-se a U.F.O.

Van seguir grabant àlbums fins que al 1976, la portada del "Virgin Killer" va ser censurada i als EE.UU. va ser substituïda per una foto del grup, cosa que va provocar gran polèmica i va fer que el grup a partir d'aquest moment fes portades provocadores i que en moltes ocasions van ser censurades per obscenes.

A partir d'aquí la fama de la banda va créixer fins a convertir-se en grans estrelles, i grabar el directe "Tokyo Tapes", que és considerat un dels directes de més qualitat de la història.

Els problemes personals van fer que hi haguessin alguns canvis en el si de la banda, i algunes dificultats per adaptar-se, però tot i així el grup va anar evolucionant cap a sons més durs gràcies a les influències de la NWOBHM, que va fer resorgir el *heavy metal* a Gran Bretanya i part del continent europeu, fins a compartir segell discogràfic amb Iron Maiden.

Després d'uns anys irregulars, la banda va grabar "Blackout" a mitjans dels anys 80, que va suposar la consagració definitiva de la banda i s'ha situat com un dels millors àlbums de la dècada.

La cançó que els va obrir les portes al món de la comercialitat i la fama va ser el single "Still loving you", una balada que va marcar història dins de la música i que els va fer sonar per les ràdios de tot el món i grabar videoclips, arribant a vendre 2 milions de còpies del disc.

A finals dels 80 van tancar la seva època més *heavy*, arribant a ser el primer grup de *heavy metal* que va poder tocar a l'URSS, i a principis dels anys 90, el single "Wind of Change" va trencar totes les barreres entre *heavy* i comercialitat, i aquesta declaració de principis després de la desfeta de l'URSS va arribar a ser traduïda al rus i al castellà, i fins i tot va ser grabada amb l'Orquestra Filarmònica de Londres i cantada per Klaus Meine i Josep Carreras. A la vegada, es van convertir en el grup símbol de la caiguda del mur de Berlín, sent el primer grup en tocar després de l'esdeveniment en un festival en honor de la democràcia i la llibertat.

A partir d'aquest moment, la banda va entrar en crisi; els seus *fans*, descontents amb els aires de comercialitat i banda de balades i grans èxits que estaven prenent, van decidir donar-los l'esquena, i es van desentendre durant uns anys de la banda.

A partir d'aquí, Scorpions ha anat fent treballs passant pel *heavy* més pur i clàssic a d'altres més experimentals i tecnològics, cosa que ha provocat la pèrdua definitiva d'una part del públic més purista.

En els últims anys, han realitzat projectes peculiars com un concert amb l'Orquestra Filarmònica de Berlín o un disc totalment acústic, però els nous temes són escassos.

Scorpions durant la grabació de "Moment of Glory"

Scorpions ha estat la primera banda en obrir les portes al món de la comercialitat i a declarar que parlar de l'amor i fer balades no significa deixar de ser *heavys*, encara que la majoria de *fans* no ho han sapigut entendre. De totes maneres, segueixen sent un dels clàssics del *heavy* i un dels grups que

més cançons pel record ha deixat en la memòria d'una generació marcada per la desfeta de l'URSS i la caiguda del mur de Berlin.

Cal esmentar també que Scorpions van ser els pioners en el moviment sorgit en els anys 80, el *metal* alemany, i que a tingut els seus màxims representants en Accept i, sobre tot, en el grup Helloween.

3.3.3 AC/DC

3.3.3.1 Formació:

- Malcolm Young (guitarra rítmica) + Angus Young (guitarra) + Bon Scott (veu) + Mark Evans (baix) + Phil Rudd (bateria): 1974-1977

- Malcolm Young (guitarra rítmica) + Angus Young (guitarra) + Bon Scott (veu) + Cliff Williams (baix) + Phil Rudd (bateria): 1977-1980

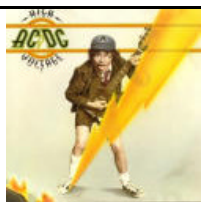
- Malcolm Young (guitarra rítmica) + Angus Young (guitarra) + Brian Johnson (veu) + Cliff Williams (baix) + Phil Rudd (bateria): 1980-1983

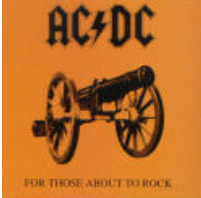
- Malcolm Young (guitarra rítmica) + Angus Young (guitarra) + Brian Johnson (veu) + Cliff Williams (baix) + Simon Wright (bateria): 1983-1989

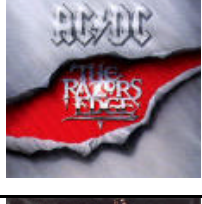
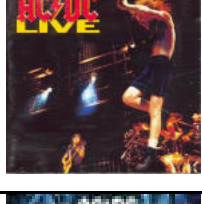
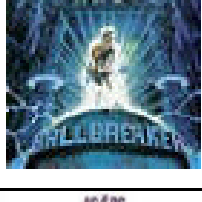
- Malcolm Young (guitarra rítmica) + Angus Young (guitarra) + Brian Johnson (veu) + Cliff Williams (baix) + Chris Slade (bateria): 1989-1994

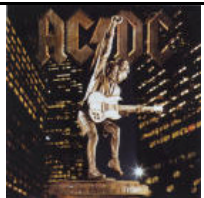
- Malcolm Young (guitarra rítmica) + Angus Young (guitarra) + Brian Johnson (veu) + Cliff Williams (baix) + Phil Rudd (bateria): 1994- actualitat

3.3.3.2 Discografia:

DISC	DATA	PORTADA
"High Voltage"	1975	
"T.N.T"	1976	

"Dirty Deeds Done Dirt Cheap"	1976	
"Let There Be Rock"	1977	
"Powerage"	1978	
"If You Want Blood You've Got It"	1978	
"Highway to Hell"	1979	
"Back in Black"	1980	
"For Those About to Rock We Salute You"	1981	
"Flick of the Switch"	1983	

"74 Jailbreak"	1984	
"Fly on the Wall"	1985	
"Who Made Who"	1986	
"Blow Up Your Video"	1988	
"The Razors Edge"	1990	
"Live"	1992	
"Ballbreaker"	1995	
"Live from the Atlantic Studios"	1997	
"Let There Be Rock: Live in Paris"	1997	

"Volts"	1997	
"Stiff Upper Lip"	2000	

3.3.3.3 Biografia:

La història d'AC/DC comença quan el matrimoni Young, d'origen escocès, decideix a inicis dels anys 60 marxar a viure a Austràlia, escapant de la misèria i la difícil situació que encara s'arrossegava de l'època de la postguerra.

Quatre fills van tenir: George, Margaret, Malcolm i Angus. Va ser el major, George, el primer que es va començar a introduir en el món de la música, i va formar a l'any 1965 el grup Easybeats. Pioners del *pop rock* australià, el seu èxit "Friday on My Mind" va estendre's per Austràlia, Europa i Amèrica, i van convertir-se en grans estrelles.

Veient com el seu germà gran s'havia convertit en poc temps en una gran estrella que vivia amb luxes, Malcolm va començar a aprendre a tocar la guitarra i a formar el seu propi grup, i així mateix ho va fer el més petit de tots, Angus.

Quan ja tenien un bon grup, van posar-se a pensar en el nom, i mentre rumiaven en el saló de casa, van preguntar si tenia alguna idea a la seva germana, Margaret. Aquesta, que estava passant l'aspirador en aquell moment, va veure les lletres AC/DC (corrent altern/corrent continu) escrites en l'aparell de neteja, i els hi va suggerir. Als dos germans els hi va agradar i el van adoptar. També va ser idea de la seva germana que el petit Angus sortís a tocar sempre amb un uniforme de col·legial, per provocar i fer que la gent es fixés en ells.

La seva primera actuació va ser en una festa de cap d'any en un club de Sydney, i a partir d'aquell moment van anar fent concerts per diferents

clubs de tota Austràlia. Van grabar un primer single, "Can I sit next to you, girl?", que els va fer aparéixer per primer cops a les llistes i els va donar l'oportunitat d'actuar en un programa de televisió.

Van ser contractats per un manager, el qual els va suggerir que canviessin el seu cantant (fins aleshores Dave Evans) per un noi amb una carrera prometedora, també d'origen escocès, Bon Scott.

Bon Scott

A partir del seu segon disc, la companyia va decidir explotar-los a nivell internacional, i van començar per traslladar-se a viure a Anglaterra, on van grabar el seu tercer disc, i van començar a fer gires per tota Europa.

Curiosament, a diferència dels altres grups *heavys* que van haver de marxar cap a Amèrica davant la crescuda del moviment *punk* i el refusament d'aquests vers la música *heavy*, AC/DC va guanyar-se el carinyo dels *punks* i van poder seguir fent carrera per Gran Bretanya.

"Let There Be Rock" els va fer retornar a Austràlia per enregistrar el treball, i va ser el primer disc important del grup, on ja apareixen molts de clàssics d'avui en dia.

Després d'alguns canvis en la formació, l'any 1978 van decidir començar una gira pels EE.UU., ja que la discogràfica havia editat els seus treballs allà i estaven tenint una bona acollida.

Es va enregistrar el disc "Powerage" pensant en el públic americà, i van començar conquistant el país de sud a nord. Tanmateix, el disc no va tenir gran èxit als EE.UU., però les vendes sí es van disparar al seu país

natal. Això els va dur a reprendre una gira per Austràlia que els va dur a tocar en grans estadis i a convertir-se en estrelles al seu país.

Aprofitant el material que la banda havia anat fent durant les gires, es va editar "If You Want Blood You've got It", que va suposar el gran salt a les llistes de vendes d'arreu d'Amèrica i Europa.

Davant d'aquesta situació, se'ls va presentar la gran oportunitat de fer el disc definitiu que els situés en el punt més alt de la música i que els convertís en llegendes: el resultat va ser "Highway to Hell". Van fer gires per Europa i Japó que els va consagrar com a la millor banda de *heavy* del moment, i les vendes dels seus discos es van disparar arreu d'Amèrica.

Just quan es preparaven per fer l'esperada gira pels EE.UU., va succeir una de les tragèdies que més han marcat la història del *heavy*. La nit del 20 de febrer de 1980, Bon Scott i el seu amic Alistear Kinnear van decidir sortir a celebrar els èxits de la banda per Londres. Després d'haver-se begut set whiskies dobles, Bon Scott va decidir que ja era hora de marxar cap a casa, i Kinnear, que veia com quasi bé no podia aguantar-se dret, va oferir-li portar-lo en cotxe per tal que passés la nit a casa seva.

A l'arribar a la casa, es va adonar que Scott s'havia quedat inconscient en el seient de darrera, i Kinnear, també una mica ebri, es va veure incapaç de portar el cos fins a la casa, així que va decidir deixar-lo dormir en el cotxe pensant que el fred de la nit el reanimaria una mica.

A l'aixecar-se pel matí, Kinnear va anar fins el cotxe i va veure com el cos de Bon Scott estava absolutament gelat i lleugerament inflat, a més de tenir la boca plena de vòmit. Espantat, va pujar al cotxe i el va portar sense moure'l a l'hospital més proper, on Scott va ingressar cadàver. Oficialment, els metges van determinar que havia mort ofegat en el seu propi vòmit al quedar-se dormint amb el cap aixecat.

Va ser enterrat a Perth, Austràlia, en un funeral multitudinari, i posteriorment, la banda va prendre la decisió de reprendre la seva carrera, així que van començar a buscar un nou cantant.

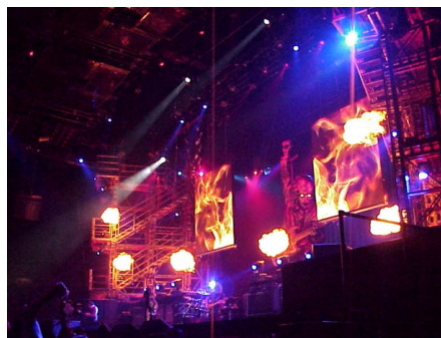
Tomba de Bon Scott a Austràlia

L'escollit va ser Brian Johnson, i després de cancel·lar una gran gira per Amèrica, van decidir grabar un altre treball. “Back in Black” va ser el resultat, i l'èxit apoteòsic del disc va ensorrar qualsevol especulació d'una crisi interna en la banda.

Després de gires per tot el món, “For Those About to Rock We Salute You” els va confirmar com un espectacle immens dalt dels escenaris, i on es van fer famosos els elements ara ja indispensables de qualsevol concert de la banda: la campana que sona durant “Hell bells”, els canons finals de “For Those About to Rock We Salute You”...

Angus Young és considerat un dels millors guitarristes

Escenari d'AC/DC

A finals dels anys 80, el grup va entrar en una petita crisi que els va distanciar de la crítica i el públic, però treballs com “Blow Up Your Video”, i sobre tot “Ballbreaker” els va tornar a situar com la gran banda *heavy* que havien estat.

Actualment, els rumors de nou treball són constants, i el concert d'aquest estiu a Berlin entre AC/DC i els Rolling Stones junts ha estat una de les millors actuacions de tots els temps.

Tot i ja tenir una edat, AC/DC segueixen demostrant que és una de les bandes que més en forma es mantenen, i que menys ha perdut l'esperit d'aquells anys 70. També cal dir que és un dels grups amb una audiència més fidel i que en tot moment els ha fet costat.

Les seves cançons, amb lletres divertides però amb un rerefons de crítica a la societat, s'han convertit en grans clàssics, com “Highway to Hell”, “Back in Black”, “Thunderstruck” o “For Those About to Rock We Salute You”, i han situat al seu guitarrista Angus Young com un dels millors guitarristes de la història i un personatge dels més peculiars i estimats tan pel públic com pels mitjans de comunicació.

AC/DC en l'actualitat

4. ELS ANYS 80

4.1 Marc històric i social

Durant aquesta dècada alguns dels fets històrics més importants van ser l'aparició del SIDA com a enfermetat desconeguda que comença a estendre's irremediament per tot el món; l'inici d'importantes reformes en el règim soviètic gràcies a la pujada al poder de Mijail Gorbachov; l'accident de la central nuclear de Chernobil, que es va convertir en la major catàstrofe nuclear de la història; el bombardeig per part dels EE.UU. de Tripoli i Bengasi (Líbia); moviments contra l'apartheid sudafricà i en solidaritat amb el Tercer Món; caiguda del règim comunista a l'Europa Oriental i conseqüent desfeta de l'URSS...

Aquesta dècada es veu marcada per l'avanç clar de la democràcia en el món i la crítica cada vegada més explícita a la societat americana des de fora i des de dintre del propi país.

Els principals moviments *heavys* d'aquesta època sorgeixen, en realitat, com a resposta a un altre moviment que els havia aconseguit treure protagonisme a partir del 1977 i en especial en el seu país d'origen, Anglaterra: el *punk*.

4.2 NWOBHM (New Wave Of British Heavy Metal)

La **NWOBHM** (New Wave Of British Heavy Metal) neix principalment com a resposta al moviment *punk* nascut a partir de l'any 1977, i que s'havia

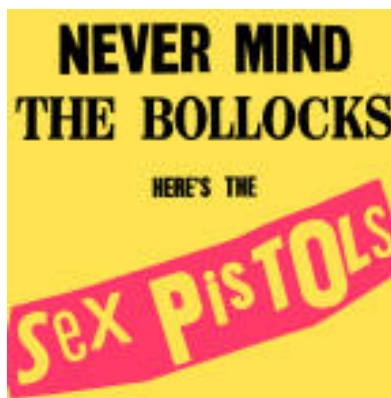
anat consolidant gràcies a grups com els **Sex Pistols** o **The New York Dolls**.

El **punk** va néixer en els **barris obrers de Londres**, on vivien famílies en apartaments miserables, i on creixia una joventut despreocupada, inculta i abocada a la delinqüència. Aquests joves inconformistes, acostumats a reunir-se en carrerons de mala mort, rodejats de contenidors de brossa i pintades reivindicatives a les parets, van iniciar una **revolució ideològica** a més de musical, contrària a l'educació, amb una estètica que potenciava la lletgesa i incitava a trencar amb tot allò establert per una societat sense esperit i totalment controlada pels òrgans de poder.

El punk va influir també en l'estètica

Els grups de *punk* adopten una **actitud radical i provocadora**, desprecien les llargues melenes dels *heavys*, es tenyeixen el cabell amb colors vius o se'l rapen del tot, vesteixen roba de segona mà, jaquetes militars i ulleres fosques, porten una vida autodestructiva i utilitzen imperdibles com a piercings, criden el lema “**no hi ha futur**” i desprecien les estrelles de *rock* y *heavy*, que s'han acabat convertint en rics i famosos i oblidem allò que els va portar a cridar contra els governs i la societat.

Disc més famós dels Sex Pistols

Les cançons *punk* són plenes d'atmosferes carregades, tenses, amb ritmes accelerats i veus monomelòdiques que criden la seva desesperació.

El moviment va tenir el seu màxim representant en el grup **Sex Pistols**, el seu himne en la cançó “**God save the Queen**” –una paròdia de l'himne britànic, que va tenir un videoclip on apareixia una reproducció a cartró de la reina d'Anglaterra que acabava decapitada- i el model de jove *punk* va ser encarnat per la figura desgraciada i maleïda de **Sid Vicious**, veu dels Sex Pistols, que pregonava arreu el lema “**viu ràpid, mor jove, i deixa un bonic cadàver**” i que, irònicament, va complir al morir d'una sobredosi en un hotel de Londres a principis dels anys 80.

Sid Vicious va ser la gran estrella del moviment punk

Però tan sobtadament com va arribar el fenòmen, va desaparèixer, a causa de la poca atenció dels mitjans de comunicació de l'època, més aviat

conservadors, i de la censura indirecta que els va boicotejar el poder arribar més lluny.

Tot i així, durant els últims anys de la dècada dels 70, Gran Bretanya es va convertir en un país *punk*, on molts dels grups *heavys* van haver de marxar cap a terres americanes per buscar-se la vida.

En definitiva, davant d'aquesta situació, uns pocs grups de *heavy* britànics van decidir que era el moment de recuperar el poder, i així van començar a reprendre la carrera *heavy* en terres anglosaxones.

El seu objectiu era demostrar al món que ells també sabien reivindicar i ser inconformistes sense necessitat de ser *punks* i predicar missatges com que la mort és el millor estat i l'autodestrucció és la millor manera de disfrutar de la vida.

Aquest moviment, que va recuperar les arrels *heavys* de grups com Judas Priest, va ser anomenat **NWOBHM**, i alguns dels seus màxims representants van ser **Saxon**, **Deff Leppard**, **Diamond Head** i, per damunt de tots ells, **Iron Maiden**.

4.2.1 Iron Maiden

4.2.1.1 Formació:

- Steve Harris (baix) + Dave Murray (guitarra) + Dennis Stratton (guitarra) + Clive Burr (bateria) + Paul Di' Anno (veu): 1980-1981

- Steve Harris (baix) + Dave Murray (guitarra) + Adrian Smith (guitarra) + Clive Burr (bateria) + Paul Di' Anno (veu): 1981-1982

- Steve Harris (baix) + Dave Murray (guitarra) + Adrian Smith (guitarra) + Clive Burr (bateria) + Bruce Dickinson (veu): 1982-1983

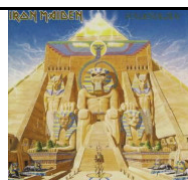
- Steve Harris (baix) + Dave Murray (guitarra) + Adrian Smith (guitarra) + Nicko McBrain (bateria) + Bruce Dickinson (veu): 1983-1989

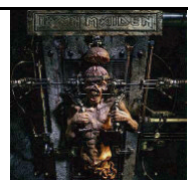
- Steve Harris (baix) + Dave Murray (guitarra) + Janick Gers (guitarra) + Nicko McBrain (bateria) + Bruce Dickinson (veu): 1989-1993

- Steve Harris (baix) + Dave Murray (guitarra) + Janick Gers (guitarra) + Nicko McBrain (bateria) + Blaze Bailey (veu): 1993-1999

- Steve Harris (baix) + Dave Murray (guitarra) + Janick Gers (guitarra)
+ Nicko McBrain (bateria) + Bruce Dickinson (veu) + Adrian Smith (guitarra):
1999-actualitat

4.2.1.2 Discografia:

DISC	DATA	PORTADA
"Iron Maiden"	1980	
"Killers"	1981	
"The Number of the Beast"	1982	
"Piece of Mind"	1983	
"Powerslave"	1984	
"Live After Death"	1985	
"Somewhere in Time"	1986	

"Seventh Son of a Seventh Son"	1988	
"No Prayer for the Dying"	1990	
"Fear of the Dark"	1992	
"A Real Live Dead One"	1993	
"Live at Donington"	1993	
"The X Factor"	1995	
"Best of the Beast"	1996	
"Virtual XI"	1998	
"Brave New World"	2000	

"Rock In Rio"	2002	
"Edward the Great: The Greatest Hits"	2002	
"Dance of Death"	2003	

4.2.1.3 Biografia:

La història d' Iron Maiden comença a mitjans de la dècada dels 70, quan Steve Harris, acompanyat d'alguns amics, van començar a obrir-se pas amb petits concerts en clubs de Gran Bretanya enmig del moviment *punk*.

Van grabar el seu primer disc, "Iron Maiden", a l'any 1980. Per aquest moment, van demanar a un amic dibuixant, Derek Riggs, que els realitzés l'esboç d'una mascota. Aquesta va rebre el nom d'"Eddie", una espècie de zombie-monstre, que des d'aleshores i fins ara apareix a totes les portades del grup en escenes i caracteritzat de diferents maneres (a més a més, si unim els laterals de tots els discos, veiem com es forma un dibuix d'"Eddie", el qual no s'acabarà fins l'últim disc de la banda).

La mascota Ed Hunter creada pel dibuixant Derek Riggs

Iron Maiden i la NWOBHM van començar a crear un públic entre aquella joventut que no se sentia identificada amb els *punks* però que també pertanyia als barris marginals britànics.

Després d'alguns canvis i l'arribada al grup del que seria el seu membre més carismàtic i estimat pels fans, Bruce Dickinson ("Bruce Bruce" pels incondicionals), ja al 1982 va arribar el que es convertiria en un disc clau per tot *heavy*, "The Number of the Beast".

Bruce Dickinson ha estat el millor cantant dels Iron Maiden

A partir d'aquí, es van seguint fent àlbums i fent grans gires que els van consolidar com una de les grans bandes del *heavy* pur. Els seus espectacles eren immensos, amb escenaris ambientats i creats especialment per cada gira segons la portada del disc, i que afegia parts de teatre on els *fans* podien disfrutar amb l'aparició a escena de la mascota.

Però a partir de 1989, amb la sortida d'Adrian Smith del grup, els discos no arribaven a situar-se al nivell dels altres, i al 1993, amb la sortida de l'ànima del grup, Dickinson, Iron Maiden va perdre tota la glòria d'antics anys. Es va fer una llarga gira d'acomiadament, on els fans s'emocionaven i ploraven cantant amb Dickinson els temes mítics, sabent que s'acabava una era de la música *heavy*.

El substitut va ser Blaze Bailey; tot i ser acollit de bon grat i ser reconeguda la seva actitud oberta i agradable tant amb la crítica com amb els *fans* i la seva total dedicació al grup, el públic no acabava d'estar content,

i constantment era comparat amb l'ombra de Dickinson, amb la qual no podia lluitar.

Això va fer que, agreujat el record per la devallada en directe del rendiment de Bailey, arribés la notícia a principis de 1999 de que Dickinson havia decidit reincorporar-se al grup després d'acabar la seva gira en solitari, i a més a més, s'anunciava el retorn del guitarrista Adrian Smith, convertint Iron Maiden en una de les poques bandes amb tres guitarristes.

Iron Maiden actualment

Des d'aleshores, Iron Maiden han tornat a recuperar la glòria d'antics temps i el somriure en les cares del seu públic, que veu aquesta nova etapa com una nova època daurada de la donzella de ferro.

Iron Maiden sempre serà recordat per ser el grup, molt possiblement, més fidel a la filosofia *heavy*, i que més sentit a donat al que avui coneixem com la tribu *heavy*. Van aconseguir fer renéixer el gènere en una època en que tot indicava que el *heavy* estava a punt d'esvair-se, i a més, deixar la seva empremta pels posteriors grups; però el més important és que han estat de les poques bandes que han persistit fidels al seu estil i fins i tot en les èpoques més negres pel món del *heavy* s'han mantingut com autèntics models del que ha de ser un bon *heavy*.

Com deia Steve Harris: "No puc fer cap altra música... va contra la meva religió!".

Steve Harris és el líder i fundador dels Iron Maiden

4.3 Thrash metal

El moviment ***thrash metal*** (o en un primer moment anomenat ***speed metal***) va sorgir en la badia de **San Francisco**, on un grup de joves de barris obrers van decidir ajuntar-se influits en gran part per tot el moviment que s'estava donant a l'altra banda de l'Atlàntic, la **NWOBHM**.

San Francisco va ser el bressol del thrash metal

El naixement d'aquest moviment no hagués estat tan important, per tant, si no hagués estat el punt de referència i partida per iniciar de nou un **resorgir del moviment heavy** i de creació de nous subgèneres.

El **thrash metal** va plantejar-se amb la mateixa idea que la **NWOBHM**, és a dir, fer front a l'onada **punk** que havia arrassat amb tot a finals dels anys 70.

Per tal de fer-ho, van agafar el testimoni de les bandes britàniques, és a dir, el retorn al *heavy* pur, a l'**estètica agressiva, fosca** i de **nois durs**, amb la música plena de grans **riffs de guitarra** i lletres que pretenien denunciar els problemes del món i, a la vegada, deixar testimoni de que ells eren *heavys* i que ningú els podia fer ombra.

Però la principal diferència que van introduir va ser la d'agafar un dels elements de la música *punk* i apropiar-se'l: **la velocitat**. Aquest element, combinat amb una **agressivitat** com mai s'havia vist, va fer de l'estil un nou subgènere que va revolucionar el panorama *heavy*, que es va adonar que ells també podien tocar ràpid i demostrar el seu virtuosisme sense deixar de ser *heavys*.

Les principals bandes de *thrash metal* van ser **Megadeth**, **Slayer**, i ja en els anys 90, els sudamericans **Sepultura** (que també han estat classificats com a **hardcore**).

Megadeth és una de les grans bandes de thrash metal

Però alhora, el *thrash metal* és l'únic estil que es pot atribuir completament a una sola banda, **Metallica**. Aquests són reconeguts com els

pioners i creadors del *thrash metal*, i el seu primer àlbum, “**Kill’em All**”, és la Bíblia de tot grup *thrash*.

4.3.1 Metallica

4.3.1.1 Formació:

- Lars Ulrich (bateria) + James Hetfield (veu i guitarra rítmica) + Ron McGovney (baix) + Lloyd Grant (guitarra): 1981

- Lars Ulrich (bateria) + James Hetfield (veu i guitarra rítmica) + Ron McGovney (baix) + Dave Mustaine (guitarra): 1981-1982

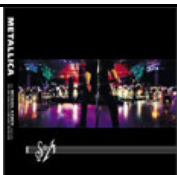
- Lars Ulrich (bateria) + James Hetfield (veu i guitarra rítmica) + Cliff Burton (baix) + Kirk Hammett (guitarra): 1982-1986

- Lars Ulrich (bateria) + James Hetfield (veu i guitarra rítmica) + Jason Newsted (baix) + Kirk Hammett (guitarra): 1986-2002

- Lars Ulrich (bateria) + James Hetfield (veu i guitarra rítmica) + Rob Trujillo (baix) + Kirk Hammett (guitarra): 2002- actualitat

4.3.1.2 Discografia:

DISC	DATA	PORTADA
“Kill ‘em All”	1983	
“Ride the Lightning”	1984	
“Master of Puppets”	1986	

"Garage Days Re-Visited"	1987	
"... And Justice for All"	1988	
"Metallica"	1991	
"Live Shit: Binge & Purge"	1994	
"Load"	1996	
"Reload"	1997	
"Garage Inc."	1998	
"S&M"	1999	

"St. Anger"	2003	
-------------	------	---

4.3.1.3 Biografia:

Metallica té el seu origen en l'ànima del grup, Lars Ulrich. Aquest jove danès, que havia viscut a Dinamarca i Anglaterra, va acabar d'establir-se a la ciutat de Los Angeles. Fill d'un famós tenista, va ser obligat a dedicar-se en cos i ànima al tennis, i per aquesta raó freqüentava els clubs de tennis més elitistes de la ciutat.

Lars Ulrich és considerat per molts com el millor bateria del món

No obstant, Ulrich era un apassionat de tot el que havia vist durant la seva estança a Anglaterra, i la seva veritable passió era complir el seu somni: tocar la bateria en el seu propi grup de *heavy*. Les seves melenes i la seva actitud contrastava amb tots aquells nous rics que jugaven a tennis a Los Angeles, així que poc a poc es va anar distanciant d'aquell món.

Al 1980, va intentar entrar en un grup anomenat Phantom Lord, que havia estat fundat per un adolescent anomenat James Hetfield, nascut a Los Angeles i provinent d'una família dels barris més marginals, marcada per una mare alcohòlica i un pare que s'havia marxat al néixer el seu fill. Van accedir a fer-li una prova, però la seva desastrosa actuació, en la qual fins i tot se li queien les baquetes de les mans mentre tocava, va fer que fos refusat.

Persistent en fer realitat el seu somni, Ulrich va continuar practicant tancat a casa amb la seva bateria i intentant imitar els seus ídols de la NWOBHM, fins que al 1981 va decidir posar un anunci en un diari buscant gent que volgués entrar en una banda de *heavy*.

Curiosament, l'única persona que va respondre a aquell anunci va ser James Hetfield, que acabava de desfer Phantom Lord i, juntament amb uns amics, buscava un bateria.

James Hetfield durant els primers anys de Metallica

Així, van començar a tocar junts, fins que va entrar com a nou guitarrista Dave Mustaine.

Finalment, el grup adoptà el nom de Metallica gràcies a Lars Ulrich, que se'l va robar a un amic seu que preparava editar un *fanzine* sobre el *heavy* californià.

Al 1981, aconsegueixen introduir la cançó "Hit the Lights" en el disc recopilatori del segell independent Metal Blade Records, propietat de Brian Slagel, amic de Lars Ulrich.

Els beneficis permeten que Metallica pugui costejar-se una rudimentària maqueta, "No Life 'til Leather", que inclou set temes. La difusió d'aquesta i els petits concerts en clubs de la zona fan que la banda es guanyi una gran reputació i que aconsegueixi tenir un primer club de *fans*, anomenat Bay Area Bangers, assentat a la ciutat de San Francisco. Aquest petit club anirà creixent amb els anys, i es convertirà en els *fans* més incondicionals i uns dels més bojos de tota la història del *heavy*.

Comencen a sorgir els primers problemes al 1982: la afició per la beguda de Mustaine i els seus problemes personals amb James Hetfield fan que després d'una baralla entre els dos (que acaba amb Mustaine ingressat a l'hospital) el guitarrista sigui expulsat del grup, i que en poc temps sigui substituït pel guitarrista d'Exodus, Kirk Hammett.

Metallica durant els anys de Dave Mustaine

Kirk Hammett va incorporar-se a Metallica per substituir el guitarrista Dave Mustaine

A la mateixa vegada, McGovney no està gaire interessat en dedicar-se exclusivament a la música, així que decideix deixar la banda. Poc després, Cliff Burton el substituirà, després de Metallica veïes un concert d'ell amb Trauma i tots quedessin absolutament impressionats.

Cliff Burton també es va incorporar a Metallica al 1982

Ignorats per la crítica, decideixen anar-se a viure a San Francisco en un antic magatzem que és reutilitzat pels propietaris com a comunitat per bandes mediocres que ensajen i viuen allà. És en aquests dies quan es guayen el sobrenom d' "Alcohólica", per la seva afició a beure vodka i les seves festes sonades que més d'una vegada acaben en escàndol públic.

Finalment, Ulrich decideix enviar la seva maqueta a totes les revistes, cases discogràfiques i tendes del país, i rep la resposta de Johnny Zazula, propietari d'una tenda de discos a Nova Jersey i que acaba de crear el segell Megaforce Records.

El grup es trasllada a viure a la casa del propi Zazula, i aconsegueix que Metallica grabi el seu primer disc, "Kill'én All". Aconsegueix vendre 17000 còpies en dues setmanes sense més promoció que el boca a boca. Fan concerts per clubs de tot el país, i fins i tot aconsegueixen viatjar per algunes actuacions a Europa.

L'agressivitat i la velocitat de Metallica dalt de l'escenari va sorprendre a tothom

És allà on comencen a guanyar-se una autèntica reputació com a grup realment nou, i graben el seu segon disc a Dinamarca, on a més a més les despeses de producció són molt menys reduïdes.

“Ride the Lightning” ja comença a distanciar-se del so de *thrash metal*: sí té cançons purament *thrash* com “Fight Fire with Fire” o “Trapped Under Ice”, però també sorgeixen peces molt més elaborades, amb una atmosfera molt més fosca i introduccions instrumentals molt denses, com “For Whom the Bell Tolls” o “Fade to Black”, la primera balada de la banda i que ja és censurada, acusada per les autoritats d’incitar al suïcidi.

El disc aconsegueix unes vendes impressionants per ser d’un segell independent, cosa que els porta a negociar i ser contractats per una gran casa discogràfica com Elektra, els mateixos empresaris que dos anys abans els tancaven les portes i ara s’arrossegaven per contractar-los. Com deia Lars Ulrich, era el segon pas per portar a terme el Pla Metallica per la Dominació del Món.

Metallica fa diverses gires per Europa i Amèrica, deixant en ridícul a totes aquelles estrelles consagrades del *rock* a les que telonegen, i reclutant a cada pas milers de fans.

Al 1986 surt a la venda “Master of Puppets”, que suposa el trencament absolut amb el gènere del *thrash metal* i segueix la línia de cançons més elaborades, potents i instrumentals del “Ride the Lightning”.

Metallica durant la gira de “Master of Puppets”

A Amèrica fan una gira telonejant a Ozzy Osbourne, i després marxen a Europa.

Desgraciàdament, després d'una actuació a Estocolm, pugen a l'autobús que els haurà de portar fins a la costa i traslladar-los en *ferry* fins Dinamarca.

Mentre els membres del grup dormen en les lliteres, la fosca nit no permet veure al conductor una placa de gel en un costat de la carretera. L'autobús patina bruscament i cau per un precipici, fent que Burton surti disparat per una de les llunes. Al donar una volta de campana, l'autobús cau amb tot el seu pes sobre el cos del baixista, provocant-li la mort instantània.

La gira es va suspendre i el món sencer es va commocionar. Cliff Burton havia estat un dels millors baixistes de tots els temps, i s'havia convertit en un dels personatges més admirats pels *fans*.

Metallica decideix refer-se i després de vàries proves a gent de tot el món, escullen a Jason Newsted, un jove de Phoenix que liderava una banda que s'havia format a partir de la seva admiració per Metallica.

Jason Newsted va ser el nou baixista després de la tràgica mort de Burton

Després de vàries gires, es tornen a tancar en l'estudi, però la inactivitat del grup i l'accident amb el monopatí de Hetfield (que fa que es trenqui un braç) fan que no puguin fer res de nou. Decideixen editar tot el material grabat fins aleshores, versions de les antigues cançons de la NWOBHM que toquen per tal d'inspirar-se, i fer algunes actuacions.

Al 1988 s'edita el que la crítica anomenarà com l'obra mestre del *heavy*, "...And Justice For All", una crítica oberta a la justícia nordamericana i a les corrupcions del govern. És un disc molt tècnic, molt fosc i dens, amb cançons molt llargues i plenes de seqüències instrumentals, on destaca la cançó "One", basada en la pel·lícula de Dalton Trumbo "Johnny Got His Gun" i una declaració salvatge contra la irracionalitat de la guerra.

El grup a finals de la dècada dels 80

Fan grans gires amb un escenari presidit per una macroelefantina estàtua de la justícia que acaba sent decapitada al final del concert, i ja incorporen la pirotècnia i les grans flamarades de foc de tres metres d'altura que els caracteritzarà per sempre. Es converteixen, definitivament, en una màquina de fer diners, i es converteixen en un dels primers grups *heavys* en vendre milions de discos, sonar repetitivament a les emissores de ràdio i rebre Grammys per les seves cançons i els seus videoclips.

Tot això fa que estiguin a un pas de representar la màxima traïció a ulls del públic *heavy*, és a dir, vendre's a la comercialitat, i tots els seus passos són mirats amb lupa per la crítica.

Reben crítiques per editar vídeos recopilatoris i per contractar a Bob Rock com a productor pel nou disc, el qual havia treballat amb gent com Bon Jovi o The Cult, condemnats pels *heavys*.

Per primera vegada reben classes de cant i de música, i el disc acaba costant un milió de dòlars. Es titula "Metallica" i la seva portada negra (cosa

que farà que es conegui amb el nom del “Black Album”) demostra que el grup pretén reivindicar la seva música i que la gent deixi de fixar-se en la seva imatge.

L'enorme campanya publicitària fa que les vendes es disparin i entrin en la història, i el resultat és que després de 12 anys, “Metallica” hagi vengut més de 20 milions de còpies en tot el món.

El disc resulta ser el millor editat en tota la dècada dels anys 90, i consolida a Metallica com la millor banda *heavy* de tot el món, títol que fins ara no ha perdut. El treball combina temes autènticament *heavys* amb altres més melòdics, lletres que parlen de la por de l'home (la por a l'home desconegut, la por al rebuig de la societat, la por a la soledat, la por a la cara fosca de l'ésser humà, la por al destí incert, la por a un déu cruel, la por a l'oblit...) com són “Sad but true”, “The unforgiven” o “Wherever I may roam”, o els més destacats: “Enter sandman”, que s'ha convertit en un himne del *heavy* i el seu *riff* introductori ha esdevingut un dels més famosos de la història; i “Nothing else matters”, que els va acostar al públic de masses, interpretada juntament amb una orquestra i escrita per James Hetfield després de retrobar-se amb el seu pare.

La gira esdevé una de les més impressionants de la història: des del 12 d'octubre de 1991 al 25 de juny del 1993, Metallica ofereix concerts de 3 hores de durada arreu del món, amb un escenari en forma de diamant amb plataformes que fan que el bateria pugui moure's mitjançant uns rails per tot l'escenari, i que els fans escollits puguin ficar-se a l'“snake pit”, un forat central de l'escenari on els més incondicionals tenen el privilegi de veure a la seva banda des d'una perspectiva única.

Els concerts de Metallica es van convertir en tot un fenomen de masses

Després de 5 anys d'absoluta incògnita i d'especulacions sobre el nou camí que prendrà Metallica, van sortir "Load" i "Reload" en un marge de dos anys, concebuts com una única peça. Metallica canvia radicalment: estèticament, es tallen els cabells i apareixen amb maquillatge i vestits amb roba d'Armani i Versace, fent-se fotos en el seu nou jet privat; musicalment, barregen composicions properes al *thrash* com "Fuel" amb d'altres amb tocs de *country* com "Low Man's Lyric" o fins i tot properes al *rock* alternatiu, com "Where the Wild Things Are".

Els *fans* els rebutgen i la crítica els condemna per haver traïdonat el seus orígens. Per contrarestar, Metallica fa gires en les que surt a l'escenari totalment enrabiats amb el món i arribant als límits de duresa. El resultat són 10 milions de còpies venudes "Load" en només un any i mig.

El canvi estètic del grup no va ser ben rebut pels fans

Posteriorment, tornen a grabar versions de clàssics de la NWOBHM i reediten les antigues en el disc "Garage Inc.", que els reconcilia amb els seus *fans*.

Un any després, sorprenen a tots organitzant un concert exclusiu en el qual toquen els seus clàssics juntament amb l'Orquestra Simfònica de San Francisco, conduïda per Michael Kamen (mort fa escassos mesos). El resultat va ser un espectacle de 3 hores on, a part de l'Orquestra i de les corbates i camises amb les quals van vestir els membres de Metallica, va

quedar ben clar que continuen sent una banda de *heavy* i fins que es demostrï el contrari, la més gran actualment.

Al 2002, es va anunciar la sortida de Newsted del grup per diferències irreconciliables amb els seus companys, i la decisió de posposar la sortida del seu nou disc a causa de l'ingrés de Hetfield en una clínica de desintoxicació per resoldre les seves adiccions amb les drogues i l'alcohol.

James Hetfield ha ingressat diverses vegades en clíniques de desintoxicació durant l'última dècada

Finalment, a l'estiu del 2003, es va publicar el nou treball, "St. Anger", un retorn al *heavy* més dur i als sons més crus, que recorda vagament aquell "Kill'em All", i que s'ha situat com a número 1 de vendes durant varies setmanes en més de 30 països, entre ells Espanya.

Metallica en la festa presentació del nou baixista, Rob Trujillo

Actualment, segueixent fent gires per tot el món i ja van tres visites a Europa en menys d'un any.

Metallica no només ha estat la creadora d'un nou estil, sinó que ha sapigut evolucionar i formar-se com a artistes, no només com a *heavys*, i obrir-se a tothom que els volgués escoltar. Per aquesta raó, han estat i són la millor banda de *heavy* del món per la gran majoria de públic.

4.4 BLACK METAL I DEATH METAL

Les **semblances** tan grans entre ambdós estils (s'assemblen fins i tot en l'època en que van sorgir i les bandes pioneres són les mateixes) porten en moltes ocasions a confusions, a barrejar estils i característiques i a classificar algunes bandes equivocadament.

Per explicar aquests dos estils, el més senzill és el·laborar una **taula comparativa** que faciliti la comprensió:

CARACTERÍSTIQUES	<i>BLACK METAL</i>	<i>DEATH METAL</i>
Veus	Sons aguts i plens de crits. En ocasions, es confonen amb les guitarres. S'utilitzen modulacions i canvis vocals.	Veus cavernoses i greus, guturals, plenes de grunyits. Es manté una línia vocal estable.
Ritmes	Constants i repetitius. Això fa que moltes vegades els temes semblin tots iguals. Hi ha peces amb passatges ambientals molt foscos i saturats.	Tot i que no perd força, el ritme és més lent.
Ús dels instruments	No té melodia ni	L'instrumentació és

	virtuosismes de cap mena. La bateria és l'instrument bàsic, ja que el doble bombo marca la velocitat de la cançó.	molt més el·laborada, i s'afina molt més. La bateria té un ritme més lent però no amb menys potència, ja que s'escolta molt més greu.
Ideologia i lletres	Gira al voltant del satanisme, i el pare satànic de l'Església Satànica, Anton Lavey, ha estat un punt de referència per moltes bandes. També apareixen els temes mitològics (sobre tot les llegendes sobre els antics déus vikings) i la bruixeria negra. En molts casos, els corrents blacks més radicals (sobre tot localitzats a Noruega) han induït als seus fans a portar a terme actes vandàlics, com cremar esglésies i profanar tombes.	Sol basar-se en temes socials com la guerra, la política i els problemes de la humanitat. Moltes vegades, les lletres estan basades en experiències personals viscudes pels propis membres de les bandes. Tant aquests com, en general, els seus seguidors, són més pacífics.
Presència escènica	Els membres de les bandes solen portar pintades les seves cares, sobre tot de blanc i negre. La creu invertida és el seu	La imatge no és tan el·laborada. El més comú són uns texans i una samarreta qualsevol, i alguns

	símbol per excel·lència. Els seus vestits intenten imitar els dels guerrers i els éssers demoníacs. Són típiques les peces de cuir amb tatxes, així com una decoració plena d'espases i torxes. Algunes bandes, fins i tot, inclouen en la seva escena alguna noia amb aspecte vampiresc, amb vestits sado-massoquistes.	complements amb tatxes. Els escenaris solen estar decorats molt simples, sense res destacable.
--	---	---

Algunes de les bandes més destacables en la història del **Black Metal** són **Marduk, Emperor, Venom, Borknagar, Cradle of Filth, Immortal...**

Cradle of Filth és una de les bandes més famoses de black metal

D'entre les bandes de **Death Metal** trobem **Avulsed, Benediction, Carcass, Cannibal Corpse, Cenotaph, Death, Dismember, Gorefest, In Flames, Morbid Angel, Obituary...**

El Death metal té en Morbid Angel un dels seus màxims representants

4.5 Metal gòtic

Quan parlem d'aquest estil no només ens hem de fixar en la música, sinó en tota una **cultura**.

El món gòtic ha creat una cultura pròpia basada en filosofia, art, literatura i música, i ha acabat convertint-se per algunes persones en una forma de vida i per d'altres en una moda més.

Per parlar del gòtic al qual ens estem referint (no confonguem amb l'estil artístic) ens hem de remuntar als anys 1850- 1860, quan a França sorgeix un moviment anti-social encapçalat per obrers i estudiants que vivien en constant opressió per part del sistema, i que es pintaven les cares de blanc i vestien robes negres per donar a entendre a tots aquells que els veiessin pel carrer que aquella opressió els estava matant.

Més d'un segle més tard, als **anys 80** del segle XX, aquesta cultura torna a resorgir quan el *punk* britànic comença a decaure (d'aquí que el gòtic hagi pres algunes referències del *punk*, tant en qüestió d'imatge, ideologia com música).

Moltes vegades es confon què és ser gòtic. Existeix la fama de relacionar el gòtic amb tot allò depressiu, trist, deprimit... Ben al contrari, el gòtic es basa en la desesperació i a la vegada en la lluita per la qual un individu oprimat es revolta en contra d'alguna cosa o d'alguna persona, no per imposar-se sinó per obtenir alguna cosa millor, per tenir un millor nivell

de vida (que no voler morir-se, com moltes vegades es creu) i, en definitiva, per superar-se.

L'actual música gòtica troba les seves grans inspiracions en autors d'art i literatura, sobre tot en l'escriptor nord-americà Edgar Allan Poe (s. XIX), l'escriptor alemany Hermann Hesse (finals s.XIX i principis s.XX), el poeta francès Charles Baudelaire (s.XIX), el filòsof alemany Friedrich Nietzsche (s.XIX), el poeta, pintor i grabador britànic William Blake (finals s.XVIII i principis s.XIX), l'escriptor francès Marquès de Sade (s.XVIII), el poeta francès Arthur Rimbaud (s. XIX)...

4.5.1 Estils gòtics més importants

La música gòtica s'ha format a partir de la **fusió de diversos gèneres**, com el *punk*, el *rock*, la música electrònica, el *heavy metal*...

Amb el pas dels anys, han anat sorgint diverses ramificacions que deuen el seu nom a aquelles influències que hi són més presents i destaquen per sobre de la resta; és a dir, a què sonen o recorden. D'entre les moltes que hi ha, les més conegudes són:

- **Gòtic Èter / Heavenly Voices / Fairy Voices:** fa servir veus etèrees, en gran part de dones, amb bases de sons foscos, experimentals, medievals, etc. N'és un exemple el grup Ataraxia.
- **Goth Rock:** és la que sona més a rock, i la més guitarrera, però sense deixar de ser fosc. Les bandes més importants són The Sisters of Mercy, Bauhaus i Type o Negative.
- **Dark Ambient:** fusiona les veus etèrees amb música ambiental o fins i tot sorolls que evoquen paisatges en la ment del que els escolta. És el cas de Delerium o Dead Can Dance.
- **Goth Industrial:** és el que sona més a metal industrial, i està molt influït per la música electrònica, com la banda Skinny Puppy.
- **Goth Metal:** és l'estil que sona més a heavy metal, encara que tots estan influïts per aquest gènere. L'exemple més famós és The Sins of Thy Beloved.

- **Synthpop / Future Pop:** són bandes que evolucionen constantment cap a la música electrònica i la psicodelia. Destaca la banda Neuroticfish.

5. ELS ANYS 90 I ACTUALITAT

5.1 **Metal industrial**

El **metal industrial** va sorgir durant la dècada dels anys 90 de la mà sobre tot del grup **Nine Inch Nails**.

Nine Inch Nails és la banda pionera del metal industrial

Es tractava de combinar el *heavy* clàssic amb tot el moviment *tecno* i industrial que sorgia durant la dècada (com els Beastie Boys o Prodigy). Això provocava que tan protagonisme tinguessin les guitarres elèctriques com els sintetitzadors.

Poc a poc, l'estil va anar barrejant encara més ingredients, i molts dels grups van afegir l'estètica pròpia dels grups *glam*: una imatge ambigüa i una actitud provocadora i que moltes vegades esdevé obscena, que pretén fer pensar a la gent i qüestionar-se els principis de la societat en la que viu, però que a la vegada reconeix la provocació com un mitjà per vendre discos i convertir-se en grans estrelles del *rock*.

Molts han estat els grups que s'han apuntat, però els màxims representants del *metal industrial* han esdevingut **Marilyn Manson**.

5.1.1 Marilyn Manson

5.1.1.1 Formació:

- Marilyn Manson (veu) + Daisy Brekowitz (guitarra) + Olivia Newton Bundy (baix) + Zsa Zsa Speck (teclats): 1989

- Marilyn Manson (veu) + Daisy Brekowitz (guitarra) + Gidget Gein (baix) + Madonna Wayne Gacy (teclats): 1989-1990

- Marilyn Manson (veu) + Daisy Brekowitz (guitarra) + Gidget Gein (baix) + Madonna Wayne Gacy (teclats) + Sarah Lee Lucas (bateria): 1990-1993

- Marilyn Manson (veu) + Daisy Brekowitz (guitarra) + Twiggy Ramirez (baix) + Madonna Wayne Gacy (teclats) + Sarah Lee Lucas (bateria): 1993-1995

- Marilyn Manson (veu) + Daisy Brekowitz (guitarra) + Twiggy Ramirez (baix) + Madonna Wayne Gacy (teclats) + Ginger Fish (bateria): 1995-1996

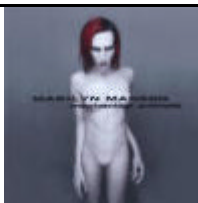
- Marilyn Manson (veu) + Zim Zum (guitarra) + Twiggy Ramirez (baix) + Madonna Wayne Gacy (teclats) + Ginger Fish (bateria): 1996-1998

- Marilyn Manson (veu) + Johnny 5 (guitarra) + Twiggy Ramirez (baix) + Madonna Wayne Gacy (teclats) + Ginger Fish (bateria): 1998-2003

- Marilyn Manson (veu) + Johnny 5 (guitarra) + Tim Skold (baix) + Madonna Wayne Gacy (teclats) + Ginger Fish (bateria): 2003-actualitat

5.1.1.2 Discografia:

DISC	DATA	PORTADA
"Portrait of an American Family"	1994	
"Smells Like Children"	1995	

"Antichrist Superstar"	1996	
"Mechanical Animals"	1998	
"The Last Tour on Earth"	1999	
"Holy Wood: In the Shadow of the Valley of Death"	2000	
"The Golden Age of Grotesque"	2003	

5.1.1.3 Biografia:

La història de Marilyn Manson comença a finals dels 80, però és en els anys 90 quan pren importància.

Els seus dos primers discos, sota la protecció del pioner del rock industrial Trent Reznor (líder dels Nine Inch Nails), els van fer guanyar espectació en tot el món, més per la seva imatge que no pas per la seva música: espectacles amb noies despullades crucificades, animals morts, automutilacions en viu dels mateixos membres de la banda, etc.

Trent Reznor és el gran descubridor de Marilyn Manson

Cada membre de la banda adopta un nom format per un nom d'una persona famosa positivament i un cognom d'una persona famosa negativament, amb el que pretenen expressar l'essència del grup, demostrar la cara bona i dolenta de la societat en que vivim: el millor exemple és el nom del seu líder, Marilyn per la famosa actriu Marilyn Monroe, uns dels principals símbols eròtics del segle XX, i Manson per Charles Manson, famós assassí en sèrie fundador d'una secta.

Marilyn Manson (Brian Warner) va editar la seva biografia amb només 30 anys

Les principals crítiques del grup s'han centrar sempre en la societat americana i en la religió cristiana, arribant a definir-se com els anticrists i a cremar bíblies en els concerts.

La seva eclosió va ser "Antichrist Superstar", un disc definit com una gran paranoia que es va anar gestant durant el temps de grabació, que va estar marcat per les drogues, l'alcohol i l'autodestrucció física. Les seves

principals crítiques apunten vers Amèrica i la falsedat del món, però per sobre de tot, carrega contra els dogmes cristians i l'Església.

Marilyn Manson durant un concert de la gira de l'"Antichrist Superstar"

Van seguir treballs com "Mechanical Animals", on el grup es va centrar en la crítica als mitjans de comunicació i on el lema va ser: "el rock ha mort i Déu està a la televisió". L'estètica, però, va donar un gir complet, passant d'una atmosfera gòtica i sinistre en el seu anterior treball a una imatge *glamourosa* i elitista en aquest.

El grup durant l'etapa del "Mechanical Animals"

"Holy Wood" va suposar un altre canvi en el grup, que es va centrar en la crítica vers la societat americana i tota la seva parafernàlia creada per les grans estrelles americanes. La portada va ser una clara reivindicació de la situació del grup, on apareix Manson caracteritzat com Crist crucificat però

amb tota la mandíbula mutilada, com a senyal de la falta de llibertat d'expressió i la censura en els EE.UU.

Finalment, el seu últim treball ha estat centrat en el món del cabaret i el període alemany durant la Segona Guerra Mundial.

Marilyn Manson en una actuació recentment

Tot i néixer com una eina de crítica profunda a la societat, Marilyn Manson mai han negat la seva intenció de convertir-se en grans estrelles del *rock* adinerades i de admetre públicament que ells fan discos per vendre'ls i que si a més a més poden influir en el pensament de la gent, millor que millor. Tal com va dir Manson, “que em prohibeixin tots els concerts que vulguin, que així vendrem el doble de discos i ens donaran més poder”.

5.2 Power metal

5.2.1 Power metal clàssic

Es tracta d'un estil molt més **dur** i **pesat** que el melòdic o el simfònic, i sobre tot molt característic de les **bandes alemanyes**. Les veus són molt agressives i característiques.

Tot i que el *power metal* és propi de la dècada dels 90, en realitat té els seus orígens a la dècada anterior, amb l'eclosió del **metal alemany** encapçalat per **Helloween** i potenciat arrel del gran èxit del grup **Scorpions**.

Si parlem de **power metal clàssic**, **Gamma Ray** és el grup que millor el representa.

5.2.1.1 Gamma Ray

5.2.1.1.1 Formació:

- Kai Hansen (guitarra) + Ralph Schepers (veu) + Mathias Burchardt (bateria) + Dirk Schlachter (guitarra) + Uwe Wessel (baix): 1988-1990

- Kai Hansen (guitarra) + Ralph Schepers (veu) + Uli Kusch (bateria) + Dirk Schlachter (guitarra) + Uwe Wessel (baix): 1990-1992

- Kai Hansen (guitarra) + Ralph Schepers (veu) + Thomas Nack (bateria) + Dirk Schlachter (guitarra) + Jan Rubach (baix): 1992-1995

- Kai Hansen (guitarra i veu) + Thomas Nack (bateria) + Dirk Schlachter (guitarra) + Jan Rubach (baix): 1995-1997

- Kai Hansen (guitarra i veu) + Daniel Zimmerman (bateria) + Dirk Schlachter (baix) + Henjo Richter (guitarra): 1997- actualitat

5.2.1.1.2 Discografia:

DISC	DATA	PORTADA
"Heading for Tomorrow"	1989	
"Sigh No More"	1991	
"Insanity and Genius"	1993	

"Alive'95"	1995	
"Land of the Free"	1995	
"Somewhere Out in Space"	1997	
"The Karaoke Album"	1997	
"Powerplant"	1999	
"Gamma Ray Albums"	2000	
"No World Order"	2001	

5.2.1.1.3 Biografia:

La història de Gamma Ray comença al 1988, quan Kai Hansen, guitarrista de Helloween i cansat d'aquesta banda, decideix formar el seu propi projecte. Després d'unir-se a alguns amics, va formar Gamma Ray.

El seu primer disc va tenir èxit sobre tot a Alemanya i a Japó, on la gira va tenir tan d'èxit que es va grabar un vídeo en directe.

Al 1991 surt el segon disc, que resulta un fracàs. L'estil és ben diferent i les lletres són depressives a causa de la Guerra del Golf. La gira també va ser dolenta, sobre tot a Alemanya.

Abans de grabar el tercer disc, van fer una gira per Japó per animar-se una mica, ja que allà sempre han estat rebuts com autèntics déus de masses.

Pel quart disc el cantant va ser acomiadat a causa d'estar més preocupat per la seva carrera en solitari, i Hansen es va fer càrrec també de la veu del grup.

Kai Hansen, exHelloween, és el fundador i líder de Gamma Ray

Al 1995, surt el seu gran èxit “Land of the Free”, i dos anys després “Somewhere out in Space” té el mateix èxit, però les crítiques sobre les males condicions de veu de Hansen es repeteixen al llarg de la gira.

Al 1999, s'edita “Powerplant”, per molts crítics el seu millor treball, i que els va situar com a caps de cartell de tots els gran festivals de l'any.

“Gamma Ray Albums” commemora la dècada d'existència de Gamma Ray, i al 2001 es publicà “No World Order”, seguint el mateix estil que ha fet tan gran a la banda.

Gamma Ray és la banda més representativa del power metal clàssic

5.2.2 *Metal* progressiu

Tot i que alguns experts ja troben certa inspiració de *metal* progressiu en grups dels 60 o 70 com **Deep Purple**, i que majoritàriament es coincideix en datar l'inici d'aquest gènere durant la dècada dels 80, amb grups com **Queensryche**, la veritable expansió i el moment en que se'l considera gènere independent com a tal és als anys 90, i en especial gràcies a les dues grans bandes, **Dream Theater** i **Symphony X**, que ens han donat la pauta pel que avui en dia coneixem com a *metal* progressiu.

El *metal* progressiu és un estil que sorgeix del **rock simfònic**, el qual combina els elements del **rock** amb la **música clàssica**. Així, el *metal* progressiu resulta de la fusió d'aquests dos gèneres però conservant a la vegada la **potència i la velocitat agressiva** del *heavy*. Podem trobar a la vegada influències tant de **Deep Purple** o **Rush**, com de **Pink Floyd** o **Yes**, a la vegada que **Iron Maiden** o **Metallica**.

A més de les figures bàsiques de qualsevol grup de *heavy*, el *metal* progressiu afegeix una altra, el **teclista**, una figura indispensable per donar aquesta atmòsfera més clàssica i romàntica a les cançons. A més, el guitarrista ha de ser especialment virtuós i, també com a element destacat, el cantant ha de tenir una veu potent capaç d'aconseguir alts registres, quasi bé veus d'òpera.

Són molt característiques les grans **introduccions instrumentals** en moltes cançons, les quals solen superar àmpliament els 7 o 8 minuts de durada.

Un dels tipus de peces més cultivades pels grups de *metal* progressiu són les **balades**.

Aquest estil va començar a sorgir amb molta més força a la dècada dels 90, com ja hem esmentat anteriorment, com una resposta a la música **grunge** que havia esclatat amb gran èxit, abanderada en la figura de **Nirvana**, molt pessimista i fosca, d'àmbit clarament urbà i amb un aspecte brut i deixat, i amb lletres sobre el suïcidi i la societat denigrant que ens envolta.

Per contra, el *metal* progressiu sobre tot utilitza **temes mitològics i de caire psicològic** per inspirar les seves lletres, aprofundint en la psicologia humana i intentant de treure tot allò bo que hi ha en el nostre interior. Són cants d'esperança i bons adveniments.

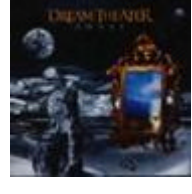
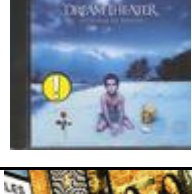
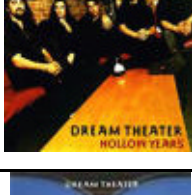
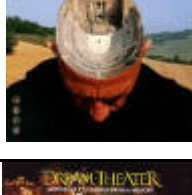
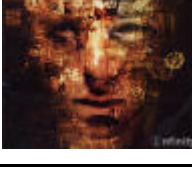
5.2.2.1 Dream Theater

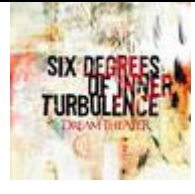
5.2.2.1.1 Formació:

- John Petrucci (guitarra) + John Myung (baix) + Mike Portnoy (bateria) + Kevin Moore (teclat) + Chris Collins (veu): 1986-1987
- John Petrucci (guitarra) + John Myung (baix) + Mike Portnoy (bateria) + Kevin Moore (teclat) + Charlie Dominici (veu): 1987-1991
- John Petrucci (guitarra) + John Myung (baix) + Mike Portnoy (bateria) + Kevin Moore (teclat) + James LaBrie (veu): 1991-1994
- John Petrucci (guitarra) + John Myung (baix) + Mike Portnoy (bateria) + Jordan Rudess (teclat) + James LaBrie (veu): 1994-actualitat

5.2.2.1.2 Discografia:

DISC	DATA	PORTADA
"When Dream and Day Unite"	1989	
"Images and Words"	1992	
"Another Day"	1992	
"Live at the Marquee"	1993	

"Lie"	1994	
"The Silent Man"	1994	
"Awake"	1994	
"A Change of Seasons"	1995	
"Hollow Years"	1997	
"Falling into Infinity"	1997	
"Once in A LIVEtime"	1998	
"Scenes from a Memory"	1999	

"Through Her Eyes"	2000	
"Live Scenes form New York"	2001	
"Six Degrees of Inner Turbulence"	2002	
"Train of Thought"	2003	

5.2.2.1.3 Biografia:

Dream Theater es va fundar a mitjans de la dècada dels 80, per John Petrucci i John Myung, que van arreplegar a un grup d'amics i van decidir deixar els seus estudis per dedicar-se de ple a la música. Van ingressar a l'escola de música de Berkley, una de les més prestigioses dels EE.UU., i sota el nom de Majesty, van començar a tocar junts.

Tot i que van aconseguir grabar un primer disc a finals de la dècada, aquest va passar desapercebut entre el públic, tot i que va ser ben rebut per la crítica especialitzada.

Va ser el seu segon album el que els va donar l'èxit d'avui dia. "Images and Words" (1992) és encara considerat un dels millors discs de la dècada.

Tot i respondre musicalment al seu gènere, les seves lletres no parlen de temes mitològics, sinó que més aviat són personals i intimistes, molt psicològiques.

Ja en aquest disc destacava el gran virtuosisme dels músics, en especial de Portnoy i Petrucci, bateria i guitarrista respectivament.

Mike Portnoy és un dels millors bateries del món

Com a grup de metal progressiu, les cançons tenen una durada mitja de 7 minuts.

Posteriorment, destaca “Awake”, disc encara més llarg que l'altre i marcat pels continus canvis de ritmes. És aquí on trobem ja un grup totalment consolidat, amb un so propi i característic ben definit.

El següent, “A Change of Seasons” (1995), és bastant atípic, ja que es compona d'una cançó de 23 minuts i la resta de versions i rareses. No va ser un disc gaire afortunat, ja que només responia a interessos comercials per part de la discogràfica, davant el retard de la sortida del nou disc del grup.

A més d'altres recopilacions, per fi va sortir a la venda al 1997 “Falling into Infinity”, un disc que sense perdre qualitat va fer disminuir la intensitat de la seva música, i que en realitat només va suposar un pont cap a un disc que va recuperar el nivell de l’“Images and Words”: “Scenes from a Memory” (1998), considerat per molts el millor disc d'aquest grup i el més dur de la seva carrera.

Dream Theater és la millor banda de metal progressiu en l'actualitat

Posteriorment, van fer un disc en directe i un nou recopilatori, i al 2002 van editar “Six Degrees of Inner Turbulence”. Aquest és un disc doble, on la curiositat resideix en que el segon disc es componia d'una única cançó amb més de 46 minuts de durada, que va posar de manifest el bon moment creatiu que vivia la banda.

Van realitzar aleshores una de les gires mundials més llargues i exitoses de la seva carrera, on realitzaven concerts de més de 3 hores i mitja de durada i on van tocar a tots ells el disc sencer de Metallica “Master of Puppets” (1986), com a homenatge a la banda que, segons ells, els ha inspirat durant tota la seva carrera.

Al 2003 han publicat un nou disc, que els portarà durant el 2004 de gira per tot el món.

Com a curiositat, els seus components són uns dels més polifacètics, ja que tots tenen els seus propis projectes paral·lels a Dream Theater. En destaca la intervenció del cantant James LaBrie en l'òpera rock “Leonardo”, basada en la vida de Leonardo Da Vinci.

Dream Theater és la banda que ha marcat la pauta per entendre avui dia el *metal* progressiu, ja que ha estat la primera que s'ha distanciat suficientment de les seves influències com per definir un nou gènere. Agafant del *heavy metal* més clàssic la duresa, els *riffs* agressius, el doble bombo, la veu aguda i la posta en escena (inclosa l'estètica) i del *rock* simfònic els continus canvis de ritmes, la complexitat musical i el virtuosisme, van crear un nou estil a principis dels 90 que ha deixat pas a tota una generació.

5.2.3 Metal simfònic

El **metal simfònic** és un estil en el qual les bandes intenten simular l'estructura i el so d'una orquestra i les característiques d'una simfonia.

És eminentment **europèu**, i ha aparegut amb molta força sobre tot a partir de mitjans de la dècada dels 90, ja que tots els grups que poguem trobar en aquest estil són bandes molt joves (les més velles tenen una dècada d'història).

Per tal d'aconseguir aquest acostament a la música clàssica, és important el **virtuosisme** dels seus músics, i sobre tot, el del **teclista** i el del **vocalista**. A més, acostumen a ser persones instruides en música clàssica i que han començat a introduir-se en el món de la música per aquesta vessant.

Les cançons solen ser molt llargues i a incloure grans cors, grans parts instrumentals o alguns talls en els quals el cantant mostra tot el seu poder com a vocalista. És molt important, a més, el fet d'incloure instruments propis d'una orquestra simfònica, com violins, contrabaixos, flautes, tubes, etc.

En conclusió, es tracta de la **combinació de la música clàssica amb el heavy metal**, adoptant una estètica *heavy* clàssica.

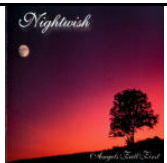
Una de les bandes que actualment tenen més prestigi i a la que se li augura un futur més exitós es **Nightwish**, una banda finlandesa creada a mitjans de la dècada dels 90.

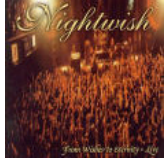
5.2.3.1 **Nightwish**

5.2.3.1.1 **Formació:**

- Tarja Turunen (veu) + Erno Vuorinen (guitarra) + Jukka Nevalainen (bateria) + Marco Hietala (baix) + Tuomas Holopainen (teclats): 1996-actualitat

5.2.3.1.2 **Discografia:**

DISC	DATA	PORTADA
"Angels Fall First"	1997	

"Oceanborn"	1998	
"Wishmaster"	2000	
"From Wishes to Eternity"	2001	
"Over the Hills and Far Away"	2001	
"Century Child"	2002	

5.2.3.1.3 Biografia:

El grup finlandès Nightwish va nèixer al 1996, quan tres amics (Turunen, Vuorinen i Holopainen) van començar a aficionar-se a cantar junts en els seu temps d'oci, fins que van decidir enregistrar el material.

Veient que agradava quan ho ensenyaven als seus amics, van buscar un bateria i van substituir la guitarra acústica per una d'elèctrica, i al 1997 van alquilar un estudi de grabació per grabar una maqueta.

Aquesta els va obrir les portes d'una discogràfica, amb la que van grabar el seu primer disc. Va ser molt ben acollit per la crítica i van començar a fer petits concerts pel seu país.

Nightwish és una de les noves bandes amb un futur més prometedor

Un any després es publicà “Oceanborn”, disc que va sorprendre a tothom per la seva gran qualitat, i que els va portar a fer una gran gira arreu de Finlàndia.

Poc després, el disc es va posar a la venda en els principals països europeus, i la seva bona acollida va fer que fessin una gira de 26 concerts arreu del vell continent.

Abans d’editar el seu tercer treball, van fer una parada per presentar-se a les proves de selecció finlandeses per escollir el seu representant en el festival d’Eurovisió.

Finalment, van quedar segons i van retornar a l’estudi per acabar el nou disc. Es va situar com a millor disc d’aquell mes pels principals mitjans de comunicació alemany, i van començar a girar de nou per Europa.

Posteriorment, van editar dos nous discs que els van consolidar com a un dels millors grups actuals a Europa i a Tarja Turunen com una de les veus més poderoses del *heavy*, i fins i tot han enregistrat un disc en directe.

No ha estat fins fa poc que han arribat els seus discos a Espanya, però la bona acollida del públic ha fet que ja hagin visitat l’Estat espanyol en diverses ocasions.

Ara mateix, Nightwish s’han situat com la millor banda de *metal* simfònic, i la seva cantant s’ha convertit en una de les veus més prodigioses i virtuoses del *heavy*.

5.2.4 **Metal èpic**

Aquest estil també va sorgir als anys 90. Les seves característiques són molt semblants a la de la resta d’estils de *power metal* (sobre tot és proper al simfònic i al melòdic), però el que realment el distingeix de la resta és la temàtica en la qual es basen les seves lletres: el **metal èpic** ens situa en un **món fantàstic**, basat en molts casos en relats d’**Homer** i per damunt de la resta, de **Tolkien**; és a dir, es basa en la poesia èpica i els fets

gloriosos i les grans gestes llegendàries que explica, succeïdes en èpoques passades (sobre tot tenen molta importància el món clàssic –Grècia i Roma- i el món medieval, envoltat de les llegendes artúriques i molt influït per la mitologia i cultura celta i bretona).

Els grups solen adoptar una imatge molt cavalleresca, i sempre solen decorar els escenaris amb dracs, espases, castells, etc. A més, els seus discos són com grans obres de la literatura, en els quals les cançons ens narren autèntiques gestes i històries fantàstiques que ens remonten a temps llunyans, i es creen autèntiques sagues que s'expliquen en diversos discos.

Com els altres estils, també ha sorgit a **Europa**, tot i que en els últims anys és una música que s'està obrint pas en Amèrica, encara que no hi ha grans bandes que tinguin allà el seu inici.

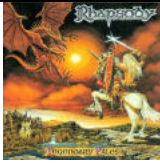
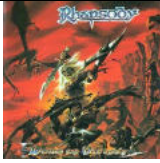
Una de les que més representatives dins d'aquest gènere és **Rhapsody**.

5.2.4.1 Rhapsody

5.2.4.1.1 Formació:

- Luca Turilli (guitarra) + Danielle Carbonera (bateria) + Fabio Lione (veu) + Alex Staropoli (teclats): 1997-1998
- Luca Turilli (guitarra) + Alex Holzwarth (bateria) + Fabio Lione (veu) + Alessandro Lotta (baix) + Alex Staropoli (teclats): 1998-1999
- Luca Turilli (guitarra) + Alex Holzwarth (bateria) + Fabio Lione (veu) + Alex Staropoli (teclats): 1999-2000
- Luca Turilli (guitarra) + Alex Holzwarth (bateria) + Fabio Lione (veu) + Alex Staropoli (teclats) + Dominique Leurquin (guitarra): 2000-2001
- Luca Turilli (guitarra) + Alex Holzwarth (bateria) + Fabio Lione (veu) + Alex Staropoli (teclats) + Dominique Leurquin (guitarra) + Patrice Guers (baix): 2001- actualitat

5.2.4.1.2 Discografia:

DISC	DATA	PORTADA
"Legendary Tales"	1997	
"Symphony of Enchanted Lands"	1998	
"Dawn of Victory"	2000	
"Rain of a Thousand Flames"	2001	
"Power of the Dragonflame"	2002	

5.2.4.1.3 Biografia:

A principis dels anys 90 es va fundar a Itàlia una banda anomenada Thundercross. Després de diversos canvis de formació, a mitjans de la dècada va quedar fundada definitivament, reconvertida amb el nom de Rhapsody.

El grup de *metal* èpic no va treure el seu primer disc fins el 1997, el qual va ser aclamat per tota la crítica especialitzada.

Al 1998 "Symphony of Enchanted Lands" veuria la llum, un disc molt més ràpid i èpic, ple de cors. Seria el primer any en el qual sortissin de gira per tota Europa.

Al 2000 va sortir un nou disc, que va seguir la mateixa línia dels anteriors però que no va acabar d'agradar entre els seus *fans*, tot i que els va consolidar com la millor banda en el seu gènere.

Un any més tard, el nou disc els va tornar a reconciliar amb els seus *fans*, i en el 2002 va editar-se “Power of the Dragonflame”, que va acabar amb la saga que havia iniciat “Legendary Tales” i que a la vegada deixava una porta oberta vers una nova història.

Rhapsody és, per a molts, la millor banda de heavy metal èpic

Rhapsody és la banda més important de *heavy* d'Itàlia i a la vegada consolida el *metal* èpic com un dels gèneres més de moda actualment, i amb més èxit entre els *heavys* més joves.

5.2.5 **Metal** melòdic

Aquest estil té com a principal element la **melodia**.

Es caracteritza, sobre tot, per ser bàsic el **virtuosisme del bateria i del teclista**, importants per donar cert **toc romàntic** a la melodia i per imposar la **duresa i potència** del *heavy metal*.

5.2.5.1 **Stratovarius**

5.2.5.1.1 **Formació:**

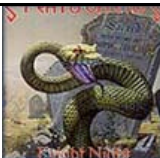
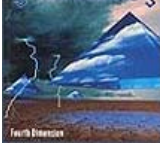
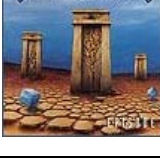
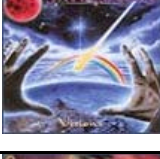
- Tuomo Lassila (bateria) + Jhon Viherva (baix) + Staffan Strahlman (guitarra): 1984-1985

- Tuomo Lassila (bateria) + Jyrki Lentonen (baix) + Timo Tolkki (guitarra i veu) + Antti Ikonen (teclats): 1985-1995

- Jörg Michael (bateria) + Jari Kainulainen (baix) + Timo Tolkki (guitarra) + Jens Johansson (teclats) + Timo Kotipelto (veu): 1995-2003

- Jari Kainulainen (baix) + Timo Tolkki (guitarra) + Jens Johansson (teclats): 2003- actualitat

5.2.5.1.2 Discografia:

DISC	DATA	PORTADA
"Frightnight"	1989	
"Twilight Time"	1992	
"Dreamspace"	1994	
"Fourth Dimension"	1995	
"Episode"	1996	
"Visions"	1997	
"Destiny"	1998	
"Infinite"	2000	

"Intermission"	2001	
"Elements Part 1"	2003	
"Elements Part 2"	2003	

5.2.5.1.3 Biografia:

Fundada al 1984 a Finlàndia, no va ser fins a 1989 que Stratovarius es va assentar en l'estil que volia i va treure el seu primer disc. Però no va ser fins "Fourth Dimension" al 1995 que van esclatar com a gran banda, aconseguint doblar les vendes del seu anterior treball.

Stratovarius s'ha convertit en una de les més grans bandes dels nostres temps

Els següents discos van seguir el seu mateix estil, i al 1997 van fer la seva primera gira mundial.

A partir d'aquí tots els seus discos han seguit la mateixa línia i els seus *fans* no han deixat mai de recolzar-los i fer d'ells una de les grans bandes.

Timo Tolkki és el líder d'aquesta banda finlandesa

A finals del 2003, el seu cantant i el seu bateria han deixat la banda per diferències irreconciliables amb el líder del grup, Timo Tolkki. Fins ara, encara no s'han trobat els substituïts d'aquests, tot i que les últimes informacions aparegudes a la pàgina web del grup indiquen que Tolkki està en negociacions amb un cantant alemany i un bateria finlandès dels quals encara no s'han fet públics els seus noms.

Timo Kotipelto i Jörg Michael han deixat la banda recentment, i encara no s'han trobat substituïts

5.3 New metal

El **new metal** és potser l'estil de **més recent** aparició en el món del *heavy*. En aquest temps ha tingut diversos noms: *aggro rock*, *rock adidas*, *psycho metal*, *falso metal*, *fake metal*, *neo metal*... Fins que en els últims anys s'ha establert el nom de *new metal*, tot i col·loquialment es coneix com a **nu metal**.

Tot i fer música *heavy*, es tracta de bandes que no tenen cap influència, ni directa ni indirecta, dels pares del *heavy* més profund (és a dir, **Black Sabbath**).

La seva música combina el **heavy** més dur amb tocs de **hip hop**, i en els últims temps s'han afegit, a més, influències de la **música electrònica**.

És, pràcticament segur, l'estil de *heavy* més criticat i odiat pels mateixos *heavys*, ja que el *new metal* s'ha convertit en la forma més comercial del *metal*, ja que podem veure a les seves bandes concedint entrevistes a la MTV i fent actuacions amb gent com Britney Spears o Christina Aguilera.

Se'ls ha tractat des de sempre de estar només interessats a vendre discos i fer diners a costa de pervertir el gènere, cosa que els fa ser odiats per aquells grups més durs.

Van sorgir entre principis i mitjans dels anys 90, sobre tot gràcies a **Deftones** i **Korn**. Amb la decaiguda del **grunge** en aquells temps, alguns grups van començar a recuperar el *heavy* més dur però alhora combinant-lo amb algunes innovacions que s'havien anat fent des de finals dels anys 80, però que en principi havien passat pràcticament desapercebudes. Aquesta fusió de sons *heavys*, *hip hop* i electrònics va donar com a resultat el *new metal*.

La **temàtica** principal que trobem en les seves cançons és que el món i la vida no val res i que els governs són corruptes, la societat és absolutament manipulable i ells són els màrtirs que s'adonen i aixequen la seva veu.

És molt freqüent observar en les formacions que sempre hi ha un membre que ha tingut una infància dolenta, era maltractat, ha estat addicte a drogues o alcohol, ha tingut problemes amb la llei des de ben jove, etc. i que moltes vegades coincideix en ser el que compona les lletres.

Els seguidors del *new metal* tenen una **estètica** radicalment diferent a tota la resta del *heavy metal*: per ells, queden absolutament prohibits els cabells llargs, que són substituïts per pentinats a la moda, tenyits, etc. Portar les samarretes del grup preferit està passat de moda, i es decanten més per pantalons amples i samarretes de la mateixa mida, moltes vegades de marques esportives (Adidas, Nike, Puma, Rebook...) Els tatuatges de calaveres i esquelets tan típics dels *heavys* desapareixen per deixar pas a tatuatges més comuns, com tribals, símbols orientals, etc., i els que de veritat són autèntics protagonistes són els *piercings*, que no només ocupen la cara sinó altres parts del cos.

Fred Durst, cantant de Limp Bizkit, és una clar exemple de l'estètica del new metal

Com podem veure, aquesta estètica és més propera a la del *hip hop* que no pas a la del *heavy*, cosa que els fa ser encara més odiats pels més fidels.

5.3.1 Arbre genealògic

Dins del *new metal*, podem establir el següent **arbre genealògic**:

PRECURSORS

Anthrax

Faith No More

Rage Against The Machine

Biohazard

Tool

Prong

CREADORS

Korn

Deftones

1ª GENERACIÓ

Limp Bizkit

Coal Chamber

Incubus

Snot

2ª GENERACIÓ ("S" Generation)

System Of A Down

Slipknot

Static X

Spineshank

Staind

Godsmack

Sevendust

(Hed) p.e.

3ª GENERACIÓ

Taproot

Kittie

Papa Roach

Disturbed

Nothingface

Linkin Park

Mudvayne

Glassjaw

Ultraspank

4ª GENERACIÓ

Boy Hits Car

Saliva

Hallucinating

Snake River Conspiracy

Stabbing Westward

Mushroomhead.

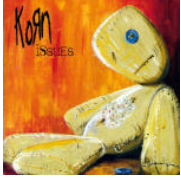
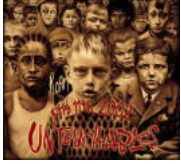
5.3.2 Korn

5.3.2.1 Formació:

- Jonathan Davis (veu) + Brian "Head" Welch (guitarra) + James "Munky" Shaffer (guitarra) + Fieldy (baix) + David Silveria (bateria): 1993-actualitat

5.3.2.2 Discografia:

DISC	DATA	PORTADA
"Korn"	1994	
"Life is Peachy"	1996	

"Follow the Leader"	1998	
"Issues"	1999	
"Untouchables"	2002	
"Take a Look in the Mirror"	2003	

5.3.2.3 Biografia:

Korn es va formar a l'any 1993 a partir de la combinació de dos grups: de LAPD (Love And Peace Dude) "Munky", Silveria, Fieldy i "Head"; i de SexArt el cantant Jonathan Davis, que per aquells temps combinava el seu paper com a vocalista amb un treball com a ajudant del forense del comptat de Kern, CA.

Jonathan Davis és un dels líders més carismàtics del heavy

Es van conèixer a un club de Bakersfield, i la resta del grup li va fer una oferta a Davis, que en un principi la va refusar, però que després de

consultar la predicció d'una tieta seva que era astròloga (li va dir que si no acceptava l'oferta s'estaria empenedint tota la seva vida) va acceptar-la.

Després de signar per una nova discogràfica (LAPD ja havia publicat un disc amb bastant èxit) van publicar el seu primer disc al 1994, "Korn", que va ser un gran èxit i que va començar a pujar encara més les seves vendes gràcies a fer grans gires com a teloners de gent tan important com Ozzy Osbourne, Megadeth o Marilyn Manson.

Korn han estat un dels grups creadors del new metal

Dos anys després va publicar-se "Life is Peachy", situant-se directament en el número 3 de les llistes de vendes americanes.

Però el seu gran èxit va ser "Follow the Leader", del 1998, arribant per primera vegada al número 1 de les llistes americanes, i situant-los en tots els programes de la MTV i una de les bandes preferides dels adolescents americans.

Els posteriors treballs no van aconseguir superar aquest èxit, i tot i que no van disminuir la seva qualitat, sí es van començar a estancar en un so molt concret i, segons la crítica, van començar a ser repetitius.

De totes maneres, ni aquesta imminent comercialitat del grup, ni l'escàs virtuosisme com a músics dels seus components no fan que se'ls hi negui el mèrit d'haver donat pas a un nou estil, diferent i sempre ple de polèmica. Ells van ser els primers en adoptar l'estètica *hip hop* i començar a introduir cantants de *rap* en les seves cançons, lluitant contra l'imperi *grunge* –que en realitat, ja s'estava autodestruïnt des de dins-.

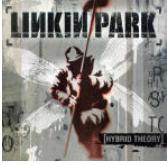
Per tant, Korn van ser els autèntics creadors del *nu metal*.

5.3.3 Linkin Park

5.3.3.1 Formació:

- Mike Shinoda (veu) + Chester Bennington (veu) + Rob Bourdon (bateria) + Brad Delson (guitarra) + Joseph Hann (Dj) + Phoenix (baix): 1996-actualitat

5.3.3.2 Discografia:

DISC	DATA	PORTADA
"Hybrid Theory"	2000	
"Reanimation"	2002	
"Metora"	2003	

5.3.3.3 Biografia:

Linkin Park va començar amb Shinoda i Delson (companys d'institut) i Bourdon (company ja en la universitat). En un primer moment, el grup es va anomenar Xero, i va començar com un *hobby* experimental.

Juntament amb Hann (company de Shinoda en els seus estudis de diseny gràfic), Phoenix (company de pis de Delson) i Bennington (al qual li havia arribat una cinta del grup i es va decidir presentar com a cantant) van grabar la maqueta "EP", que van penjar a Internet i que de seguida va començar a rebre ofertes de diversos clubs i tendes de música interessats en el grup.

Després d'actuar en un club de Los Angeles, van ser contractats per la Warner Bros Records, la qual els va fer canviar el seu nom ja que Xero ja

era propietat d'un altre grup. Linkin Park va ser el seu homenatge al Parc Lincoln de Santa Mónica, on solien passar moltes estones quan eren més joves.

De seguida van començar a fer gires pels EE.UU., i en tan bon punt van començar a ser molt coneguts, van entrar en l'estudi per grabar el seu primer disc, "Hybrid Theory", que va sorprendre en tot el món, convertint-se en un gran èxit i situant-los en la millor banda *nu metal* actual.

Linkin Park és una de les bandes que està recollint més premis i èxits en els últims anys

Dos anys després, van decidir reeditar-lo sota el nom de "Reanimation", amb les mateixes cançons però remescrades en un to molt més electrònic.

Al 2003 va arribar el seu esperat nou treball, "Meteora", que també ha estat gran èxit de vendes (tot i no superar "Hybrid Theory") i que els està portant fins ara per tot el món fent gires. I recentment han editat el disc en directe "Live in Texas".

Linkin Park ha estat la primera gran banda en combinar de manera clara els sons electrònics amb el *heavy* i el *hip hop* sense perdre qualitat ni caure en la repetició. Això els ha portat a ser la millor banda d'un *metal* actual i una de les més importants i amb més projecció del nou segle. Per molts, els hereus de grups com Korn o Limp Bizkit.

5.4 Grunge

El **grunge** va ser el millor exponent del que va ser el **rock alternatiu** a principis de la dècada dels 90, i que es va convertir en molt pocs anys en un fenomen de masses que va acabar tan ràpidament i imprevisible com va sorgir.

El *grunge* era l'expressió musical de la coneguda com a **Generació X** (el nom està basat en l'obra literària de 1991 de Douglas Coupland del mateix nom) i que va ser el moviment que va agrupar a una generació d'entre 16 i 22 anys aproximadament amb una actitud de desencantament davant el món, desconfiada, melanconiosa i rodejada sempre per uns aires depressius i de foscor, de desmoralització i tristesa permanent.

També van crear una **imatge pròpia**, una imatge *grunge* que es basava en pantalons amplis i vells, samarretes superposades, cabells despentinats, gorros de llana, sabatilles esportives i en general roba de segona mà.

La seva música era una combinació de **punk, rock, folk i heavy**, caracteritzada per l'actitud que anteriorment hem descrit.

Tres grans tòpics del *grunge* són la seva ciutat per excel·lència, **Seattle**, d'on van sortir totes les grans bandes; la seva pròpia discogràfica que va ser la que va potenciar el moviment, **Sub Pop**; i el millor grup *grunge* de tots els temps, que va donar origen i fi al corrent, **Nirvana**.

La ciutat nord-americana de Seattle es va convertir, a principis dels 90, en el bressol del moviment grunge

Però ja abans dels anys 90 podem observar algunes bandes que s'apropen al que més tard esdevindria aquest estil: **Green River** i **Mother Love Bone**. La primera, més propera al *punk* britànic, va sorgir a principis dels anys 80, i la segona, més *heavy*, va començar a prendre forma a partir de mitjans dels 80.

Dues de les bandes més importants van ser **Nirvana** (com ja hem dit abans) i **Soundgarden**. Aquests últims eren, pels crítics de l'època, els artistes cridats a obrir les portes de la comercialitat al *grunge*, però no va ser fins al 1994 que van aconseguir tenir realment un èxit massiu.

L'explicació la trobem en el fenomen que van desencadenar els primers, **Nirvana**, que liderats pel màrtir **Kurt Cobain** es van fer els amos i senyors de l'escena musical del moment, i que sobre tot amb el disc "**Nevermind**" van fer desaparèixer tota la resta de bandes.

Amb la mort de Cobain al 1994, el *grunge* va morir. L'única banda que encara segueix endavant és **Soundgarden**, però ja més propera al *rock* alternatiu més tradicional, molt semblant a Pearl Jam.

Soundgarden és l'únic grup grunge que continua viu

5.4.1 **Nirvana**

5.4.1.1 **Formació:**

- Kurt Cobain (veu i guitarra) + Chris Novoselic (baix) + Dave Grohl (bateria): 1987- 1994

5.4.1.2 Discografia:

DISC	DATA	PORTADA
"Bleach"	1989	
"Nevermind"	1991	
"In Utero"	1993	
"MTV Unplugged in New York"	1994	

5.4.1.3 Biografia:

Si parlem de Nirvana, inevitablement parlem de Kurt Cobain, la gran estrella i un dels mites del *heavy*.

Kurt Cobain va ser l'ànima de Nirvana i un ídol de masses

Per això, ens remuntem a la seva infància. Nascut al 1967 en una família típica de classe mitjana a Washington, tenia una germana gran, un

pare mecànic que el seu temps d'oci el passava entrenant l'equip de bàsquet del poble i una mare que anava alternant en treballs temporals malpagats.

Els fets més importants durant els seus primers anys eren les contínues malalties que patia a causa de la feble constitució que tenia i el divorci dels seus pares quan tenia 8 anys.

Cal remarcar que al poc de néixer es van traslladar a un petit poble, Aberdeen, ja molt curiós. Era la localitat amb una quota més alta de suïcidis dels EE.UU. (dos tiets de Kurt ja havien mort d'aquesta manera), i una de les que tenia uns registres més alts en tant aturats, alcohòlics i denúncies per violència domèstica.

En aquest ambient hostil va créixer Cobain, un nen molt fràgil físicament, de caràcter molt tímid, sense amics, incomprès per la seva família, i que només tenia en la seva germana un punt de recolzament en la seva vida. Tot això va esdevenir a partir del divorci dels seus pares, ja que fins aleshores tothom el veia com un noi molt alegre, nerviós, simpàtic i carinyós.

Durant una època va viure en una caravana amb la seva mare i la nova parella d'aquesta, però el mal ambient entre Cobain i aquest (més tard es va demostrar que era un malalt mental que es va convertir en un agressor constant per la seva mare) el va portar a traslladar-se a viure amb el seu pare, que també havia refet la seva vida.

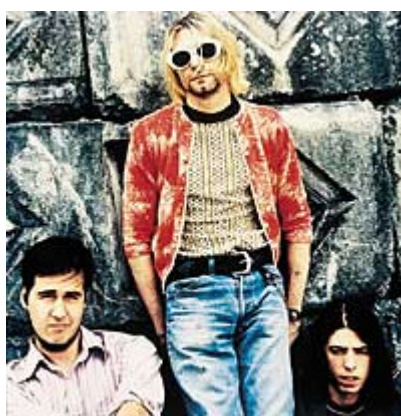
Les males relacions amb el seu pare, que va tenir dos fills més, el va portar a anar visquen en diverses cases de familiars per tot el país, amb els problemes d'adaptació que això comportava.

Als 14 anys un tiet li va regalar la seva primera guitarra, i va començar a aprendre a tocar-la, aïllant-se encara més del món. Desgraciadament, al cap d'un any, va perdre-la en un autobús.

Va decidir tornar a viure amb la seva mare quan aquesta es va casar per tercera vegada, sense gaire sort. Un dia, la seva mare va tenir una forta baralla amb el seu marit i va arribar a treure fins i tot una pistola. Més tard, fetes les paus, va llançar l'arma al riu, però Cobain la va rescatar per vendre-la i finançar-se una nova guitarra.

Ja en l'institut, a través d'un company va conèixer al baixista Chris Novoselic. Va marxar de casa de la seva mare i es va establir en un petit apartament amb aquests amics.

Van començar a compondre música junts i a tocar en petits clubs de la zona, fins que una discogràfica els va oferir grabar una maqueta. Va agradar tant a la Sub Pop que van decidir signar un contracte per dos discs. Afegint el bateria Dave Grohl, van grabar "Bleach", que va passar totalment desapercebut.

Nirvana es va convertir en la imatge del grunge a principis dels 90

Sub Pop va continuar confiant en ells, i al 1991 van publicar "Nevermind". El disc es va convertir en número 1 en molts països, i el grup va esdevenir un autèntic fenomen de masses. El videoclip d' "Smells like teen spirit" (el *single* per excel·lència de la banda, titulat així per un anunci de desodorant per adolescents) no parava de projectar-se a la MTV, i els premis eren incontables.

L'èxit tan fort del grup porta a Cobain a abusar perillosament de les drogues, i després d'un any de gira, ha de prendre's un descans. Es casa amb Courtney Love, persona que encara el sumeix més en el món de les drogues, i les hospitalitzacions de Cobain són cada vegada més freqüents. Neix la seva filla, Frances, i comença a ingressar en clíniques de desintoxicació sense gaire efectes positius.

Foto de la boda entre Kurt Cobain i Courtney Love a l'illa de Hawaï

Abans de grabar en un estudi, tornen a fer una petita gira, en la qual es veu a Cobain amb millor aspecte. Al 1993 surt "In Utero".

Cobain entra en contínues depressions: primer, perquè les relacions amb Courtney Love són cada vegada pitjors, ja que discuteixen sense parar i més d'una nit ell és detingut acusat per ella de maltractaments; segon, les relacions amb els altres membres del grup estan molt deteriorades a causa de l'enveja entre ells, i es diu que el cantant planeja deixar la banda i formar una altra amb Michael Stipe de R.E.M.; tercer, Cobain no és capaç d'assumir l'èxit de Nirvana i té fortes depressions a causa dels milions de fans que el reclamen, de les contínues aparicions públiques, de l'acós dels periodistes...

Al 1994 es va publicar la biografia oficial de Nirvana, "Come As You Are: The Story of Nirvana", escrita pel periodista de Rolling Stone Michael Azzerad.

La tragèdia no va trigar a arribar. Després de diversos intents de suïcidi, sobredosis, hospitalitzacions, etc. durant la gira, el 4 d'abril del 1994 Kurt Cobain va decidir suïcidar-se disparant-se dins la boca amb una escopeta a la seva casa. Tres dies després, el seu cadàver va ser trobat al costat d'una nota de suïcidi, que va ser llegida per la seva esposa durant el funeral.

To DadDAH person

Speaking from the tongue of an experienced simpleton who obviously G/17
could rather be an emasculated, infantile complainer. This note should
be pretty easy to understand. All the warnings from the punk rock 101
times over the years. Since my first introduction to the, shall we say, ethic
lived with independence and the embracement of your community has proven
true. I haven't felt the excitement of listening to as well as creating m.
... ~~... and writing for~~ ~~for many years now. I feel~~ ~~... and the music~~ ~~... of the~~
... ~~... it~~ ~~... affect me the way in which it did for Freddy Mercury who~~
... to love. ~~... relish in the love and adoration from the crowd, which is something~~
... I don't admit and envy. The fact is I can't fool you. Anyone of you.
I simply isn't fair to you or me. The worst crime I can think of would be to
... by faking it and pretending as if I'm having 100% fun. Sometimes I feel
I should have a punch in the clock before I walk out on stage. I've tried everything
... my power to to appreciate it (and I do. God, believe me I do, but it's not enough.
... appreciate the fact that I and we have affected and entertained a lot of people.
I must be one of those ~~... narcissists~~ narcissists who only appreciate things when they
... I'm too sensitive. I need to be slightly numb in order to regain the enthusias
I once had as a child. On our last 3 tours I've had a much better appreciat
... all the people I've known personally and as fans of our music, but I still can't get
... the frustration, the guilt and ~~... I have for everyone. There's good in all of us and~~
... I simply love people too much. So much that it makes me feel too fucking sad. The s
... little, sensitive, unappreciative, pisses, Jesus man! Why don't you just enjoy it? I don't
... have a goddess of a wife who sweats ambition and empathy and a daughter who's
... too much of what I used to be. Full of love and joy, passing every person she meets
... cause anyone is good and will do her no harm. And that terrifies me to the point to where I
... function. I can't stand the thought of Frances becoming the miserable self-destructive,
... otherworldly ~~... I've become. I have it good. Very good. and I'm grateful, but~~
... the age of seven I've become hateful towards all humans in general. Only because it seems
... easy for people to get along and have empathy. Empathy! Only because I love and feel
... our people too much I guess. ~~... Thank you all from the pit of my burning nose~~
... much for your letters and concern during the past years. I'm too much of an erratic, now
... ~~... anyone and so remember, it's better to burn out than to~~
... ~~... fall away. peace love, Empathy. Just love~~

Frances and Courtney, I'll beat your altar.
Please keep going Courtney

CAPT Randy Khan

for Frances
for her life which will be so much happier
without me. I LOVE YOU, I LOVE YOU

Nota de suïcidi suposadament escrita per Kurt Cobain i que va ser llegida públicament per la seva esposa el dia del seu funeral. A continuació, la seva traducció.

Per a Boddah:

Parlant com l'estúpid amb gran experiència que preferiria ser un xerraire infantil castrat. Aquesta nota hauria de ser molt fàcil d'entendre. Tot el que em van ensenyar en els cursos de punk rock que he anat seguint al llarg d'aquests anys, des del meu primer contacte amb la, diguessim, ètica de la independència i la vinculació amb el meu entorn ha resultat cert. Ja fa massa temps que no m'emociono ni escoltant ni creant música, ni tampoc escrivint-la, ni tan sols fent rock 'n' roll. Em sento increïblement culpable. Per exemple, quan s'apaguen les llums abans del concert i s'escolten el crits del públic, a mi no m'afecten igual com afectaven a Freddy Mercury [solista del grup Queen], a qui semblava encantar-li que el públic l'estimés i l'adorés. Cosa que admiro i envejo moltíssim. De fet no us puc enganyar, a cap de vosaltres. Simplement no seria just ni per vosaltres ni per mi. Simular que m'ho estic passant el 100% de bé seria el pitjor crim que em pogués imaginar. De vegades tinc la sensació que tindria que fixar abans de pujar a l'escenari. Ho he intentat tot per tal que això no em succeís. (I continuu intentant-ho, creu-me Senyor, però no és suficient). Sóc conscient que jo, nosaltres, hem agradat a molta gent. Dec ser un d'aquells narcistes que només aprecien les coses quan ja han passat. Sóc massa senzill. Necessito estar una mica anestesiat per poder recuperar la il·lusió que tenia quan era un nen. En aquestes tres últimes gires he valorat molt més a tota la gent que he conegut personalment que són fans nostres, però tot i així no puc superar la frustració, la culpa i la hipersensibilitat vers la gent. Només hi ha bé en mi, i penso que simplement estimo massa la gent. Tant, que això em fa sentir maleïdament trist. El típic peix trist, sensible, insatisfet. ¡Déu meu!, ¿per què no puc gaudir? ¡No ho sé! Tinc una esposa divina, plena d'ambició i comprensió, i una filla que em recorda molt a com havia estat jo. Plena d'amor i alegria, confia en tot el món perquè per ella tot el món és bo i creu que no li faran cap mal. Això em fa tanta por que quasi em paralitza. No puc suportar la idea que Frances esdevingui una rockera sinistra, miserable i autodestructiva com jo he fet. Ho tinc tot, tot. I ho aprecio, però des dels set anys odio a la gent en general... Només perquè a la gent li resulta fàcil relacionar-se i ser comprensiva. ¡Comprensiva! Només perquè estimo i em penadeixo massa de la gent.

Gràcies a tots des del més profund del meu estómac nàuseabunt, gràcies per les vostres cartes i el vostre interès durant els últims anys. Sóc una criatura voluble i embogida. Se m'ha acabat la passió. I recordeu que és millor cremar-se que apagar-se lentament.

Pau, amor i comprensió.

Kurt Cobain.

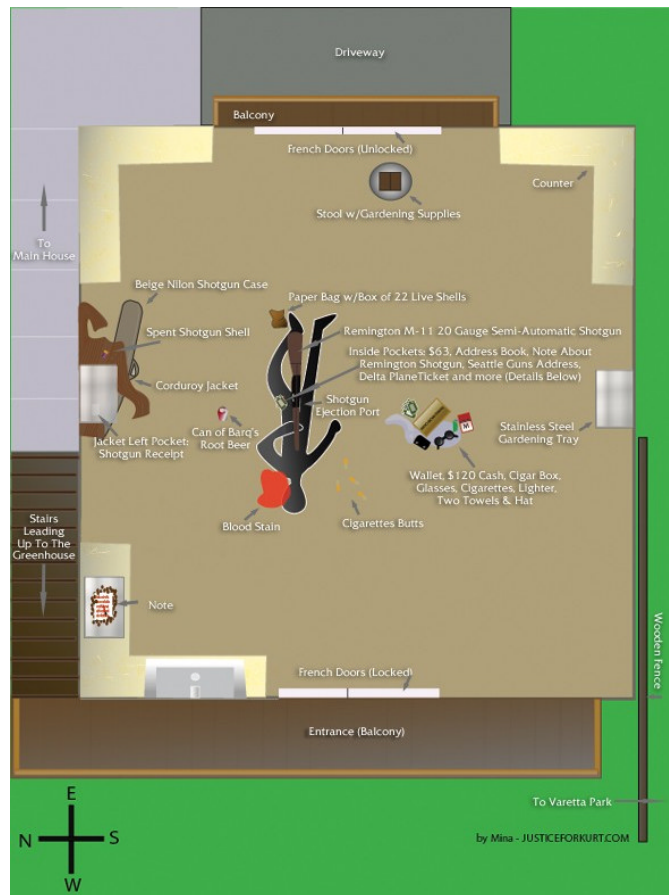
Frances i Courtney, hi seré en el vostre altar.

Sisplau, Courtney, segueix endavant, per Frances, per la seva vida que serà molt més feliç sense mi. Us estimo. Us estimo.

Moltes són les incògnites sense resoldre's al voltant de la seva mort. Encara que el cas es va tancar com a suïcidi, moltes són les preguntes sense respostes i molts són els dubtes: mai s'ha pogut saber si la seva carta va ser realment escrita per ella, i molts especulen amb que no va ser un suïcidi sinó un assassinat. D'entre els que defenen aquesta tesi (la gran majoria), quasi bé tots els dits apunten com a culpable a Courtney Love. La seva quartada no va convèncer la policia, i curiosament, l'única persona que es va atribuir públicament l'assassinat de l'artista com a encàrrec fet per la seva dona, va aparèixer mort pocs dies després enmig d'una carretera. A més, hi ha moltes contradiccions en l'escenari de la mort i en la successió de fets com per creure que va ser ell qui es va poder propinar el tir (la sobredosi que portava dintre l'hauria d'haver matat instantàniament i per tant no hauria d'haver pogut disparar-se ni baixar-se les mànigues de la camisa, i si s'hagués disparat abans, difícilment podria haver-se després injectat qualsevol substància). Molts familiars i amics propers han arribat a declarar que Courtney Love vivia totalment amargada per la figura de semidéu del seu marit, al qual ni suportava ni estimava, i que només es va casar amb ell pels diners.

Notícia apareguda en el diari local de Seattle el dia després de trobar-se el cadàver de Cobain

Croquis de l'escenari del presumpte suïcidi

Amb la mort de Cobain, Nirvana i el *grunge* van acabar. Dave Grohl, el bateria, es va convertir en guitarrista i cantant de la seva pròpia banda, Foo Fighters, i Courtney Love es va convertir en una estrella (més aviat sense fortuna ni talent) de Hollywood.

Dave Grohl va formar la seva pròpia banda, Foo Fighters, després de la desaparició de Nirvana

6. CONCLUSIÓ

La conclusió a la qual he pogut arribar a l'acabar aquest treball és la següent:

La primera hipòtesi, que el heavy metal sempre ha estat un moviment de lluita social no és del tot correcte, però tampoc del tot errònea. Ben bé podríem concloure que és matisable.

És a dir, el heavy metal va sorgir amb la pretensió de reivindicar uns drets des dels barris més oprimits, des d'una joventut que tenia la sensació que no se l'escoltava i que el poder era corrupte i fals.

Al llarg de les següents dècades aquesta pauta es va anar mantenint en més o menys mesura, però quan una banda començava a tenir vendes a escala mundial molt importants i a guanyar diners, tots aquests objectius pels quals escrivien i composaven cançons s'anaven perdent progressivament, fins a ser una peça més d'una gran indústria discogràfica.

Els anys 90 és el clar exemple de tot això: les bandes es formen en gran part com a intent per fer-se milionari sense gaire esforç, per aconseguir fama, per poder tenir èxit mundial, etc. Sí que hi ha que segueixen mantenint aquest esperit més combatiu i d'implicació social (un clar exemple és el heavy que es fa a l'Estat espanyol, tot i que no aparegui representat en aquest treball), però la gran majoria té altres aspiracions i no pretenen canviar res. A més a més, les bandes que prediquen que el món no val res, no són grups que cridin al canvi, a la revolució, a la mobilització, sinó que només expressen el que senten d'una manera melanconiosa i depressiva sense esperar fer res perquè les coses canviïn.

Ben bé podem dir que aquesta tradició per la qual va sorgir en els anys 60 el heavy metal s'ha anat perdent amb el pas dels anys, i tristament no sembla que les coses canviïn amb aquest nou segle.

De totes maneres, sempre ens quedarà pel record aquelles lletres combatives i reivindicatives que intentaven canviar i fer pensar des de l'escenari per tal que la gent reflexionés i que pogués actuar individualment,

tot unint-se en una força única per poder fer front als problemes de la humanitat.

La segona hipòtesi, per altra banda, ha estat del tot incorrecte.

Els EE.UU. no van estar –ni molt menys- el bressol del heavy metal, sinó que aquest es va localitzar des d'un bon principi a Anglaterra. Les tres bandes pioneres, Led Zeppelin, Deep Purple i Black Sabbath són britàniques, i només van donar el salt al país nord-americà per qüestió de vendes.

No va ser fins passada la dècada dels 70 que van començar a sorgir estils més enllà de l'Atlàntic (molt probablement el primer exemple sigui el thrash metal de Metallica, ja que tot i que hem vist que Kiss són nord-americans, es van limitar a copiar el que veien que s'estava donant al país britànic durant aquells anys), i són els anys 90 quan EE.UU. explota com a país on es concentren la majoria de bandes reconegudes com les més comercials de l'estil.

Fins i tot ara, el heavy metal més pur segueix localitzant-se a Europa, tot i que durant aquesta última dècada els principals països s'han traslladat més al nord: Finlàndia, Alemanya, Noruega, Suècia... han pres el que Anglaterra va iniciar i estant donant a conèixer grans bandes que continuen el llegat del heavy metal més pur i agressiu.

Per tant, la meua conclusió final és que les dues hipòtesis de pertinença eren errònees (en menys mesura la primera que no pas la segona), i que aquest treball ha servit per desmitificar tot allò que els mitjans de comunicació o, fins i tot, el món polític, ens vulgui fer creure per enriquir la seva cultura i apropiat-se de les idees que no són seves.

Patricia Amores Hernández

7. VALORACIÓ PERSONAL

A títol personal haig de dir que aquest treball ha estat un gran repte per a mi, no tan sols per comprobar la meua capacitat per a ser constant en el treball i ser capaç de fer un treball d'aquestes característiques i dimensions, sinó per ser capaç d'observar el heavy metal des d'una posició objectiva, cosa no tan senzilla quan s'ha estat dins d'aquest món i es té un punt de vista molt determinat del tema.

Ha estat, per tant, molt interessant per a mi, i crec que a l'acabar-lo haig de dir que he disfrutat amb ell. També s'han passat moments d'angoixa o de frustració al veure que les coses no sortien o no trobar una manera que m'agradés per quelcom, però en definitiva crec que puc dir que estic satisfeta del resultat (mai ho estaré del tot, ja que crec que tot es pot millorar sempre, i ben segur que si el tornés a fer coneixent els errors del principiant, canviaria moltes coses).

Ha estat per a mi una tasca dura però gratificant i espero que resulti satisfactòria pel lector. L'esforç, penso jo, ha valgut la pena.

Patricia Amores Hernández

8. BIBLIOGRAFIA

- GÓMEZ PÉREZ, Rafael. *El Rock. Historia y análisis del movimiento cultural más importante del siglo XX*. Madrid: El Drac, 1994.
- VITORIA, Juan. *Los 100 mejores discos del rock*. Valencia: La Máscara, 1993.
- MCNEIL, Legs; MCCAIN, Gillian. *Por favor, mátame. La historia oral del punk*. Madrid: Celeste, 1999.
- SATUÉ, Francisco J. *Heavy metal*. Madrid: Cátedra, 1995.
- JULIÁ, Ignacio. *Noise & rock alternativo*. Madrid: Celeste Ediciones, 1997.
- CLUB UN AÑO DE ROCK. *Guía del rock duro*. Madrid: Luca Editorial, 1993.
- HERNÁNDEZ, Julián. *¿Hay vida inteligente en el rock & roll?*. Madrid: Temas de Hoy, 1999.
- FERNÁNDEZ, Iñaki. *Metallica*. Valencia: La Máscara, 1998.
- MANSON, Marilyn; STRAUSS, Neil. *La larga huida del infierno*. Barcelona: Mondadori, 2000.
- CROCKER, Chris. *Metallica*. Madrid: Cátedra, 1993.
- MUNIESA, Mariano. "¡Un siglo de rock duro!", dins *Kerrang! Mega Metal*, núm.27, 2000.
- ROMERO, Mariscal. "Rock alternativo. Gloria y miseria", dins *Heavy Rock Especial*, núm. 47, 1999.
- FRAILE, Carlos. "Marilyn Manson. El gran depravador", dins *Heavy Rock Especial*, núm. 46, 1999.
- MUNIESA, Mariano. "¡Las 100 bandas que salvaron tu vida!", dins *Kerrang! Mega Metal*, núm. 25, 1998.
- ROMERO, Mariscal. "Punk 2001. Ayer y hoy de la revolución", dins *Heavy Rock Especial*, núm. 58, 2001.
- MUNIESA, Mariano. "Cuerdas de acero. ¡Todos los héroes de la guitarra!", dins *Kerrang! Mega Metal*, núm. 26, 1998.
- ROMERO, Mariscal. "Revolución metálica. ¡¡No callar!!", dins *Heavy Rock Especial*, núm. 49, 1999.

GUASCH, Albert. "Marilyn Manson: No Provoco; hago pensar", dins *El Dominical*, núm. 235, 1998, pàgs. 34-39.

METALLICA. *Cuning Stunts* [DVD]. Texas: Universal, 1998. 175 min.

METALLICA. *S&M* [VHS]. San Francisco: Warner Music Vision, 1999. 149min.

METALLICA. *St. Anger rehearsals* [DVD]. San Francisco: Vertigo, 2003. 80 min.

<http://www.metallica.com>

<http://www.metontour.com>

<http://www.marilynmanson.com>

<http://www.google.com>

http://www.darkmetal.d/pages/reportajes/cliff_burton.htm

<http://usuarios.lycos.es/machaor/Estilos.htm>

<http://www.microsoft.com/isapi/redir.dll?>

<http://www.guitarraonline.com.ar/hammet.htm>

http://es.wikipedia.org/wiki/heavy_metal

<http://www.lafactoriadelritmo.com/fact4/heavy/heavy.shtml>

http://es.geocities.com/marilyn_5188/heavy

http://es.wikipedia.org/wiki/historia_del_heavy_metal

<http://groups.msn.com/infiernoheavy/historiadelheavy.msnw>

<http://www.metalera.d/reportajes/0204/heavyespana.html>

http://es.wikipedia.org/wiki/nu_metal

http://perso.wanadoo.es/thesentinel2002/miscelanea_largavida.htm

<http://miarroba.com/encuestas/resultados>

<http://www.guitarraonline.com.ar/heroes.htm>

http://www.guitarraonline.com.ar/bateria_bateristas.htm

<http://jospina2.freeyellow.com>

<http://www.el-mundo.es/larevista/num188/textos/2.html>

http://www.todomusica.org/jimi_hendrix/index.shtml

<http://ledzeppelin.tripod.com.mx/lahistoriadelrock/id124.html>

http://www.rastromusical.com/historia_de_las_marcas.htm

<http://www.pirata.com.ni/clapton.html>

http://usuarios.lycos.es/led_kozmic/bioclapton.htm

<http://www.e-famosos.com/prinout38.html>
<http://www.dlsi.ua.es/inesta/LCDM/Bandas/jeffbeck.html>
<http://www.terra.es/ocio/articulo/html/oci/0071.html>
<http://usuarios.lycos.es/palaceofexile/biografiajim2.htm>
<http://inicia.es/de/ledzeppelin/biografia.htm>
<http://www.ledzeppelin.com>
<http://audio.ya.com/missmarylong/deeppurple.htm>
<http://metaldesert.tripod.com/blacksabbath.htm>
http://www.oasismusical.com/Oasis%20Musical_historiadelrock_estilos_glam.htm
<http://www.kissfaq.com>
<http://www.geocities.com/wildinthestretts>
<http://www.ac-dc.cc>
<http://groups.msn.com/TODOELMETALDELMUNDO.htm>
<http://www.geocities.com/SunsetStrip/stadium/1675/progresivo901.htm>
<http://www.dreamtheater.net>
<http://www.azheavymetal.com>
<http://www.korn.com>
<http://musica.hispavista.com/biografia/271>
http://www.00dose.com.ar/musica/gruposrock/bandas/linkin_park.php
<http://musinattv.com/topnet/linkinpark.htm>
<http://www.nightwish.com>
http://www.elcuervo.com.d/woodstock_4.htm
<http://site.audiomusica.com/raices/anteriores.htm>
<http://smellslikekurtspirit.tripod.com/principal.html>
<http://www.miwebonada.com>
http://www.clubdemusicos.com.ar/listas_estilos.htm
<http://www.gamma-ray.com>
<http://www.stratovarius.com>
<http://www.encycmet.com>
<http://www.linkinpark.com>
<http://www.fnac.es>
<http://www.cdnow.com>

<http://www.coveralia.net>
<http://www.rhapsody.com>
<http://lpobsession.metropoliglobal.com/biografia.htm>
<http://www.yarbirds.org>
<http://www.jimi-hendrix.net>
<http://www.led-zeppelin.it>
<http://www.pavekmuseum.org>
<http://black-sabbath.com>
<http://www.mtv.com>
<http://www.doctormusicfestival.com>
<http://www.los40.com>
<http://www.40tv.com>